

T.C.

RADYO VE TELEVİZYON ÜST KURULU

GÜNDÜZ KUŞAĞI PROGRAMLARININ BİREYLERİN DEPRESYON, KAYGI, STRES VE SUÇ KORKUSU ALGISINA ETKİSİ

UZMANLIK TEZİ

FIRAT TORUN

ANKARA
MART 2025

RTÜK
RADYO VE TELEVİZYON ÜST KURULU

T.C.
RADYO VE TELEVİZYON ÜST KURULU

Gündüz Kuşağı Programlarının Bireylerin Depresyon, Kaygı, Stres ve Suç Korkusu Algısına Etkisi

UZMANLIK TEZİ

FIRAT TORUN

DANIŞMAN: ÜST KURUL UZMANI
EMRE ÇİÇEK

ANKARA

MART/2025

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Başkanlığına,

Fırat TORUN adlı Üst Kurul Uzman Yardımcısının hazırladığı "Gündüz Kuşağı Programlarının Bireylerin Depresyon, Kaygı, Stres ve Suç Korkusu Algısına Etkisi" başlıklı bu çalışma Tez Değerlendirme Komisyonu üyelerince oy birliği / oy çokluğu ile **Uzmanlık Tezi** olarak kabul edilmiştir.

	Komisyon Üyeleri	İmza
Başkan:	Ebubekir ŞAHİN Üst Kurul Başkanı	…….
Üye:	Deniz GÜÇER Üst Kurul Üyesi	…….
Üye:	Deniz GÜLER Üst Kurul Başkan Yardımcısı	…….
Üye:	Murat Ellialtı Daire Başkanı	…….
Üye:	Emre Çiçek Üst Kurul Uzmanı (Tez Danışmanı)	…….

ONAY

Bu tez Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Uzmanlık Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca …/ … /20… tarihinde kabul edilmiştir.

Ebubekir ŞAHİN

Üst Kurul Başkanı

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Bu tez çalışmasında;

Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,

Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,

Tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,

Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı,

Sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim. … /… / 20…

Fırat Torun

Üst Kurul Uzman Yardımcısı

TEŞEKKÜR

"Gündüz Kuşağı Programlarının Bireylerin Depresyon, Kaygı, Stres ve Suç Korkusu Algısına Etkisi" isimli bu tezin hazırlanması sürecine ilişkin olarak ; Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Başkanı Sayın Ebubekir ŞAHİN ve Üst Kurul üyelerine, çalışmalarım süresince beni destekleyen tez danışmanım Üst Kurul Uzmanı Sayın Emre ÇİÇEK'e, çalışmalarım esnasında yardımlarını esirgemeyen arkadaşım Hacettepe Üniversitesi Öğretim Görevlisi Battal Göktürk GÖK'e teşekkürlerimi sunarım

ÖZET

GÜNDÜZ KUŞAĞI PROGRAMRAMLARININ BİREYLERİN DEPRESYON, KAYGI, STRES VE SUÇ KORKUSU ALGISINA ETKİSİ

TORUN, Fırat

Uzmanlık Tezi

Tez Danışmanı: Üst Kurul Uzmanı Emre Çiçek

Mart 2025, 82 s

Mevcut çalışma; gündüz kuşağı programlarını aktif bir şekilde takip eden bireylerin izledikleri program türü ile depresyon, kaygı ve stres belirtileri, suç mağduriyet korkusu, suç mağduriyet risk algısı ve suça karşı güvende hissetme düzeylerine olan etkilerini incelemeyi amaçlamıştır. Çalışmanın örneklemi Türkiye sınırları içerisinde yaşayan 18 yaş üzeri 395 televizyon izleyicisinden oluşmaktadır. Mevcut çalışmanın amacı doğrultusunda katılımcılara Demografik Bilgi Formu, Depresyon Kaygı Stres Ölçeği (DASS-21) ve Suç Mağduriyeti Korkusu Ölçeği uygulanmıştır. Verilerin analiz edilmesinde IBM SPSS 25.0 programı kullanılmıştır. Elde edilen verilerin incelenmesi amacıyla Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi, bağımsız gruplar için t testi analizleri yürütülmüştür. Analiz bulgularına göre Reality Show programlarını izleyen bireylerin depresyon, kaygı, stres, suç mağduriyet korkusu; dizi programlarını izleyen bireylerin kaygı, suç mağduriyet korkusu, suç mağduriyet risk algısı, suç yönelik güvende hissetmeme düzeyleri bu program türlerini izlemeyen bireylere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Son olarak elde edilen bulgular mevcut alanyazın çerçevesinde yorumlanmış, tartışılmış ve çalışmanın sonucu değerlendirilerek öneriler sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Gündüz Kuşağı Programları, Depresyon, Kaygı, Stres, Suç Korkusu

ABSTRACT

THE EFFECT OF DAYTİME PROGRAMS ON INDIVIDUALS' DEPRESSION, ANXIETY, STRESS AND EFFECTS PERCEPTİON ABOUT CRIME

TORUN, Fırat

Specialization Thesis

Thesis Advisor: Üst Kurul Uzmanı Emre Çiçek

March, 2024, 82 s

The present study aims to examine the effects of the type of programs watched by individuals who actively follow daytime television programs on their symptoms of depression, anxiety, and stress, as well as fear of crime victimization, perception of the risk of crime victimization, and their sense of safety against crime. The sample of the study consists of 395 television viewers aged 18 and over, residing within the borders of Turkey. In line with the purpose of the current study, participants were administered the Demographic Information Form, the Depression Anxiety Stress Scale (DASS-21), and the Fear of Crime Victimization Scale. IBM SPSS 25.0 software was used to analyze the data. To examine the obtained data, Pearson Product-Moment Correlation Analysis and independent groups t-test analyses were conducted. According to the analysis results, individuals who watched reality shows reported significantly higher levels of depression, anxiety, stress and fear of crime victimization; individuals who watched drama series reported higher levels of anxiety, fear of crime victimization, crime victimization risk perception and feeling insecure about crime compared to those who did not watch these types of programs. Finally, the findings were interpreted and discussed within the framework of the existing literature, and recommendations were made based on the study's conclusions

Anahtar Sözcükler: Daytime Programmes, Depression, Anxiety, Stress, Fear of Crime

İÇİNDEKİLER

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI iii
TEŞEKKÜR iv
ÖZET v
ABSTRACT vi
İÇİNDEKİLER vii
TABLOLAR DİZİNİ xii
ŞEKİLLER DİZİNİ xii
KISALTMALAR xiii
BÖLÜM 1 1
Problem 1
Tezin Amacı 2
Tezin Önemi 4
Tezin Sınırlılıkları 4
BÖLÜM 2 6
KURAMSAL ÇERÇEVE 6
2.1. Modern Toplumda Televizyon İzleme Alışkanlıkları 6
2.2. Televizyon İzleme Davranışı ile İlgili Yaklaşımlar ve Sosyal Kuramlar 7
2.2.1. Kullanımlar ve Doyumlar Teorisi 7
2.2.2. Kultivasyon Teorisi 7
2.2.3. Sosyal Öğrenme Teorisi 8
2.2.4. Gündem Belirleme Teorisi 9
2.2.5. Bilişsel Uyumsuzluk Kuramı 9
2.3.Gündüz Kuşağı Programlarına Genel Bakış 10
2.4. Gündüz Kuşağı Tarihsel Gelişimi 11
2.5. Gündüz Kuşağı Program Türleri 12

2.5.1. Talk Show 12
2.5.2. Reality Show 12
2.5.3. Yemek Programları 13
2.5.4. Haber Programları 14
2.5.5. Diziler 14
2.6. Depresyon, Kaygı ve Stres 14
2.6.1. Depresyon 14
2.6.2. Kaygı 16
2.6.3. Stres 17
2.6.4. Depresyon, Kaygı, Stres İlişkisi 18
2.6.5. Depresyon, Kaygı, Stres ve Televizyon İlişkisi 19
2.7. Suç Korkusu ve Suç Mağduriyet Riski Algısı 24
2.7.1. Suç Korkusu ve Suç Mağduriyet Riski Medya İlişkisi 25
BÖLÜM 3 28
YÖNTEM 28
3.1. Örneklem 28
3.2. Veri Toplama Araçları 29
3.2.1. Demografik Bilgi Formu 30
3.2.2. Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği (DASS-21) 30
3.2.3. Suç Korkusu: Mağduriyet Riskinin Yorumlanması Ölçeği 30
3.3. İşlem 31
3.4. Verilerin Analizi 32
BÖLÜM 4 33
BULGULAR 33

4.1. Gündüz Kuşağı Programlarının Bireylerin Depresyon, Kaygı, Stres ve Suç Korkusu Algısına Etkisine İlişkin Bilgilerin ve Ana Ölçek Değişkenlerinin Betimleyici Analizleri 33

4.2. Çalışmadaki Temel Değişkenler Arası İlişkiler 35

4.3. İzlenilen Program Türüne Göre Değişkenlerin Karşılaştırılması 36

BÖLÜM 5 52

TARTIŞMA VE YORUMLAR 52

5.1. Temel Değişkenler Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi 52

5.1.1. Depresyon, Stres ve Kaygı Arasındaki İlişkilerin Değerlendirilmesi 53

5.1.2. Depresyon ile Suç Mağduriyet Korkusu, Suç Mağduriyet Risk algısı ve Güvende Hissetme Arasındaki İlişkilerin Değerlendirilmesi 53

5.1.3. Kaygı ile Suç Mağduriyet Korkusu, Suç Mağduriyet Risk algısı ve Güvende Hissetme Arasındaki İlişkilerin Değerlendirilmesi 54

5.1.4. Stres ile Suç Mağduriyet Korkusu, Suç Mağduriyet Risk algısı ve Güvende Hissetme Arasındaki İlişkilerin Değerlendirilmesi 54

5.2. İZLENİLEN PROGRAM TÜRLERİNİN SONUÇ DEĞİŞKENLERİ İLE İLİŞKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 55

5.2.1. Gündüz Kuşağı Programları İçerisinde Haber Programı İzleyen/ İzlemeyen Katılımcıların Depresyon, Kaygı, Stres, Suç Mağduriyet Korkusu, Suç Mağduriyet Risk Algısı, Güvende Hissetme Düzeyleri Açısından Değerlendirilmesi 55

5.2.2. Gündüz Kuşağı Programları İçerisinde Reality Show İzleyen/ İzlemeyen Katılımcıların Depresyon, Kaygı, Stres, Suç Mağduriyet Korkusu, Suç Mağduriyet Risk Algısı, Güvende Hissetme Düzeyleri Açısından Değerlendirilmesi 56

5.2.3. Gündüz Kuşağı Programları İçerisinde Yemek Programlarını İzleyen/ İzlemeyen Katılımcıların Depresyon, Kaygı, Stres, Suç Mağduriyet Korkusu, Suç Mağduriyet Risk Algısı, Güvende Hissetme Düzeyleri Açısından Değerlendirilmesi 58

5.2.4. Gündüz Kuşağı Programları İçerisinde Talk Show Programlarını İzleyen/ İzlemeyen Katılımcıların Depresyon, Kaygı, Stres, Suç Mağduriyet Korkusu, Suç Mağduriyet Risk Algısı, Güvende Hissetme Düzeyleri Açısından Değerlendirilmesi 59

5.2.5. Gündüz Kuşağı Programları İçerisinde Dizi Programlarını İzleyen/ İzlemeyen Katılımcıların Depresyon, Kaygı, Stres, Suç Mağduriyet Korkusu, Suç Mağduriyet Risk Algısı, Güvende Hissetme Düzeyleri Açısından Değerlendirilmesi 60
BÖLÜM 6 61
SONUÇ VE ÖNERİLER 61
Sonuçlar 61
Öneriler 63
KAYNAKÇA 66
EKLER 74
Ek 1. Bilgilendirilmiş Onam Formu 74
Ek 2. Demografik Bilgi Formu 75
Ek 3. Depresyon, Anksiyete ve Kaygı Ölçeği 78
Ek 4. Suç Mağduriyet Korkusu Ölçeği 80
Ek 5. Suça Karşı Güvende Hissetme Ölçeği 81
Ek 6. Suç Mağduriyeti Risk Algısı Ölçeği 82
ÖZGEÇMİŞ 83

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo **Sayfa**

Tablo 1. Katılımcıların Sosyodemografik Özelliklerine (Sıklık ve Yüzdelik) İlişkin Bilgiler (N=124) 298

Tablo 2. Katılımcıların Gündüz Kuşağı Zamanında Televizyon İzleme Sürelerine İlişkin Bilgiler (N=124) 33

Tablo 3. Ana Ölçek Değişkenlerine İlişkin Betimleyici Bilgiler (N=124) 35

Tablo 4. Temel Değişkenlere İlişkin Pearson Korelasyon Bulguları 36

Tablo 5. Katılımcıların (N=124) Gündüz Kuşağı İçerisinde Haber Programları İzleme Değişkenine Göre Depresyon, Kaygı, Stres, SMK, SMRA, Güven Puanları Açısından Karşılaştırılması 37

Tablo 6. Katılımcıların Gündüz Kuşağı İçerisinde Reality Show İzleme Durumlarının Depresyon, Kaygı, Stres, SMK, SMRA, Güven Puanları Açısından Karşılaştırılması (N=124) 39

Tablo 7. Katılımcıların Gündüz Kuşağı İçerisinde Yemek Programları İzleme Durumlarının Depresyon, Kaygı, Stres, SMK, SMRA, Güven Puanları Açısından Karşılaştırılması (N=124) 42

Tablo 8. Katılımcıların Gündüz Kuşağı İçerisinde Dizi İzleme Durumlarının Depresyon, Kaygı, Stres, SMK, SMRA, Güven Puanları Açısından Karşılaştırılması (N=124) 45

Tablo 9. Katılımcıların Gündüz Kuşağı İçerisinde Talk Show İzleme Durumlarının Depresyon, Kaygı, Stres, SMK, SMRA, Güven Puanları Açısından Karşılaştırılması (N=124) 48

Tablo 10. Elde edilen bulguların anlamlılık durumlarına yönelik özet tablo 52

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekiller **Sayfa**

Şekil 1. Tablo 5'teki Haber Programlarını İzleyen Ve İzlemeyen Bireylerin Depresyon, Kaygı, Stres Puan Ortalamalarını Gösteren Bar Grafiği 38

Şekil 2. Tablo 5'teki Haber Programlarını İzleyen Ve İzlemeyen Bireylerin Depresyon, Kaygı, Stres Puan Ortalamalarını Gösteren Bar Grafiği 39

Şekil 3. Tablo 6'daki Reality Show İzleyen Ve İzlemeyen Bireylerin Depresyon, Kaygı, Stres Puan Ortalamalarını Gösteren Bar Grafiği 41

Şekil 4. Tablo 6'daki Reality Show İzleyen Ve İzlemeyen Bireylerin Suç Mağduriyet Korkusu Ve Suç Mağduriyet Risk Algısı Puan Ortalamalarını Gösteren Bar Grafiği 42

Şekil 5. Tablo 7'deki Yemek Programlarını İzleyen Ve İzlemeyen Bireylerin Depresyon, Kaygı, Stres Puan Ortalamalarını Gösteren Bar Grafiği 44

Şekil 6. Tablo 7'deki Yemek Programlarını İzleyen Ve İzlemeyen Bireylerin Suç Mağduriyet Korkusu Ve Suç Mağduriyet Risk Algısı Puan Ortalamalarını Gösteren Bar Grafiği 45

Şekil 7. Tablo 8'deki Dizi İzleyen Ve İzlemeyen Bireylerin Depresyon, Kaygı, Stres Puan Ortalamalarını Gösteren Bar Grafiği..... 47

Şekil 8. Tablo 8'deki Dizi İzleyen Ve İzlemeyen Bireylerin Suç Mağduriyet Korkusu Ve Suç Mağduriyet Risk Algısı Puan Ortalamalarını Gösteren Bar Grafiği..... 48

Şekil 9. Tablo 9'daki Talk Show İzleyen Ve İzlemeyen Bireyler Depresyon, Kaygı, Stres Puan Ortalamalarını Gösteren Bar Grafiği..... 50

Şekil 10. Tablo 9'daki Talk Show İzleyen Ve İzlemeyen Bireylerin Suç Mağduriyet Korkusu Ve Suç Mağduriyet Risk Algısı Puan Ortalamalarını Gösteren Bar Grafiği 51

KISALTMALAR

Kısaltma	Açıklama
APA	American Psychology Association
DSM – 5	Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders
WHO	Dünya Sağlık Örgütü
RTÜK	Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
DASS – 21	Depresyon Kaygı Stres Ölçeği
SMK	Suç Mağduriyet Korkusu Ölçeği
SMRA	Suç Mağduriyet Risk Algısı Ölçeği

BÖLÜM 1

Problem

Televizyonda yayınlanan programların türü, içeriği sürekli değişime ve gelişime uğramış olsa da televizyon günlük yaşamın merkezi bir rutini olarak hayatımızda yer edinmektedir (Wright vd., 2001). Günlük yaşamında televizyon izlemeye çok az vakit ayıran veya hiç ayırmayan kişiler bile çevresinde televizyon izleyen kişilerden, sosyal medyadan, internetten gelen bilgi akışları doğrultusunda televizyonda yayınlanan programlara istemeden de olsa dolaylı olarak maruz kalmaktadır.

Televizyon izleme alışkanlığı hayatımızdaki birçok alışkanlığı, aktiviteyi, sosyal ilişkilerimizin dinamiklerini değiştirmiş ve dönüşüme uğratmıştır (Gauntlett & Hill, 2011). Toplumun büyük bir çoğunluğunun evinde geçirdiği zamana televizyonu dahil etmesi bunun önemli sebeplerinden biri olarak kabul edilmektedir. Yakınlarımızla evimizde sohbet ederken arka planda zaman zaman oluşan sessizliği engellemek amacıyla açık kalan televizyon, evimizde bir işle uğraşırken göz ucuyla takip ettiğimiz gündüz kuşağı programları, izleyen kimsenin olmadığı zamanlarda bile odaya ambiyans katmak için açık bırakılan televizyon bu değişimlere ve dönüşümlere örnek gösterilebilir (Treelase, 2019).

Gündüz kuşağı programları sabah ve öğle saatlerini kapsayan genellikle bu zaman aralıklarında evde bulunan izleyici gruplarının ilgi alanlarına yönelik içerikler üreten programlardır (Tunç, 2004). İlk popüler olduğu zamanlarda bu programlar insanları günlük hayatın stresinden kurtarmaya yönelik içerik üreterek izleyicilerin hoş bir zaman geçirmesini sağlamak amacıyla oluşturulmuştur. Prime time dışında kaldığı için izleyici kitlesi kısıtlı olmakta ve hedef izleyici kitlenin ilgisini çekmeye yönelik içeriklere odaklanmaktadırlar.

Günümüzde gündüz kuşağı programlarının temel amaçlarından biri izleyici kitle üzerinde akılda kalıcı bir etki yaratmak, bir sonraki programı merak etme güdüsünü beslemeye yönelik devam eden, uzun soluklu olabilecek konular üzerine yoğunlaşan içerikler üretmektir. Sosyal medya ve internetin yoğun bir şekilde insanların hayatıyla iç içe olmasıyla birlikte televizyon sektörü bu rekabette geride kalıp izleyici kitlesini kaybetmemek için daha etkili olabilecek yollar kullanmaya başlamışlardır (Anderson, 2006). Bu doğrultuda, ilk çıktığı yıllarda toplumu bilgilendirmek ve ailelerin keyifli, eğlenceli zaman geçirmesini sağlamak amacıyla hazırlanan programlar, zamanla yerini dramatik

olayların, şiddet ve korku öğelerinin ağırlıklı olarak kullanıldığı, izleyicilerin merak duygusunu uyandırarak ekran izleme süresini artırmayı hedefleyen içeriklere bırakmıştır.

Gündüz kuşağı programları günümüzde tür olarak dizi tekrarları, talk show, reality show, yemek programları, moda programları, dekorasyon, yarışma, haber ve magazin programları gibi kategorilere ayrılmaktadır. Programlar genel olarak bu saatlerde evde olan ev hanımlarına yönelik içeriklerden oluşmaktadır(Hobson, 2003). Son zamanlarda televizyon kanalları diğer kanallarda izlenme sayısı oranları yüksek programları kendi kanallarına uyarlayarak benzer içerikler oluşturmaya başlamışlardır (Anderson, 2006). Bu durum izleyicinin seçeneklerini kısıtlayarak onu sürekli benzer içerikteki programları izlemeye yönlendirmektedir.

Ülkemizde son zamanlarda gündüz kuşağı programları genellikle reality show türüne ağırlık vermektedir. İçerik bakımdan bu tür günlük yaşamın içinde olan, sıradan bireylerin sıradan olmayan hayat hikayelerini, aile içinde yaşanan karmaşık ilişkileri konu edinmektedir. İlgi çekici konular barındıran ve izleyiciye heyecan duygusunu yoğun olarak yaşatan bu programlar izleyiciyi uzun süre ekran başında tutma özelliğine sahiptir. Televizyon kanalları bu programların izlenme oranının yüksek olmasından kaynaklı olarak bu içerikleri gündüz kuşağı programlarının büyük bir bölümünde izleyiciye göstermektedir.

İnsanlar yaşadıkları deneyimlerden etkilendikleri kadar gördükleri, duydukları olaylardan da belirli ölçülerde etkilenebilmektedirler. Televizyon izleme davranışının, bireyin birden fazla duyusunu çalıştırmakla birlikte insan psikolojisine olumlu veya olumsuz etkilerinin olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Bu bağlamda gündüz kuşağında yayınlanan programların da bireyi ve toplumu etkileyen birçok faktörü bulunmaktadır.

Tezin Amacı

Gündüz kuşağı programları toplumda önemli bir kesimin takip ettiği ve bilgi sahibi olduğu yayınlar haline gelmiştir. Bu zaman diliminde televizyon izlemeyen kişiler bile çevresindeki kişilerden, sosyal medyadan, internet tabanlı platformlardan gündüz kuşağı programları hakkında bilgi edinmekte, bu programların içeriği ile ilgili karşılarına görsel ve işitsel materyaller çıkmaktadır. Televizyon içeriklerini tüketen izleyicilerin izledikleri içeriklerden ne ölçüde ve nasıl etkilendiği önemli bir problem olarak görülmektedir. Bu içeriklerin izleyicilere olan etkilerini belirlerken birçok değişkenin olduğu öngörülmektedir.

Bu çalışmada gündüz kuşağı programlarını izleyen bireylerin izledikleri programlardan psikolojik açıdan ne kadar etkilendiklerini, gündüz kuşağı içerisinde izledikleri program türünün izleyicilerin suça dair korkularını nasıl etkilediğini, bir suçun mağduru olma ihtimalini ne ölçüde etkilediği ile ilgili verilere ulaşarak gündüz programlarının izleyicilere olan etkilerini tespit etmek amaçlanmaktadır.

Bu çalışmanın amacı doğrultusunda belirlenen araştırma hipotezleri ve araştırma sorusu aşağıda verilmiştir:

S1. Gündüz kuşağında televizyon izleyen bireylerin izledikleri program türü değişkenleri ile depresyon, kaygı, stres, suç mağduriyet korkusu, suç mağduriyet risk algısı, suç ile ilgili kendini güvende hissetme düzeylerinde anlamlı farklara neden olmakta mıdır?

H1. Haber programı izleme ile depresyon, kaygı, stres, suç mağduriyet korkusu, suç mağduriyet risk algısı, suç ile ilgili kendini güvende hissetme düzeyleri arasında olumlu yönde anlamlı bir ilişki beklenmektedir.

H2. Talk show izleme ile depresyon, kaygı, stres, suç mağduriyet korkusu, suç mağduriyet risk algısı, suç ile ilgili kendini güvende hissetme düzeyleri arasında olumlu yönde anlamlı bir ilişki beklenmektedir.

H3.Reality show izleme ile depresyon, kaygı, stres, suç mağduriyet korkusu, suç mağduriyet risk algısı, suç ile ilgili kendini güvende hissetme düzeyleri arasında olumlu yönde anlamlı bir ilişki beklenmektedir.

H4. Televizyon dizisi izleme ile depresyon, kaygı, stres, suç mağduriyet korkusu, suç mağduriyet risk algısı, suç ile ilgili kendini güvende hissetme düzeyleri arasında olumlu yönde anlamlı bir ilişki beklenmektedir.

Tezin ilk bölümünde çalışma ile ilgili olduğu düşünülen kuramlar, gündüz kuşağı kavramının tarihsel gelişimi, gündüz kuşağı türleri hakkında genel bilgiler verilmiş olup daha sonrasında çalışmada kullanılan değişkenler ve aralarındaki ilişkiler hakkında alanyazında bulunan çalışmaların incelenmesi ve çalışma ile bağlantılı araştırmalar hakkında bulunan sonuçlara yönelik bilgiler verilmiştir.

Tezin ikinci bölümünde çevrimiçi anket yöntemi ile katılımcılardan toplanan verilerin SPSS ile analizi sonucunda elde eden bulguların değerlendirilmesi yapılmıştır. Analiz sonucu elde edilen sonuçlara yönelik tablo ve şekiller detaylı olarak gösterilmiştir.

Tezin üçüncü bölümünde analizler sonucu gündüz kuşağı programları ile depresyon, kaygı, stres, suç korkusu, suç mağduriyet risk algısı, güvende hissetme değişkenleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Analizler sonrası ortaya çıkan bulguların yorumlanması ve tartışılması yapılmıştır Çalışmada elde edilen sonuçların alanyazında bulunan benzer çalışmalarla karşılaştırılması yapılmış olup, çalışmanın güçlü ve güçsüz yönleri incelenmiştir.

Tezin sonuç ve öneri bölümünde çalışmada elde edilen verilerin yorumlanması ve tartışılması sonrasında Gündüz kuşağı programlarının bireylere yönelik olumsuz etkileri sunulmuş olup izleyicideki bu etkilerin azaltmaya yönelik alınabilecek önlemler üzerine öneriler sunulmuştur.

Tezin Önemi

Televizyonda yayınlanan programlara bakıldığında önemli bir zaman dilimini kapsadığı görülen gündüz kuşağı programlarının kamuoyunda ilgi çektiği, sosyal medya platformlarında tartışmalara neden olduğu görülmektedir. Bu programları takip eden izleyicilerin programların içeriğinden günlük yaşamlarında ne derecede ve hangi yönde etkilendiğini öğrenmek toplumun bilinçlenmesi için önem arz etmektedir.

Mevcut çalışmada amaçlanan gündüz kuşağı programlarını takip eden bireylerin izledikleri program türü değişkenleri ile depresyon, kaygı, stres mağduriyet korkusu, suç mağduriyet risk algısı, suç ile ilgili kendini güvende hissetme düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemenin kişi ve kuruluşlara fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda bu ilişkiyi tespit etmenin izleyici açısından yayıncı kuruluşların ve yayın denetleme organlarınının elde edilen sonuçlar doğrultsunda bilgi sahibi olmasına ve önlem almasına yardımcı olabileceği düşünülmektedir.

Tezin Sınırlılıkları

Tez çalışmasında araştırma ile bulgular değerlendirilirken araştırmadaki sınırlılıkların belirtilmesinin önemli olabileceği düşünülmektedir. Bu araştırma, belirli bir zaman diliminde ve örneklemin belirli özelliklerine dayalı kesitsel bir araştırma olduğu için, elde edilen bulgularla korelasyonel analizler yapılabilmektedir. Analizler sonucunda elde edilen bulgular üzerinden nedensel çıkarımlara ulaşmak mümkün olmamaktadır. Araştırmanın verilerinin çevrimiçi anket doldurma yoluyla elde edilmesinden kaynaklı anket

sorularının katılımcılar tarafından doğru anlaşıldığı, katılımcıların gerçeğe uygun bir biçimde soruları cevapladıkları bilinememektedir. Bunların yanında bu çalışmada elde edilen veriler, katılımcıların sorulara cevap verirken yanıtlarının doğruluğunu etkileyebileceği sosyal istenirlik yanlılığından etkilenmiş olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın örneklemi 18-66 yaş aralığındaki 384 kadın katılımcıdan oluşmaktadır. Elde edilen demografik bilgiler doğrultusunda katılımcıların yaşlarının yarısından fazlasının 20-30 yaş arasında olduğu görülmektedir. Yaş dağılımında bir denge bulunamamasından dolayı yaş grupları arasında bir değerlendirme yapılamamıştır.

Son olarak alanyazında gündüz kuşağı programı kavramının kültürler, ülkeler bağlamında farklı değerlendirildiği, gündüz kuşağı programları içerisinde yayınlanan program türü ve içeriklerinin önemli ölçüde birbirlerinden farklılaştığı görülmüştür. Bu durum Türkiye dışındaki yazılan makalelerin gündüz kuşağı programları çerçevesinde buldukları sonuçların değerlendirilmesini güçleştirmektedir. Özet olarak yapılan araştırmanın sınırlılıklarının bulunduğu ve elde eden bulguların bu sınırlılıklar çerçevesinde değerlendirilmesinin önem arz ettiği düşünülmektedir.

BÖLÜM 2

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Modern Toplumda Televizyon İzleme Alışkanlıkları

Geçtiğimiz yüzyılın en önemli teknolojik buluşlarından biri olan televizyonun toplumsal ve sosyal hayata etkin bir şekilde girmesiyle beraber televizyon bireylerin ve toplumların günlük yaşamlarında önemli değişikliklerin gerçekleşmesine neden olmuştur. Televizyonun günlük hayattın bir parçası olmasıyla birlikte genellikle işitsel yollarla gerçekleşen toplumsal iletişim ve etkileşim hem görsel hem işitsel bir yola evrilmiştir.

Dünyanın hemen hemen her bölgesinde etkin bir kullanım ağı olan televizyon zamanla insanları bilgilendirmenin yanında eğitim, eğlence, reklam, pazarlama, propaganda gibi konularda etkin bir araç haline gelmiştir. Televizyon izleyicisi kavramının oluşmasıyla birlikte televizyon kanallarının temel amacı azınlıkta kalan, sınırlı ilgi alanı olan izleyicileri dahi kendi kanallarına çekmek olmuştur (Kaplan, 1993). Bu durum izleyicilerin hızlı bir biçimde televizyon izleme alışkanlıklarına sahip olmasına, televizyon kanalları ve izleyicinin tercihlerinin ortak yönlendirmesi ile sürekli gelişen ve değişen programların ve içeriklerin oluşmasına olanak sağlamıştır.

Televizyonun ilk popülerleştiği yıllarda, insanlar işten çıktıktan sonra aileleriyle birlikte evde eğlenceli ve keyifli vakit geçirmek için televizyonun karşısına otururken, teknolojinin gelişmesiyle birlikte televizyon, her an her yerde telefon, tablet ve bilgisayar gibi cihazlardan da izlenebilen bir araç haline gelmiştir. Aynı zamanda dijital platformların gelişmesi ve çeşitlenmesiyle birlikte izleyicilerin tercih ve seçim olanakları artmış olup televizyon kanalları izleyiciye yönelik daha fazla seçenek sunmak zorunda kalmıştır (Smith & Anderson, 2020).

Dijitalleşmenin son dönemlerde hızlı yükselişiyle birlikte bireyler her yerde ve her koşulda televizyon içeriklerinden faydalanabilir hale gelmiştir. Bu durum televizyonun sosyal hayattaki etkinliğini güçlendirmiş olup insanların televizyon ve televizyon içerikleri hakkındaki düşüncelerinin yayılma hızını arttırmıştır. Buna ek olarak sosyal medya platformları ve kullanıcıları sayesinde izleyiciler izledikleri program ve içerikler hakkındaki

düşüncelerini internet aracılığı ile diğer bireylere aktararak bu etkileşimin büyümesine katkı sağlamışlardır.

2.2. Televizyon İzleme Davranışı ile İlgili Yaklaşımlar ve Sosyal Kuramlar

Televizyon izleme alışkanlıklarının günden güne değişimini, insanların neden televizyon izlediğini, televizyonun sosyal ve kültürel etkilerini belirleyebilmek amacıyla geçmişten günümüze düzenli olarak araştırmalar yapılmaktadır. Bu araştırmalar doğrultusunda belirli yaklaşımlar ve kuramlar oluşturulmuştur.

2.2.1. Kullanımlar ve Doyumlar Teorisi

Televizyonun popülerliğinin ilk aşamalarında, medya patronlarının izleyiciyi pasif bir tüketici olarak gördüğü ve televizyonlarda yayınlanan içerikleri belirlerken izleyiciye sınırlı seçim hakkı tanıdığı görülmektedir (McQail, 1994). Kullanımlar ve Doyumlar Teorisi bireylerin medya içeriklerini tüketirken seçimlerini neye göre belirlediklerini açıklamaya çalışan bir kuram olarak bilinmektedir. Bu teoriye göre bireyler televizyon içeriklerini tüketirken o andaki ihtiyacına yönelik bir seçimde bulunur ve televizyon izleme alışkanlığı aktif bir role bürünür (Blumler & Katz, 1974). Teori, izleyicilerin medya içeriklerini tüketirken aktif bir role büründüğünü, farklı program ve içeriklerden farklı doyumlar elde ettiğini savunmaktadır.

2.2.2. Kultivasyon Teorisi

Gerbner (1960) tarafından ortaya atılan kultivasyon teorisi, televizyon izleme davranışına uzun süre maruz kalan bireylerin bu maruz kalma etkisinden ne derecede ve nasıl etkilendiğine yönelik etkileri açıklamaya çalışmaktadır. Teori uzun süre televizyon içerikleri tüketen bireylerin dünya hakkındaki görüşlerinin izledikleri içeriklere göre şekillendiğini ve televizyon izleyerek edindikleri dünya görüşünün sadece bireyi değil toplumu da etki altına aldığını savunmaktadır.

Gerbner'e göre birey izlediği içerikleri içselleştirmekte ve çevresindeki dünyayı izlediği içerikler doğrultusunda yeniden şekillendirmektedir. Özellikle televizyon izleme süresi yüksek olan izleyiciler, dünyayı algılama biçimlerini izledikleri programlardaki

kurgusal içerikler doğrultusunda değiştirebilmektedirler. Gerbner, bu etkinin şiddet içerikli programları izleyen bireylerde daha etkili olduğunu, şiddet içerikli programlara yoğun olarak maruz kalan izleyicilerin dünyayı olduğundan daha korkutucu bir biçimde algıladıklarını düşünmektedir. Gerbner bu duruma "korku kültürü" adını vermiştir.

İlk olarak 1960 yılında ortaya atılan bu teori hakkında günümüze kadar çok sayıda araştırma yapılmıştır. Yapılan bir araştırmada televizyon izleme süresi yüksek olan bireylerin sosyal çevresini ve toplumu olduğundan daha farklı algıladıklarını ortaya çıkarmıştır. (Busselle & Bulck, J, 2019)

2.2.3. Sosyal Öğrenme Teorisi

Bandura (1977) sosyal öğrenme teorisini bireylerin edindiği davranış biçimlerini deneyimlemenin dışında gözlem yoluyla da öğrenebileceğini savunmaktadır. Bandura'ya göre birey, çevresindeki bireylerin davranışlarını gözlemleyerek taklit yoluyla öğrenebilmektedir. Bandura (1986), bireyin bu davranışları edinimindeki temel motivasyonunu davranışın ödüllendirilmesi veya cezalandırılması olarak açıklamaktadır.

Medya, sosyal öğrenme teorisi bağlamında güçlü bir modelleme kaynağı olarak kabul edilmektedir (Bandura,1986). Bireyin sosyal çevresindeki davranış modellerini gözlemleyerek taklit yoluyla öğrenmesini açıklayan sosyal öğrenme teorisi, televizyon izleyicisinin izlediği programlardaki kişi ve karakterleri sosyal çevresindeki bireyler ile özdeşleştirmesine ve gözleml yoluyla izlediği davranış biçimlerini taklit etmesine neden olabilmektedir.

Televizyon izleme davranışı bireyin sosyal çevresini gözlemlemesi ile benzerlik göstermektedir. Bu benzerliğin sonucunda birçok araştırmacı televizyon izleme davranışının etkilerini sosyal öğrenme teorisiyle açıklamaya çalışmıştır. Coleman ve arkadaşları (2020) televizyon dizilerinde ve reality showlarda izleyiciye gösterilen çekici, güçlü, davranışları ödüllendirilen siyahi kadın temsilini içeren programları izleyen genç siyahi kadınların programlarda gösterilen siyahi kadınların davranış biçimlerini taklit etmeye başladıklarını belirtmişlerdir. Sosyal öğrenme teorisinin medya ile ilişkisi üzerine yapılan başka bir çalışmada uzun süre televizyon izlemenin sonucunda izleyici izlediği programın içeriğine bağlı olarak belirli kesimlere yönelik önyargı, satın alma davranışında artış, sigara ve alkol bağımlılığı gibi olumsuz davranışları ve tutumları öğrenebilmektedir (Sussman & Moran,2013).

2.2.4. Gündem Belirleme Teorisi

Kamuoyuna bilgi akışı sağlayan en önemli bilgi araçlarından biri olan medyanın toplumu bir konu hakkında etkileme ve yönlendirme gücüne sahip olduğu bilinmektedir. McCombs ve Shaw (1972) Amerika Birleşik Devletleri'ndeki başkanlık seçimleri üzerine yaptıkları bir araştırma sonucunda medyanın belirli konuları izleyicilerin karşısına sıklıkla göstermesinin izleyicide o konunun olduğundan daha önemli olduğu düşüncesinin oluşmasına neden olduğunu savunmaktadır. Araştırma sonucunda ortaya atılan gündem belirleme teorisi medyanın yapay bir gündem oluşturup kamuoyunu etkileme gücünü açıklamaktadır.

Gündem belirleme teorisine göre, medya kuruluşları gündeme taşımak istedikleri konuları televizyon ekranlarına sıklıkla ve tekrarlayan bir şekilde izleyiciye göstermektedirler (McCombs & Shaw,1972). Sıklığın ve tekrarın yanında konuyu vurgulamak amacıyla ana haber bültenlerine, sosyal medya platformlarında, manşetlere konuyu taşıyarak izleyici kitlesinin çoğunluğunu oluşturdukları gündeme çekmeye çalışmaktadırlar. Bunun yanında farklı medya kuruluşları gündeme aldıkları olayları birbirinden farklı çerçevelerde sunarak izleyicinin gündemde olan konu hakkındaki fikirlerini olumlu ya da olumsuz olarak değiştirmeye yönelik yayınlar yapabilmektedirler. Gündem belirleme teorisinin izleyiciyi etkileyebileceği alanlar ise siyasi olaylar, kriz durumları ve şiddet olayları olarak gösterilebilir (McCombs & Shaw, 2018).

2.2.5. Bilişsel Uyumsuzluk Kuramı

Leon Festinger (1957) tarafından ortaya atılan bilişsel uyumsuzluk kuramı, bireyin sahip olduğu inanç, tutum ve davranışları arasında bir uyumsuzluk hissettiği durumlarda yaşadığı uyumsuzluk hissi ve bunun sonucunda verdiği kararlar olarak bilinmektedir.

Festinger'e göre birey sahip olduğu inanç, tutum ve davranışlarla çatışan bir düşünce ya da olayla karşılaştığında yoğun bir rahatsızlık hissetmektedir. Bu durumla karşılaşmaktan kaçınmak isteyen birey genellikle sahip olduğu inanç, tutum ve davranışlarla uyumlu hareket etme ihtiyacı hissetmektedir. Bu uyumu korumak isteyen birey karşıt düşüncelerden kaçınma ya da kedisine göre uyumlu düşünce ve görüşlere tutunma yollarını izlemektedir. Bu duruma örnek olarak, belirli bir siyasi görüşe sahip olan bireylerin benzer

siyasi görüşe sahip olan bireylerle iletişime geçtiği, kendi siyasi görüşüne yakın televizyon programlarını izlemeye yatkın olması gösterilebilir.

Medya ve bilişsel uyumsuzluk kuramı ilişkisi üzerine yapılan bir araştırmada, katılımcılara aynı konu üzerine kendi inanç ve tutumlarıyla uyumlu ve çelişen haberler sunulduğunda, katılımcıların genellikle kendi inanç ve tutumlarıyla uyumlu olan haberleri doğru kabul ettikleri sonucuna ulaşılmıştır (Wang vd., 2020).

2.3.Gündüz Kuşağı Programlarına Genel Bakış

20. Yüzyılın sonlarına doğru televizyon bireyler ve toplumlar üzerinde etkisini hızlı bir şekilde arttırmış ve tüm dünyaya etki edebilecek bir güç haline bürünüp çok hızlı bir şekilde gelişen ve ilerleyen önemli kitle iletişim araçlarından birine dönüşmüştür. (McQuail, 1994). Televizyonun ilk yaygınlaşmaya başladığı yıllara bakıldığında, amacının insanları belirli konularda bilgilendirmek, toplum için önemli konularda duyurular yapmak ve izleyicilere boş zamanlarında eğlenceli ve keyifli bir zaman dilimi sağlamak olduğu bilinmektedir. Gündüz kuşağı program türleri ve içerikleri geçmişten günümüze sabit bir çizgide ilerlememiştir. Tarihsel olaylar, teknolojik gelişimler gibi faktörlerin etkisiyle izleyici profili ve izleyicinin aldığı zevklerin değişimiyle birlikte bu zaman diliminde yayınlanan programların türleri sürekli değişime uğramıştır. Bunun sonucunda yeni türler ve içerikler ortaya çıkmıştır.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (2014) program türleri kod kitapçığında kuşak programlarını, "toplumun değişik kesimlerinde izleyiciye yönelik bilgi, açıklama ve ilgi çekici canlı müzik parçaları ile oluşturulan; kısa, uygulanabilir bilgilerin yer aldığı; izleyicileri ilgilendiren şahsi ve sosyal konularla insanların ve toplumun günlük yaşayışından alınmış çeşitli unsurların, belirlenen amaç, hedef ve ilkelere uygun olarak bir veya birden fazla sunuş tekniği ile işlendiği, kendi içinde bir bütünlüğü olan program türü" olarak tanımlamıştır.

Kuşak programları, birden çok program türünü barındırmakta ve kuşak saatleri boyunca belirli bir izleyici profiline yönelik yayınlardan oluşmaktadır. Program içerikleri, çoğunlukla gündüz saatlerinde evde bulunan veya televizyon izlemeye vakit ayırabilen izleyicilerden oluşmaktadır. Bu saatler aralığında televizyon izleyen bireylerin önemli bir bölümünü ev kadınları oluşturmaktadır. Buna bağlı olarak televizyon kanalları çoğunlukla ev kadınlarına yönelik içerikler üretmekte ve geliştirmeye öncelik vermektedirler.

2.4. Gündüz Kuşağı Tarihsel Gelişimi

Gündüz kuşağı programları, ilk olarak Amerika'da 1950'li yıllarda gündüz televizyon izleyen bireylere bilgi vermek amacıyla haber programları ve hava durumu gibi içeriklerle yayına başlamıştır (Cantor, 1988). 1960'lı yıllara geçildiğinde televizyon yayıncılığı gündüz yayınlanan programların içeriklerini ev hanımları, emekliler ve evde vakit geçiren diğer izleyicilerin ilgilendikleri alanlara göre belirlemeye başlamışlardır. Reyting sisteminin yayıncılık hayatına iyice oturması ve televizyon kanal sayılarının ve rekabetin artmasıyla yayın kuruluşları izleyicinin kendi kanallarını izleme süresini arttırmaya yönelik programlar üretmeye başlamışlardır (Douglas, 1995). Bu amaç doğrultusunda talk show ve pembe diziler gündüz kuşağında özellikle ev kadınları arasında favori konuma gelmeye başlamıştır. 1980'li yıllara doğru ünlülerle röportaj ve ünlülerin hayatlarına odaklanan talk showların popülerliğinin azalmasıyla birlikte yayın kuruluşları reality show adını alan gerçek, sıradan insanların deneyimlerini, duygusal durum ve tepkilerini ve kendi aralarındaki etkileşimleri ele alan program türünü yayın hayatına getirmişlerdir. (Murray & Ouellette, 2009). Gündüz kuşağı izleyicileri ekran karşısında günlük hayatta karşılaşabilecekleri, kendilerine daha tanıdık ve samimi gelen gerçek insanları televizyon karşısında görmekten ve buna yönelik oluşturulan reality türünden keyif almaya başlamışlardır. Günümüzde de reality showlar gündüz kuşağı programları arasında izlenme oranları en yüksek olan program türü olarak hayatımızda yer almaktadır.

Türkiye'de gündüz kuşağı programlarının yaygınlaşması ve gelişimi Amerika örneği ile benzer bir biçimde ilerlemiştir. 1968 yılında Türkiye'de yayın hayatı TRT ile başlamıştır. Yayın hayatının ilk yıllarında TRT gündüz kuşağında eğitim, belgesel ve çizgi film ağırlıklı programlar yayınlamıştır (İnal, 1996). 1990'lı yıllarda özel televizyon kanallarının kurulması ve yaygınlaşmasıyla birlikte kuşak programlarında çeşitlilik artmaya başlamıştır (Tunç, 2004). Talk Show, yarışma programları, eğlence programları, gündüz dizileri gibi programlar bu dönemde gündüz kuşağı izleyicilerine sunulmuş olup geniş bir izleyici kitlesine sahip olmuştur. 2000'li yıllardan günümüze kadar olan süreçte reality showlar gündüz kuşağına dahil olup popülerliğini arttırmıştır (Gürsoy, 2009).

2.5. Gündüz Kuşağı Program Türleri

2.5.1. Talk Show

İlk olarak Amerika'da 1950'li yıllarda ortaya çıkan talk show, genellikle programı yöneten bir sunucu eşliğinde belirli bir konu üzerinde konukların sohbet ettiği, zaman zaman izleyicilerin interaktif olarak katılım sağlayabildiği bir program türü olarak ortaya çıkmıştır. Toplumsal olaylar, ünlülerin hayat hikayeleri, politik tartışmalar, sağlık gibi çeşitli konuları ele alan programın konukları genellikle ünlüler, yazarlar, politikacılar, alanında uzman kişiler gibi toplum tarafından benimsenen ve tanınan bireylerden oluşmaktadır (Tolson, 2001). İzleyici ve konuk arasındaki etkileşime olanak tanıyan talk showlar telefon ve sosyal medya gibi izleyicinin programa dinamik bir şekilde katılmasını desteklemektedir. İlk ortaya çıktığı yıllarda "prime time" adı verilen akşam saatlerinde yayınlanan bu program türü daha sonradan gündüz kuşağında da geniş bir şekilde yer almaya başlamıştır (Tunç, 2018).

Ülkemizde 1980'li yılların sonuna doğru özel kanalların yaygınlaşmasıyla birlikte program türleri ve içerikleri çeşitlenmeye başlamış olup talk show bu çeşitlenmenin bir parçası haline gelmiştir (Tunç, 2004). Türkiye'de yayınlanan ilk talk show programlarının biri olarak bilinen 1989 yılında yayınlanan "Siyaset Meydanı" programı geniş bir izleyici kitlesine sahip olmuş ve bu türün ülkemizde yaygınlaşmasına fayda sağlamıştır. 2000'li yılların başında talk showlar gündüz kuşağında da hızla kendine yer edinmeye başlamıştır (İnceoğlu, 2006). Gündüz kuşağında yayınlanan talk showlar konu olarak genellikle kadın izleyicilere yönelik magazin, moda, güzellik, sağlık, yemek gibi konuları içermektedir. (Gürsoy, 2009).

2.5.2. Reality Show

Reality show 20. yüzyılın sonlarına doğru ilk olarak Amerika'da ortaya çıkan ve televizyon sektöründe hızlı bir büyüme gösterip küresel çapta yaygınlaşan bir program türü olarak bilinmektedir. Bu programların odak noktası gerçek, yaşanan olayları izleyiciye yansıtarak izleyici ve yaşanan olaya konu olan birey arasında organik bir bağ kurmaktır (Murray & Ouellette, 2009). Bu tür programlarda izleyici, kendisine ya da çevresindeki bir bireye benzettiği konuğun başından geçen dramatik olay ve kişisel deneyimlerine yönelik bir yakınlık hissetmekte ve duygusal bağ kurmaktadır. Bu türü talk showlardan ayıran en büyük özellik ise izleyicilerin programın konuklarını ünlü ve tanınmış kişilere göre kendileri

için daha ulaşılır bir şekilde algılamasıdır (Andrejevic, 2004). Festinger'in (1984) bireylerin kendi başarılarını, yeteneklerini, sosyo-ekonomik durumlarını değerlendirirken kendi sosyal çevresindeki benzer özelliklere sahip olduğunu düşündüğü kişileri ölçüt olarak kullandığına yönelik bilişsel süreçleri açıkladığı "Sosyal Karşılaştırma Teorisi" reality showlarının toplum arasındaki popülerliğini açıklayıcı bir rol üstlenmektedir. İzleyici reality show formatındaki programları takip ederken programdaki katılımcıların başarısızlıklarından dolayı kendisini o kişilere kıyasla daha iyi hissetmektedir. Bunun yanında konukların başarılı oldukları durumlarda da kendisini o kişiye benzeterek motive olma ihtimalini arttırabilmektedir.

Türkiye'de gündüz kuşağında yayınlanan reality showlar ile akşam saatlerinde yayınlananlar arasında önemli farklılıklar bulunmaktadır. Akşam saatlerinde yayınlanan reality showlar aileler, gençler, yetişkinler gibi geniş bir izleyici grubuna hitap etmesi sebebiyle izleyiciye geniş bir çeşitlilik sunmaktadır (Jenkins, 2006). Gündüz kuşağında yayınlananlar ise gündüz saatlerinde evde bulunan kişilere hitap etmektedir. Çoğunluğu ev kadınlarından oluşan bu gruba yönelik yapılan programların içeriği genellikle yemek programları, aile içi ilişkiler, evlilik, günlük yaşamla ilgili problemlerden oluşmaktadır. (Tunç, 2004).

Türkiye'de reality show program türünün televizyon ekranlarında yayınlanması 2000'li yılların başları olarak gösterilebilir. Bu türün ilk örneği bir grup insanın kameralarla donatılmış bir evdeki yaşamlarını, ilişkilerini izleyiciye gösteren "Biri Bizi Gözetliyor" adlı program olarak bilinmektedir (Tunç, 2004). Program ilk yayınlandığı dönemde Türk halkının yoğun ilgisini çekmiş olup döneminde izlenme rekorları kırmıştır. Diğer medya hizmet sağlayıcıları bu durumun farkına kısa sürede vararak kendi kanallarında bu tür içerikler üretmeye başlamışlardır.

2.5.3. Yemek Programları

Gündüz kuşağı içinde yayınlanan yemek programları, kuşak saatleri arasında evde bulunan bireylere hitap eden izleyicilere yemek tarifleri, yeni teknikler, ipuçları veren bir program türü olarak bilinmektedir. Yemek programları özellikle ev kadınları ve yemek yapma hobisi olan diğer bireyler için önemli içerikler, günlük hayatlarına uygulayabilecekleri pratik bilgiler sunmaktadır (Douglas, 1995).

2.5.4. Haber Programları

Gündüz kuşağı haber programları genellikle halkı güncel olaylar, ekonomi, politika, sağlık, kültürel gelişmeler gibi olaylar hakkında bilgilendirmek amacıyla yayınlanan bir program türü olarak bilinmektedir. Kuşak içerisinde yayınlanan haber programlarının odak noktası çoğunlukla gündeme dair en önemli olayları izleyiciye aktarmaktır (Fiske, 1987).

Haber programları kuşak içerisinde akşam saatlerine göre daha yumuşak ve izleyici dostu içerikler üreterek günün erken saatlerinde, o gün için önemli olarak görülebilecek içerikleri izleyicilere aktarmaya çalışmaktır (Çelik, 2018). İzleyici kitlesini büyük bir çoğunluğunu ev kadınları ve emekliler oluşturmaktadır (Güven, 2017).

2.5.5. Diziler

Televizon kanalları geniş bir zaman dilimine sahip olan gündüz kuşağı programlarında bu dilimi doldurmak, izleyiciyi gündüz vakitleri de televizyon izlemeye teşvik etmek amacıyla akşam saatlerinde yayınlanan dizilerin tekrarlarını gündüz kuşağındaki izleyiciye sıklıkla göstermektedirler. Dizi tekrarlarının gündüz kuşağında yayınlanmasının birden çok sebebi bulunmaktadır. Öncelikli amacı izleyicilere kaçırdıkları bölümleri izleme fırsatı tanımak ve dizinin izlenilirlik ve sürekliliğini sağlamaya çalışmaktır (Güven, 2017). Bir diğer amacı ise uzun bir saat dilimine sahip olan gündüz kuşağındaki yayın akışını doldurmak, yeni bir içerik yerine hali hazırda bulunan bir içeriği belirli bir saat dilimine sıkıştırarak maliyetleri düşürmektir (Ertürk, 2019). Dizi tekrarları her zaman güncel yayınlanan dizilerin dışında geçmişte yayınlanan, döneminde yoğun ilgi görmüş, izleyicide nostalji etkisi yaratan dizilerden de oluşabilmektedir.

2.6. Depresyon, Kaygı ve Stres

2.6.1. Depresyon

DSM-5'te göre Major Depresif Bozukluk olarak geçen, halk arasında depresyon olarak bilinen ruhsal bozukluk dünya genelinde en yaygın sıklıkta görülen bir duygudurum bozukluğudur (Moreno-Agostino vd.,2021). Bireyin günlük duygudurumdaki değişikliklerden farklı olarak depresyon; bireyin hayatını tüm açılardan etkileyebilmekte

olup bireyde uzun bir süredir etkisi olan, bireyin ilgi duyduğu aktivitelere ilgisini yitirmesine neden olan, sosyal ilişkilerinin tamamına yansıyan bir rahatsızlık olarak bilinmektedir (WHO,2020).

Depresyon her yaş grubunda ve herhangi bir zamanda bireylerde görülebilmektedir (Moreno vd., 2021). Depresyonda olan bireylerde düzenli bir şekilde devam eden üzgün olma hali, umutsuzluk hissi, ilgi veya zevk kaybı gibi duygusal belirtiler; konsantrasyon bozuklukları, özgüven kaybı, kendini çevreye göre değersiz biri olarak görme, abartılı bir biçimde çevreye ve kendine karşı suçlu olma hissi gibi bilişsel belirtiler; enerji kaybı, yorgunluk, aşırı uyku durumu veya uykusuzluk, iştah kaybı, herhangi bir tanıya uymayan baş ağrısı, mide ağrısı gibi fiziksel belirtiler görülebilmektedir. Bu belirtiler kişiden kişiye değişim gösterebilmekte olup kişinin kendi deneyimlerine göre farklı belirtiler ortaya çıkabilmektedir (Kazdin, 2000).

Kadınlarda görülme sıklığı erkeklere oranla 2 kat daha fazla olan depresyonun yaşam boyu kadınlarda görülme oranı %25 iken erkeklerde bu oran %7-12 arasındadır (Kessler, 2003). Bu farkın kadınlarla erkekler arasındaki biyolojik ve hormonal değişikliklerden kaynaklandığı öngörülmektedir. Kadınların aynı zamanda sosyal yaşamlarında daha fazla baskıyla karşılaşmaları depresyon oranın kadınlarda daha yüksek olmasının nedenleri arasında gösterilebilmektedir.

Depresyonun tedavisi kişinin semptomlarına ve kişinin yaşamış olduğu deneyimlere göre farklılaşmakla birlikte çeşitli terapi yaklaşımları (Bilişsel Davranışçı Terapi, Şema Terapi, Psikodinamik Terapi vb.), ilaç destekli tedaviler depresyon tanısı alan bireylere uygulanabilmektedir. Psikolojik desteğin yanı sıra bireyin günlük yaşantısındaki değişiklikler de depresyonun kişiye olan olumsuz etkilerini azaltabilmekte olup iyileşmenin hızlanmasına yardımcı olabilmektedir (Blumenthal vd.,1999). Bu değişikliklerin arasında düzenli ve dengeli beslenme, uyku düzeni, fiziksel aktiviteler, sosyal aktiviteler gösterilebilmektedir.

Toplumda en çok bilinen ve en yaygın görülme sıklığına sahip olan depresyon bireylerin günlük yaşamına doğrudan etki eden, yaşam kalitesini ciddi bir şekilde azaltan karmaşık bir ruh bozukluğudur (Moreno vd., 2021). Tedavi edilmediği takdirde intihar gibi ciddi sonuçlara neden olabilmektedir. Depresyona neden olabilecek biyojik ve sosyal etmenler günümüzde halen araştırılmakta ve depresyonun tedavi yöntemleri geliştirilmektedir.

2.6.2. Kaygı

Kaygı, kişinin iç dünyasında yaşadığı korku, endişe ve huzursuzluk hissi olarak bilinmektedir. Kaygı, genellikle bireyin gelecekte yaşayabileceği olayların olumsuz sonuçlanacağına dair beklenti oluşturmasıyla ilişkilidir (APA,2013). Bu durum kişinin çevresini kendisine yönelik bir tehdit olarak algılamasına neden olabilmektedir. Bu konuyla ilgili yapılan araştırmalar bu tehdit durumunun aile ve yakın arkadaş grubundan daha çok zorunlu sosyal etkileşimin gerçekleştiği gruplarda ve kişi için beklenmeyen, ani bir şekilde ortaya çıkan sosyal etkileşimlerden dolayı ortaya çıktığını göstermektedir (Kaya, 2016).

Günlük yaşamın bir parçası olan çoğu bireyin karşısına çıkan kaygı durumu olağan bir duygusal tepki olarak bilinmektedir. Evrimsel açıdan bakıldığında bireyin dış çevreden kendisine yöneltilen herhangi bir tehdit durumuna yönelik "savaş ya da kaç" tepkisini oluşturma süreciyle ilişkili olan kaygı, bireyin bu durumda fayda sağlayabileceği bir mekanizma olarak görülmektedir (Salari vd., 2020). Tehdit durumu içermeyen ya da belirsizlik olan durumlarda ortaya çıkan ve bireyin baş etme mekanizmalarının yetersiz kaldığı olaylar sonucu ortaya çıkan kaygı ise kişinin yaşam kalitesini düşüren mantıklı düşünme ve karar verme mekanizmalarını olumsuz etkileyen bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu tür durumlar sonucu ortaya çıkan kaygı ve bunun kişideki fizyolojik ve psikolojik etkileri ruhsal sorun olarak bilinen kaygı bozuklukları olarak tanımlanmaktadır (Salari vd., 2020).

Günümüz toplumumuzda birçok insanın zaman zaman karşılaştığı yaygın bir sorun olan kaygının nedenleri bireyden bireye, kültürel farklılıklar ve kişinin deneyimleri doğrultusunda değişmektedir. Bu nedenler arasında genetik yatkınlık, çevreden gelen stres etkileri, biyokimyasal dengesizlikler yer almaktadır. Bunların dışında bireylerin çocukluk döneminde yaşamış olabileceği çeşitli travmatik olaylar ve çocuğun maruz kaldığı stres oluşturabilecek olayların sıklığı bireyin yetişkinlik döneminde yaşadığı kaygı sorunlarının nedeni olabilmektedir (Yıldırım, 2013).

Belirtiler kişiden kişiye farklılık göstermekle birlikte genel olarak şunlar görülmektedir:

1. **Sürekli Endişe Hali**: Genellikle mantıklı bir sebebe dayanmayan, sürekli devam eden endişe durumu.

2. **Konsantrasyon Bozukluğu**: Günlük işleri tamamlarken yaşanan dikkat dağınıklığı ve odaklanmada güçlük.
3. **Panik ve Korku**: Kişiye göre değişen sosyal veya çevresel olaylarda aniden ortaya çıkan panik ve yoğun korku durumu.
4. **Fiziksel Belirtiler**: Yoğun kaygı durumlarında hızlı kalp atışı, terleme, nefes almakta güçlük, vücutta herhangi bir yerde oluşan ağrı ve sindirim problemleri gibi belirtiler.
5. **İçsel Huzursuzluk**: Kişinin kendine ve çevresine karşı tahammülünün azalması.
6. **Duygusal Belirtiler**: Depresif hisler ve genel mutsuzluk hali.

Bu belirtiler, her bireyde farklı yoğunlukta ve şekilde ortaya çıkabilir.

Bu belirtilerin bazılarını yaşayan bireyler, kaygı nedeniyle kaygı yaratabilecek durumlardan kaçınma, sosyal ilişkilerde azalma, yabancı sosyal çevrelere girdiklerinde aşırı temkinli olma ve çevreyi sürekli tarama gibi davranışsal tepkiler geliştirebilmektedir (Kara, 2018).

Amerikan Psikiyatri Birliği'nin (APA) yayınladığı ruhsal bozukluklar tanı kriterlerini içeren DSM-5'e göre kaygı; Genel Kaygı Bozukluğu, Panik Bozukluğu, Özgül Fobi, Sosyal Kaygı Bozukluğu, Ayrılma Kaygı Bozukluğu gibi alt kategorilere ayrılmıştır (APA, 2013). Belirlenen alt kategorilere göre belirtiler ve tedavi yöntemleri farklılıklar göstermektedir.

Kaygı ile depresyon arasında belirgin bir ilişki olduğu görülmektedir. (Sharma & Kumra, 2022) Bu ilişki üzerine yapılan bir araştırmada depresyon ve kaygının bireylerde aynı anda görülme sıklığının %60'a kadar çıkabildiğini ortaya çıkarmaktadır (Çakmak vd.,2019). Yapılan başka bir çalışmada, kaygı ve depresyonun benzer stres faktörleriyle ilişkili olduğu, kişinin sosyal yaşamı, sosyal çevresiyle ilgili yaşadığı problemler, baskıların her iki rahatsızlık içinde aynı tetikleyiciye sahip olduğu sonucu ortaya çıkmıştır (Yıldırım, 2013).

2.6.3. Stres

Modern yaşamın bir parçası olan stres, strese maruz kalan bireylerin fiziksel ve zihinsel sağlıklarını farklı derece ve şiddette etkileyen bir ruhsal durum olarak bilinmektedir. Stres genel olarak bireylerin çevreyle olan yoğun etkileşiminden ve taleplerden kaynaklanan, bireyin bu durumlarda başa çıkma kapasitesini zorlayan, fiziksel ve patolojik sonuçlara

neden olabilen bir ruhsal durum olarak bilinmektedir (Lazarus ve Folkman, 1984). Stres, bireyin hayatında hem olumlu hem de olumsuz sonuçlara yol açabilmektedir. Olumlu olarak adlandırdığımız stres bireyin maruz kaldığı bir olay ile ilgili motivasyonunu arttırabilmekte, bu durumla başa çıkma becerilerini geliştirebilmektedir. Olumsuz olarak adlandığımız stres ise bireyin ruhsal ve fiziksel sağlığını olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Selye, 1974).

Toplumda bireylerin yaşadığı olaylardan etkilenme dereceleri kişiden kişiye farklılık göstermektedir. İnsanlar kendi iç dünyalarında veya sosyal ilişkiler bütününde meydana gelen olaylardan aynı oran ve şiddetle etkilenmezler. Bir bireyin bir olaya verdiği tepki, yaşadığı stres o kişiye özgü olmaktadır. (Yılmaz, 2016) Günümüzde, yoğun stres altında olan bireylerde görülen öfke patlamaları ve huzursuzluk hissinde son dönemlerde artış görülmektedir (Kumar & Bhukar, 2021). Stres seviyesi yüksek olan bireylerde alkol, tütün ve uyuşturucu maddelere yönelimde artış, sosyal geri çekilme, iş verimliliğinde düşüş gibi belirtiler yaygın olarak görülmektedir (Santini vd., 2020). Son dönemlerde yapılan araştırmalar bağlamında stresin etkileri bireyi bilişsel düzeyde olumsuz etkilediği kadar bireyin olumsuz davranışlar geliştirmesine de neden olabilmektedir. Stres herhangi bir çözüm üretilmediği, kendi haline bırakıldığı durumlarda bireyde daha ciddi sorunlar oluşmasına neden olabilmektedir.

Dijitalleşme ve teknolojinin bireylerin kişisel ve sosyal alanına doğrudan etkisinin artmasıyla beraber bireylerde sosyal medyaya bağlanma, bilgiye erişimin kolaylaşması sonucu aşırı bilgi yüklemesi bireylerin başa çıkma mekanizmalarını gittikçe zorlamaya başlamıştır. Bu değişimler bireylerin duygusal ve zihinsel yorgunluğu arttırmakta olup yeni stres faktörleri ortaya çıkmasına neden olabilmektedir (Twenge & Campbell, 2021).

2.6.4. Depresyon, Kaygı, Stres İlişkisi

Depresyon, Stres ve Kaygı ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde aralarında birbirlerini tetikleyici, sıklıkla birlikte görülme gibi benzerliklere rastlanmaktadır. Üç ruhsal durumun nedenlerine, belirtilerine bakıldığında birbirleriyle benzer nedenlere sahip olduğu görülmektedir. Bireyin çocukluk döneminde yaşadığı travmatik olaylar, kronik stres, sosyal yaşamında gelişen olumsuzluklar depresyon ve kaygı gelişiminde belirgin risk faktörleri olarak karşımıza çıkmaktadır (Kessler vd.,2017). Depresyon ve kaygı arasındaki ilişki göz önüne alındığında aralarında çift yönlü pozitif ilişki bulunduğu görülmektedir. (Beesdo vd.,

2015). Aynı durum benzer bir biçimde kronik stres ve depresyon için de geçerli olmaktadır (Liu ve Alloy, 2017).

Aralarında pozitif yönlü korelatif ilişkiler bulunan depresyon, kaygı ve stres üçlüsü arasında karmaşık bir yapı bulunmaktadır. Depresyon ve kaygı rahatsızlıklarına sahip olan bir bireyde hangi ruhsal bozukluğun bir diğerine neden olduğunu anlamak çoğu zaman belirgin bir şekilde açıklanamamaktadır. Depresyonda olan bir birey zamanla depresif belirtilerin artmasıyla kaygı bozukluğuna da sahip olabilmektedir. Aynı zamanda kaygı bozukluğuna sahip bir birey belirtilerin artmasıyla depresif bir durum içerisine girebilmektedir. Bu iki durum aynı zamanda bireyin stresini arttırabilmekte ve bireyin stresle başa çıkma mekanizmalarına zarar verebilmektedir. Yoğun stresli bir hayata sahip olan bir birey de zamanla depresyon veya kaygı belirtileri gösterebilmektedir.

2.6.5. Depresyon, Kaygı, Stres ve Televizyon İlişkisi

Eğlence ve bilgi edinme bileşenlerinden biri olan televizyonun milyonlarca bireyin günlük yaşamının bir parçası olduğu bilinmektedir. Son yıllarda televizyonun eğlence aracı olarak insanlar üzerinde etkisinin azaldığı düşünülse de içerik çeşitliğinin artması, teknolojiye hızla ayak uydurması, dijital platformlarla birleşimini gerçekleştirmesi sayesinde izlenme oranlarının arttığı gözlemlenmiştir. (Lull, 2017)

Toplumun birçok kesimi tarafından izlenen televizyon içeriklerinin bireye olan sosyal, fiziksel ve psikolojik etkileri üzerine bilim insanları düzenli olarak araştırma yapmaya devam etmektedir. Program içerikleri ve izleyici profili ilişkisine yönelik yapılan çalışmalarda televizyon programlarının izleyiciye yönelik olumlu ve olumsuz etkileri olduğu belirlenmiştir. Putnam (2015) yaptığı bir araştırmada izlenme oranı yüksek olan televizyon programlarının izleyici üzerinde ortak bir dil oluşumuna yardımcı olabileceğini, sosyal ve kültürel bağları kuvvetlendirebileceğini savunmuştur. Bir diğer araştırma, yerel içerikler üreten televizyon kanallarının küreselleşmenin getirdiği yerel kültürler üzerindeki baskıyı azaltabileceğini, yerel içeriklerin bireylerin kültürel kimliğini güçlendirebileceğini, toplumsal kimlik oluşumuna destek verebileceğini ortaya çıkarmıştır (Anderson, 2018).

En önemli kitle iletişim araçlarından biri olarak bilinen televizyonun bireyler üzerindeki olumsuz etkileri izleyicinin duygusal ve psikolojik durumu, izlenilen programın içeriği, izlenme süresi, yaş grubu, cinsiyet, kültür gibi değişkenlere göre farklılıklar göstermektedir. İzlenme süresine bağlı olarak uzun süre televizyon izleme alışkanlığı

bireylerin uyku alışkanlıklarını olumsuz yönde değiştirebilmekte, uyku kalitesini azaltabilmektedir. Geç saatlere kadar televizyon izleyen kişilerin uykularının sık sık bölündüğü, uykudan aldıkları veriminin düştüğü tespit edilmiştir (Exelmans ve Van Den Bulk, 2021). Televizyon izleme süresi fazla olan bireylerde fiziksel etkinliklerde azalma, sosyal etkileşimlerden kaçınma, yalnızlaşma hissi gibi sonuçlar görülebilmektedir. Yılmaz ve Arslan (2015) yaptıkları çalışmada izleyicilerde televizyon izleme süresindeki artışın bireylerdeki sosyal izolasyonu arttırdığını, bireylerin sosyal etkileşim sürelerinin televizyon içeriklerini daha az tüketen bireylere göre çok daha düşük seviyelerde olduğunu belirlemişlerdir.

Pasif izleme izleyicinin televizyonda açık duran program ile dinamik bir biçimde ilgilenmediği, genellikle bireyin başka bir iş ile ilgilendiği zamanlarda akada bir ambiyans oluşturmak amacıyla gerçekleştirdiği bir izleme etkinliğidir. Pasif izleme oranlarının dijitalleşmenin artmasıyla birlikte artış eğiliminde olduğu gözlemlenmiştir (Krause ve Rucker, 2017). Yapılan araştırmalar, özellikle akıllı iletişim cihazlarının yaygınlaşmasıyla artan pasif izleme davranışının izleyicinin daha az dikkatle ve daha uzun süre televizyon içerikleri tüketmesine neden olduğunu göstermiştir. Uzun süre devam eden pasif izleme davranışının bireylerin duygudurumunu olumsuz etkileyebileceği, depresyon ve kaygı belirtilerini arttırabileceği bulunmuştur. (Fardouly ve Vartanian, 2016) Pasif izleme etkinliğinin uzadığı süreye bağlı olarak bireyler genel bir hoşnutsuzluk hissi, düşük fiziksel hareketlilik hissi geliştirebilmektedirler. Ayrıca bu durum bireylerin kendilerini izledikleri programlardaki diğer kişilerle karşılaştırmasına ve kendilerine yönelik güvensizlik hissi oluşumunu tetiklemesine neden olabilmektedir.

Televizyon programları tür ve içerik kapsamında değerlendirildiğinde bireye olan etkileri farklılıklar göstermektedir. İzleyici takip ettiği programın kendisinde yarattığı hisse bağlı olarak çeşitli bilişsel deneyimler edinmektedir. Örneğin komedi türünde bir program izleyen bireyin izlediği program ruh haline olumlu katkılar verebilmekte ve stres düzeyini azaltan bir etki gösterebilmektedir (Martin ve Lefcourt, 2021). Haber programlarını ağırlıklı takip eden bir bireyin korku ve kaygı düzeyleri olumsuz haberler izlemesi sonucu yükselebilmektedir (Smith vd., 2021). Keller ve Durham (2021) tarafından yapılan bir diğer araştırmada belgesel türü izleyen bireylerin izledikleri içerik hakkındaki farkındalık ve bilgi düzeylerinin arttığı, sorumluluk hissinin güçlendiği, sosyal aktivitelerinde artışın olduğu tespit edilmiştir. Televizyon izleyicileri üzerine yapılan değerlendirmelerde sadece televizyon izleme süresine yönelik yapılan araştırmaların dışında izlenilen programın tür ve

içeriğinin de bireye olan etkilerinin belirlenmesinde önemli bir unsur olduğu görülmektedir. İzlenilen programın tür ve içeriğinin farklılaşması bireylerin olumsuz veya olumlu duygular geliştirmesini doğrudan etkileyebilmektedir.

Depresyon ve televizyon ilişkisi üzerine yapılan çeşitli araştırmalar bulunmaktır. En yaygın ruhsal bozukluklardan biri olan depresyonun televizyon izleme alışkanlıkları üzerine etkileri izleyici profiline göre farklılaşmaktadır. Twenge ve Arkadaşları (2017) tarafından ele alınan bir çalışmada televizyon izleme süreleri ve depresyon arasında ilişki olduğu, bu durumun özellikle genç ve genç yetişkinler üzerinde belirgin bir etkisi olduğu sonucu bulunmuştur. Ayrıca depresyon belirtileri olan bireylerin televizyon izlerken geçirdikleri sürenin artması doğrultusunda var olan depresif belirtilerinin artabileceği ve bireylerde yeni depresif belirtilerin oluşmasına neden olabileceği belirlenmiştir. (Güler ve Altun,2013)

Sunucu ve konukların yer aldığı talk show ve reality programları, izleyicilerin toplumla bağlantı kurmasına yardımcı olması, konuklarla duygusal bağ kurulabilmesi, konukların olaylara verdikleri tepkilerin gözlemlenmesi ve başkalarının özel hayatlarını izleme isteği gibi nedenlerle son zamanların en popüler program türleri arasında yer almaktadırlar. Bu durumlar bireyin bu tür programlarla daha fazla içsel etkileşim kurmasına, bireyin ekran dışındaki hayatını daha fazla etkilemesine neden olabilmektedir. Garcia ve Miller (2020) talk show izleyen bireylerin, ekran karşısında ünlü ve tanınmış kişileri görmesinin bireylerin kendilerini o kişilerle karşılaştırmasına neden olabileceğini, bireyin özsaygısını ve depresyon belirtilerini arttırabileceğini ortaya çıkarmışlardır. Buna benzer başka bir araştırmada, kişilerin başından geçen üzücü hikayeler, adaletsiz olaylar ve şiddet içerikli bilgilerin yer aldığı talk showların izleyicilerin izleme süreleri göz önüne alındığında, kendilerini daha mutsuz ve geleceğe yönelik daha umutsuz hissetmelerine neden olduğu bulunmuştur (Jones ve Lee, 2021). Modern televizyon programcılığında gittikçe ivme kazanan reality showların normal bireylerin başından geçen farklı ve ilgi çekici olayları konu alması, rekabetçi bir ortam oluşturup heyecan oluşturması izleyici üzerinde duygusal tepkiler oluşturmasına neden olabilmektedir. Williams ve arkadaşları (2021) bu tür programları sıklıkla izleyen bireylerin programı izledikten sonra, önceki hallerine göre daha mutsuz ve depresif bir ruh haline girdiklerini tespit etmişlerdir. Anderson ve Miller (2021) yaptıkları çalışmada reality show türündek programların izleyiciye sürekli duygusal uyaranlar göndermesi, heyecan, rekabet, merak hissini izleyiciye sıklıkla yansıtması gibi

özelliklerinin izleyicilerde duygusal tükenmişlik hissini oluşturduğunu ve bu durumun depresif belirtileri kalıcı hale getirebileceğini ortaya çıkarmışlardır.

Televizyon ve depresyon bağlantısı, insanların televizyon içeriklerini tüketmeye başlamasından beri araştırmacıların merak ettiği ve hakkında birçok araştırmaya konu olan ve günümüzde araştırılmaya devam eden bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Televizyonda yayınlanan içeriklerin zamanla değişmesi, yeni içeriklerin oluşması, programın içeriğine göre izleyiciye olan etkilerinin değişmesi depresyon ve televizyon ilişkisinin ileride de araştırılacağını ve yeni bulgular edinileceğini bize göstermektedir. Televizyonun izleyiciye etkisinin olumlu ya da olumsuz olduğu kanaatine varabilmek için program türü ve içeriği, izleyici profili, kültür gibi unsurları göz önüne almak doğru sonuçlara ulaşmak için önemli faktör olduğu düşünülmektedir.

Kaygı düzeyi, televizyon izleme bağlamında değerlendirildiğinde, izlenilen programın türü, izleme süresi ve izleyici profili gibi özelliklerin farklılaşmasına bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Bu durum, televizyon izleyen bireydeki kaygının izleme sürecinde ve sonrasında artabilmesine veya azalabilmesine yol açabilmektedir. Covid-19 döneminde yapılan bir araştırmada olumsuz haber içeriği yayınlayan kanalları takip eden bireylerin kaygı düzeyinde artış görüldüğü, eğlence programlarını takip eden bireylerde ise kaygı düzeyinin azaldığı sonucunu ortaya çıkarmıştır (Smith & Jones, 2021). Benzer çalışmalarda korku ve gerilim türü film ya da dizi izleyen bireylerde kaygının yükseldiği, komedi türü film ve dizi izleyen bireylerde ise kaygının azaldığı bulunmuştur (Brown, 2019; Rodriguez vd.,2020). Televizyon izleyen bireylerde kaygı etkisine bakıldığında izlenilen programın tür ve içeriğinin izleyici üzerindeki kaygı etkisini belirlemekte önemli faktörlerden biri olduğu görülmektedir. Keyif veren, izleyici rahatlatan programların genellikle kaygıyı azalttığı, olumsuz haberlerin olduğu ve izleyicide korku ve endişe hissi uyandıran içeriklerin ise kişideki kaygı düzeyini arttırdığı görülmektedir.

Uzun süre ekran başında kalan çocuk ve ergenler yetişkinlere göre izledikleri programlardan daha fazla etkilenebilmekte ve kaygı belirtileri gösterebilmektedir. Twenge ve arkadaşları (2017) çocuk ve gençlerin televizyon karşısında geçirdiği süre ile kaygı arasında kuvvetli bir ilişki olduğunu ortaya çıkarmışlardır. Çocuklar için televizyonun ebeveynlerinden sonra en etkili öğrenme ve bilgi edinme araçlarından biri olduğu bilinmektedir (Anderson & Pempek, 2005). Televizyonun çocuklar üzerindeki bilişsel, duygusal, sosyal etkileri yetişkinlere göre daha yüksek olmakla birlikte çocukların

televizyon izlerken edindikleri bilgileri daha hızlı bir şekilde öğrenebildiği bilinmektedir. Çocuklar açısından televizyon doğru yönlendirildiğinde önemli bir bilgi edinme aracı olmasına rağmen, uzun süre ekrana maruz kalan çocuklarda dikkat dağınıklığı, kaygı belirtileri, sosyal ve fiziksel gelişiminde olumsuzluklar yaşandığı görülmektedir (Kirkorian vd., 2009). Yapılan bir çalışma düzenli olarak şiddet, korku içerikli programlar izleyen çocuklarda kaygı düzeyinin yükseldiği, çocukların dış dünyayı olduğundan daha tehlikeli olarak algılamalarına sebep olduğunu ortaya koymuştur (Huesman & Moise, 1996). Bir diğer çalışmada şiddet, doğal afet, savaş, tartışma programları izleyen çocuklarda dış dünyaya yönelik güvensizlik algısı oluştuğu, kaygı belirtilerinin normalden yüksek seviyelere çıktığı bulunmuştur (Smith & Wilson, 2000).

Gençler ile ilgili yapılan araştırmalarda kimlik gelişimi aşamasında gençler üzerinde televizyonun önemli etkileri olduğu bulunmuştur. Gunther ve McAleer (1997) gençler üzerine yaptıkları bir araştırmada televizyon dizileri ve reality show takip eden geçlerin sosyal baskı hissettiklerini, beden algı bozukluğu belirtileri gösterdiklerini ve kendilerini çevrelerine göre yetersiz hissettiklerini belirlemişlerdir. Görüldüğü üzere televizyon programları çocuklar ve gençler üzerinde yetişkinlere kıyasla daha fazla etki bırakmakta ve kaygıyı arttırmaktadır.

Televizyon izleme davranışının bireylerin stres düzeyine olan etkisi izlenilen programın türü ve içeriği, kültürel farklılıklar, yaş grupları gibi faktörlere göre farklılıklar göstermektedir. Bireyin yoğun iş temposu veya sosyal ilişkilerindeki çatışmalar gibi stres oluşturan durumlar sonrasında, kaçış ve stresi azaltmak amacıyla başvurduğu televizyon izleme davranışı, bireyin mevcut stresini artırıcı ya da azaltıcı bir etki yaratabilmektedir. Televizyonun stres azaltıcı etkilerine bakıldığında stres düzeyi yüksek olan bir bireyin özellikle komedi, eğlence içerikli bir program izlemesinin ardından stres düzeyinde düşüş olabileceği düşünülmektedir. (Zillman & Bryant, 1985) Bu tür içeriklere sahip olan programlar izleyicide kısa süreli rahatlama ve günlük oluşan stresi azaltmakta fayda sağlamaktadırlar. Kubey ve Csikzentmihalyi (1990) eğlence, komedi gibi stresi azaltan etkiye sahip olan programlarla ilgili yaptıkları bir araştırmada, uzun süreli bu tür programlara maruz kalmanın bireyin çevresinde yaşadıkları problemlerden kaçmaya yönelik alışkanlıklar geliştirdiklerini, stres ile başa çıkmada problemler yaşadıklarını ortaya koymuşlardır.

Gençler ve çocuklar ile ilgili yapılan araştırmalar yoğun televizyon izleme ve sosyal medya kullanımının bu yaş gruplarında yüksek strese neden olabileceğine dair

bulgular ortaya çıkarmışlardır (Twenge ve Campbell, 2021). Çocuklar ve gençlerin bilişsel, sosyal ve duygusal açıdan gelişim süreci yetişkinlere göre daha hızlı ilerlediği ve farklılaştığı göz önüne alınarak televizyonun bu yaş grubu üzerinde stres arttırıcı etkilerinin daha tehlikeli olabileceği düşünülmektedir. Özellikle şiddet ve korku temalı içerikler tüketen çocuklar ve gençler, bulundukları çevreyi olduğundan daha güvensiz algılayabilmekte ve bu durum, onların stres düzeyini artırıcı bir etki yaratabilmektedir (Singer & Singer, 1981).

Yaşlılar ile yapılan çalışmalarda, televizyon izlemenin sosyal ilişki kurma yöntemi olarak algılandığı ve sosyalleşme ihtiyaçlarının bir kısmını televizyon izleyerek giderdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ancak televizyon izleme sürelerinin fazla olması ve uzun süre olumsuz içeriklerin takip edilmesi, olumlu etkilerini tersine çevirerek yaşlı bireyleri sosyal izolasyona sokabilmekte ve bu durum yaşlı bireylerde yalnızlık hissi ile stresi artırıcı bir etki yaratabilmektedir (Santini vd., 2020).

Stres ve televizyon ilişkisi bağlamında yapılan çalışmalar incelendiğinde televizyon izlemenin stresi azaltıcı ve arttırıcı etkilere sahip olduğu görülmektedir. İzleyici profili, izlenilen programın tür ve içeriği, izleme süresi, yaş grubu gibi faktörlerin etkisi bireyin izleme süresince ve sonrasında yaşayabileceği stresin düzeyini ve derecesini belirleyebilmektedir.

2.7. Suç Korkusu ve Suç Mağduriyet Riski Algısı

Suç, toplumun güvenliğini ve düzenini bozmaya yönelik, olan eylemler tanımlamak için kullanılan bir kavram olarak bilinmektedir. Tarih boyunca suçun kapsamı kültürel, toplumsal, teknolojik gelişmelerle birlikte değişime uğramış olup suça yönelik yeni kurallar ve yasalar tarih boyunca toplumlar tarafından oluşturulmuştur. M.Ö 1754 yılında suç ve ceza kavramlarının yazılı olarak tanımlanmasına yönelik ilk yazılı belgelerden biri olan Hammurabi Kanunlarının suçun kapsamı ve içeriğini açıklama bakımından bir dönüm noktası niteliğinde olduğu bilinmektedir (Roth, 2010). İlk yazılı metinlerin ardından suçun tanımı ve kapsamı hakkında günümüze kadar binlerce yazılı belge yayınlanmıştır. Durkheim'in (1983) suçu toplumsal kuralların ihlaline sebep olabilecek kurallar bütünü olarak tanımlayarak her toplumun kendi normlarına göre suç kavramını oluşturduğunu belirtmiştir. Bu bakış açısı değerlendirildiğinde suçun sadece bireysel bir eylem olarak değil aynı zamanda toplumsal bir olgu olduğu açıklanmaktadır. Suçla birlikte ortaya çıkan suç korkusu genellikle suç oranlarıyla ilişkilendirilse de aralarında doğrusal bir bağlantı

bulunmamaktadır. Suç oranlarının düşük olduğu topluluklardaki bireylerde suç korkusu sosyal çevre, bireysel deneyimler, medya etkisi gibi faktörlerden dolayı yüksek çıkabilmektedir.

Suç korkusu, bireyin çevresinde oluşabilecek suç işlenme ihtimaline yönelik duyduğu endişe ve korku durumu olarak bilinmektedir (Farral vd., 2009). Suç korkusunun düzeyi bireyin sosyal çevresine, televizyon ve sosyal medya gibi platformlardan gördüklerine suç haberlerine, bireysel yaşamındaki tecrübelerine göre değişiklikler gösterebilmektedir. Suç mağduriyeti algısı ise işlenen suçun yanında bireyin suçun mağduru olma ihtimaline yönelik algısını ifade etmektedir. Suç korkusu ve suç mağduriyet riski algısı bireyin güvenlik ile ilgili duyduğu kaygısını arttırmakta, günlük yaşamında verdiği kararları, yaşam kalitesini ve sosyal ilişkilerini olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Hale, 1996). Suç korkusunun aynı zamanda bireylerin topluma katkısını azalttığı, sosyal olarak bireyi izole edebileceği belirlenmiştir (Jakson & Grey, 2010). Bireylerdeki suça olan korkunun yükselmesiyle birlikte bireyde gece dışarı çıkmaktan kaçınma, belirli yerleşim yerlerinden uzak durma, sosyal etkinliklere katılmama gibi davranışsal sonuçlar oluşabilmektedir (Nivette & Eisner, 2021). Bireydeki korkunun düzeyi ve şiddeti yaş, cinsiyet, sosyoekonomik durum, kültürel farklılıklar, demografik faktörlerden etkilenmektedir (Jackson, 2009).

Suç korkusu ve suç mağduriyet risk algısını bireysel sonuçları yanında toplumsal etkileri de bulunmaktadır. Suç korkusu ve suç mağduriyet algısı farklı kavramlar olmasının yanında birbirlerini etkileyen ve güçlendiren etkilere sahiptirler. Suç korkusu yüksek olan bir bireyde, zamanla bir suçun mağduru olma düşüncesini bilişsel olarak yükselebilmektedir." (Skogan, 1987). Bu ilişkinin güçlenmesinde kişinin sosyal çevresi, toplumsal olaylar, medya gibi faktörler etkili olabilmektedir.

2.7.1. Suç Korkusu ve Suç Mağduriyet Riski Medya İlişkisi

Suç korkusu ve suç mağduriyet algısı herhangi bir suçun mağduru olan bireylerin dışında mağduriyet yaşamamış bireylerde de ortaya çıkabilmektedir. Korku ve mağduriyet duygusu geçmişteki yaşanan deneyimlerden daha çok gelecekte gerçekleşebilecek ihtimallerle ilişkilidir. Televizyon ve sosyal medyadaki şiddet, suç içerikli bilgi ve haberler kişideki suç korkusu ve mağduriyet algısını önemli ölçülerde arttırabilmektedir. Gerbner ve arkadaşları (1980) yaptıkları çalışmada geçmişinde herhangi bir suçun mağduru olmayan

bireylerin medyada karşılaştıkları saldırganlık içeren haberlerin etkisiyle suç korkusu ve mağduriyet algısı geliştirebildiklerini ortaya koymuşlardır. Bu etki bireylerin gerçek verilerden bağımsız olarak suç işlenme oranlarını gerçekte olandan yüksek olduğunu düşünmelerine ve dış dünyada her an her yerde karşılaşabilecekleri bir tehlike durumu olarak algılamalarına neden olabilmektedir (Farral vd., 2009).

Medya suç ve suç ile ilişkili bir haber ya da içerik sunarken özellikle izleyicilerin ilgisini çekebilecek uç noktalardaki olayları yansıtmaya çalışmaktadır. Suçun şiddetinin, ilgi çekiciliğinin, merak uyandırmasının televizyondaki içeriğin izlenmesine güçlü bir etkisi olabileceğini göstermektedir. Televizyonda bu tür içeriklerin izlenmesi izleyicide suçun sıklığı ve yaygınlığı hakkında abartılı izlenimler oluşmasına neden olarak izleyicinin suçla ilgili algılarının yanlış bir biçimde değişmesine neden olabilmektedir. (Chadee, 2020). Bunun yanında geçmişte bir suçun mağduru olan bireyler suç ile ilgili içeriklerden daha fazla etkilenebilmekte ve mevcut suç korkusu ve mağduriyet algısı düzeyi daha hızlı bir biçimde yükselebilmektedir (Picket vd., 2020).

Sosyal medya kullanımı şiddet içerikli haberlerin, suç ile ilişkili olayların geniş kitlelere yayılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Televizyon ekranında şiddet içerikli haber ve programları izlemeyen bireyler sosyal medya platformları sayesinde bu bilgi ve olaylara hızlı bir şekilde erişebilmekte ve istemsiz bir şekilde dolaylı olarak bu içeriklere maruz kalabilmektedirler. Suç ile ilgili televizyonda yayınlanan bir haberin sosyal medya platformları üzerinde uzun süre gündemde tutulması, bireyin o suçun sıklığını olduğundan daha yüksek olarak algılamasına ve suça yönelik korku geliştirmesine neden olabilmektedir (Demir, 2021). Sosyal medyada suç ile ilgili haberlere sürekli maruz kalan bireylerin suç korkusu ve mağduriyet algısı geliştirmesinin yanı sıra bu korkunun bireylerin toplumsal bağlarını da zayıflattığı düşünülmektedir (Pridemore vd., 2020). Sosyal medyanın kullanıcılar arası bilgi alışverişi sağlamaya yönelik işlevi bireysel ve öznel yorumlar içermektedir. Bu durum televizyonda gösterilen suç ile ilgili bir olayın olduğundan daha dramatik ve abartılı bir biçimde toplum arasında yayılmasına neden olabileceği düşünülmektedir. Özkan (2021), sosyal medya ve televizyondaki suç haberlerinin bireysel ve toplumsal bağlamda suç korkusunu arttırma etkisine neden olabileceğini, toplumdaki bireylerin birbirlerine ve kamu kuruluşlarına yönelik güven hissinin zedelendiğini ortaya koymuştur. Bunun sonucunda, bireysel olarak hissedilen suç korkusu ve mağduriyet risk algısı, sosyal medyanın televizyonda yayınlanan bu tür olayları topluma hızlı bir şekilde

ulaştırma işlevinin etkisiyle, suç korkusunu bireysel bir sorun olmaktan çıkarıp toplumsal ve kamusal bir probleme dönüştürebilmektedir.

Suç korkusu ve mağduriyet risk algısını azaltmak amacıyla toplumsal açıdan çeşitli yöntemler ve teknikler geliştirilebilmektedir. Kamusal bağlamda toplumu bilinçlendirme programları, suç önleme projeleri bireyin suç korkusu ve mağduriyet riskini azaltabilmektedir (Koster, 2020). Ayrıca, medyanın bireydeki suç korkusunu yükseltme riskini azaltmak amacıyla medya okuryazarlığı eğitiminin yaygınlaştırılması, bireyin medya aracılığıyla karşısına çıkan suç içerikli haber ve programları eleştirel bir şekilde değerlendirmesine yardımcı olmakta ve bu sayede bireydeki suç korkusunun azalmasına destek olabilmektedir. (Hale vd., 2020).

Özellikle suç ve suçla ilişkili reality showlar bireyin suç ile ilişkili düşüncelerini değiştirebilmekte ve suçla ilgili mağduriyet algılarını etkileyebilmektedir (Doyle 2006). Reality showlarda işlenen şiddet ve suç içeren sahne, anlatı ve konuşmalar izleyiciler tarafından bu olayların gerçekte olandan daha çok ve daha yaygın olduğu algısı oluşmasına neden olabilmektedir. Reality showların yaşanan olayları olduğundan daha fazla dramatize edilmiş bir şekilde izleyiciye aktarması toplumda yaygın olmayan suçlara karşı bile izleyicinin yoğun bir korku geliştirmesine neden olabilmektedir (Jewkes & Linneman, 2018). Suç ve şiddet içerikli bu tür programlar izleyicinin güvenlik ile ilgili algılarını da olumsuz bir şekilde etkileyebilmektedir. Dowler ve Flewning (2015) yaptıkları araştırmada bu tür programları izleyen bireylerin yaşadıkları çevreyi daha güvensiz algıladıklarını, güvensizlik algısının özellikle kentte yaşayan bireylerde yaygın olarak görüldüğünü ortaya çıkarmışlardır.

BÖLÜM 3

YÖNTEM

3.1. Örneklem

Çalışmanın örneklemini 18 yaşını dolduran Türkiye'de ikamet etmekte olan kadın katılımcılardan oluşturmaktadır. Katılımcılara sosyal medya, e-posta ve bireysel iletişim yoluyla ulaşılmıştır. Gönüllük esasına dayalı olarak katılımcılardan kendilerine sunulan anket formunu doldurmaları istenmiştir. Örneklem uygun örnekleme yöntemine göre oluşturulmuştur. Herhangi bir dışlama ölçütü kullanılmamıştır.

Belirlenen kriterlere dayalı 430 kişi kendilerine sunulan ölçek formunu doldurmuştur. Ölçek formuna eksik veya hatalı bilgi giren 35 katılımcı ölçekten çıkartılmıştır. 395 kişiyle veri analizine geçilmiştir. Çalışma örneklemi 18-66 yaş aralığında olan bireylerden oluşmakta olup bireylerin yaş ortalaması 35.49 olarak belirlenmiştir. (*SS* =10.72). Katılımcılara yöneltilen kendilerine göre algıladıkları gelirleri sorusuna çoğunlukla (%81) orta gelire sahip oldukları seçeneğini işaretlemişlerdir. Katılımcıların çoğunluğu (%58) evli olduklarını belirtmiştir. Katılımcıların elde edilen demografik bilgileri için sıklık (*f*) ve yüzdelik değerleri (*%)* Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1

Katılımcıların Sosyodemografik Özelliklerine (Sıklık ve Yüzdelik) İlişkin Bilgiler (N=124)

Demografik Bilgiler		**f**	**%**
Medeni Hal	Bekar (Boşanmış)	26	6.6
	Bekar (Eş Kaybı)	6	1.5
	Bekar (Hiç Evlenmemiş	134	33.9
	Evli	229	58
Eğitim Düzeyi	İlkokul	9	2.3
	Orta Okul	6	1.5
	Lise	55	13.9
	Ön Lisans	44	11.1
	Lisans	221	55.9
	Yüksek Lisans	53	13.4
	Doktora	7	1.8
Algılanan Gelir	Düşük	47	11.9
	Orta	320	81.0
	Yüksek	28	7.1
Meslek	Kendi İşyeri	22	5.6
	Özel Kurum	131	33.2
	Kamu Kurumu	138	34.9
	Öğrenci	24	6.1
	Emekli	24	6.1
	Ev Kadını	35	8.9
	Çalışmıyor(İşsiz)	21	5.3

3.2. Veri Toplama Araçları

Çalışmada katılımcılara sırasıyla Demografik Bilgi Formu (Ek 2), Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği (DASS-21) (Ek 3), Suç Korkusu: Mağduriyet Riskinin Yorumlanması Ölçeği (Ek 4) uygulanmıştır. Veri toplama araçları ile ilgili bilgiler aşağıda sunulmaktadır.

3.2.1. Demografik Bilgi Formu

Demografik Bilgi formunda çalışmaya katılım sağlayan bireylerin yaş, cinsiyet, medeni hal, eğitim düzeyi, algılanan gelir düzeyleri, meslekleri hakkında sorular bulunmaktadır. Bu soruların devamında katılımcılara televizyon izleme alışkanlıklarını belirlemek amacıyla gün içerisinde ne kadar sıklıkla televizyon izledikleri, televizyon izlemek için kendilerine ayırdıkları zaman diliminin ne kadarını gündüz kuşağı programlarına ayırdıkları, gündüz kuşağı içerisinde yayınlanan programlardan hangi türü ne kadar izledikleri, en çok takip ettikleri programın ne olduğu soruları yöneltilmiştir.

3.2.2. Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği (DASS-21)

Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği ilk defa Lovibond ve Lovibond (1995) tarafından 42 madde olarak geliştirilmiştir. Ölçeğin 42 maddelik uzun versiyonu 3 alt boyuttan oluşmakta olup likert derecelendirme sistemini kullanmaktadır. Depresyon, anksiyete, stres alt boyutlarının her biri 14 maddeden oluşmaktadır. Alt boyutların iç tutarlılık güvenirlik katsayısına bakıldığında sırasıyla depresyon .91, anksiyete .84 ve stres .90 olarak hesaplanmıştır. Oluşturulan bu ölçek baz alınarak daha sonrasında soruları azaltmak amacıyla ölçeğin 21 soruluk kısa formu geliştirilmiştir. Bu ölçekte her alt boyut 7 sorudan oluşmakta olup güvenirlik puanları sırasıyla .88, .82, .90 olarak hesaplanmıştır. 21 soruluk ölçeğin Türkçeye adaptasyonu, geçerlilik çalışması Sarıçam (2018) tarafından yapılmıştır. Yapılan klinik örneklemde Cronbach alfa iç tutarlılık güvenirlik katsayısı depresyon alt ölçeği için .87, anksiyete için .85 ve stres için .81 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışmada ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık katsayısının depresyon alt ölçeği için .92, anksiyete için .91, stres için ise .89 olduğu hesaplanmıştır.

3.2.3. Suç Korkusu: Mağduriyet Riskinin Yorumlanması Ölçeği

Suç Korkusu: Mağduriyet Riskinin yorumlanması ölçeği Ferraro (1995) tarafından geliştirilmiştir. Çalışma Türkçeye Mine Özaşçılar (2006) tarafından çevrilmiştir. Ölçekte 8 boyut ve 65 adet soru bulunmaktadır. Ölçeğin ilk bölümünde bireyin suç mağduru olma korkusunu ölçmek için sayısal derecelendirme tipi onlu çizelgede değerlendirmesi istenmektedir. Bölümde bireyin belirli durumlara yönelik korkusunu bir ile on orasında puanlaması beklenmektedir. İkinci bölümde katılımcılardan dörtlü Likert tipi ölçekte verilen beş soruya yönelik kendisini ne kadar güvende hissettiğini puanlaması beklenmektedir.

Üçüncü bölüm ilk bölümdeki durumlara paralel durumlar olmakta olup katılımcılardan onlu çizelgede belirtilen durumların gelecek bir yıl içerisinde gerçekleşme ihtimalinin hiç ya da çok yüksek olacak şekilde sıfırdan ona kadar derecelendirmesi istenmektedir. Dördüncü bölüm bireylerin son bir yıl içerisinde doğrudan ya da dolaylı mağdur oldukları suç türleri hakkındadır. Beşinci bölüm bireylerin kendi mahallerinde tanık oldukları suç biçimleri hakkında dokuz sorudan oluşmaktadır. Altıncı bölümde bireylerin sosyal çevre ve komşuluk ilişkileri üzerine 15 sorudan oluşmaktadır. Yedinci bölüm bireylerin kendilerini suçtan korumak için aldıkları önlemler ile ilgili on sorudan oluşmaktadır. Son bölüm ise bireylerin demografik bilgilerinin sorulduğu bölümden oluşmaktadır. Ölçeğin Ferraro (1995) tarafından geliştirilen versiyonunda Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı Suç Mağduriyeti Korkusu alt boyutu için .92, Güvende Hissetme alt boyutu için .84, Mağduriyet Risk Algısı için .94 hesaplanmıştır. Bu çalışmada ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık katsayısının Suç Mağduriyeti Korkusu alt boyutu için .92, Güvende Hissetme alt boyutu için .84, Mağduriyet Riski Algısı alt boyutu için .94 olduğu hesaplanmıştır.

Bu çalışmada Suç Mağduriyet Riskinin Yorumlanması Ölçeği içerisinden kısmi olarak faydalanmıştır. Suç Mağduriyet Riskinin Yorumlanması Ölçeğinin bölümleri ayrı birer ölçek olmasından kaynaklı birbirlerinden ayrı bir şekilde değerlendirilebilmektedir. Dördüncü bölüm geçmişte doğrudan suç mağduru olan bireylere yönelik, beşinci bölüm bireylerin tanık olduğu suç olayları, altıncı bölüm komşuluk ilişkileri, bireylerin suça yönelik aldığı önlemler, son bölüm demografik bilgi formu olmasından kaynaklı araştırmada belirtilen bölümler kullanılmamıştır. Sekiz bölümden oluşan ölçeğin çalışmaya katkısı olabilecek ilk üç bölümü kullanılmıştır.

3.3. İşlem

Çalışmaya dahil edilecek katılımcıları bulmak amacıyla kişilere e-posta, telefon ve sosyal platformlar aracılığı ile oluşturulan ankete katılım çağrıları yapılmıştır. Katılımcılardan istenen veriler çevrimiçi anket düzenleme platformu aracılığıyla elde edilmiştir. Ankete başlamadan önce elde edilecek verilerin hangi amaçla kullanılacağı, katılımda herhangi bir zorlama olmadığı, gönüllük esasına dayalı olduğu, katılımcıların rahatsız hissettikleri anda anketi sonlandırabileceği, katılımcılardan toplanacak verilerin gizliliğinin korunacağı, çalışma ile ilgili bir problem olduğunda araştırmacı ile iletişim kurabileceği iletişim bilgileri katılımcılara Bilgilendirilmiş Onam Formu (Ek 5) aracılığı ile sunulmuştur. Katılımcılardan onam alındıktan sonra katılımcılara sırasıyla Demografik

Bilgi Formu, Depresyon Stres Kaygı Ölçeği, Suç Korkusu: Mağduriyet Riskinin Yorumlanması Ölçeği sunulmuştur. Katılımcılara sunulan ölçeğin ortalama doldurulma süresi 10-15 olarak belirlenmiştir. Verilerin toplanma işlemleri 05.02.2025 tarihinde başlamış olup 24.02.2025 tarihinde sonlandırılmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Betimleyici ve istatiksel analizlere geçmeden önce katılımcılardan toplanan veriler ön analize geçmek amacıyla 430 veri IBM SPSS 25.0 programına aktarılmıştır. Hatalı veriler çıkarıldıktan sonra nihai örneklem 395 kişi olarak belirlenmiştir. Eksik doldurulan veriler kayıp veri atama işlemi ile düzenlenmiştir. Temel analizlere geçilmeden önce temel değişkenler olan depresyon, kaygı, stres mağduriyet korkusu, suç mağduriyet risk algısı, suç ile ilgili kendini güvende hissetme arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi yapılmıştır. Sonrasında demografik bilgi formu yardımı ile elde edilen izleyicilerin takip etmekte olduğu program türlerinin sonuç değişkenleri ile ilişkisi bağımsız gruplar için t testi aracılığıyla belirlenmiştir.

BÖLÜM 4

BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde öncelikle katılımcıların ankette cevapladıkları sorulara yönelik betimleyici istatistiksel analizler ortaya konacak ve daha sonrasında araştırmanın sorularına yönelik yanıtları elde edebilmek amacıyla gerçekleştirilen istatistiksel analizlerin sonuçları aktarılacaktır.

4.1. Gündüz Kuşağı Programlarının Bireylerin Depresyon, Kaygı, Stres ve Suç Korkusu Algısına Etkisine İlişkin Bilgilerin ve Ana Ölçek Değişkenlerinin Betimleyici Analizleri

Bu bölümde katılımcıların vermiş oldukları demografik bilgilere yönelik betimsel analizler ve araştırmaya katılan katılımcıların ölçeklere verdikleri cevaplara yönelik istatistiksel analizler ve bunların sonuçları aktarılacaktır.

Katılımcıların gündüz kuşağı zaman diliminde televizyon izleme sürelerine yönelik bilgiler Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2

Katılımcıların Gündüz Kuşağı Zamanında Televizyon İzleme Sürelerine İlişkin Bilgiler (N=124)

		f	%
Gündüz Kuşağında Günlük Televizyon İzleme Süresi	İzlemeyen	76	19.2
	1-2 saat	172	43.5
	2-3 saat	87	22
	3-4 saat	37	9.4
	5 ve üzeri	23	5.8
Gündüz Kuşağında Haber Program Günlük İzleme Süresi	İzlemeyen	247	62.5
	1-2 saat	111	28.1
	2-3 saat	18	4.6

	3-4 saat	4	1
	5 ve üzeri	15	3.8
Gündüz Kuşağında Yemek Programı Günlük İzleme Süresi	İzlemeyen	290	73.4
	1-2 saat	94	23.8
	2-3 saat	7	1.8
	3-4 saat	3	0.8
	5 ve üzeri	1	0.3
Gündüz Kuşağında Dizi Programı Günlük İzleme Süresi	İzlemeyen	204	51.6
	1-2 saat	150	38
	2-3 saat	26	6.6
	3-4 saat	5	1.3
	5 ve üzeri	10	2.5
Gündüz Kuşağında Reality Show Günlük İzleme Süresi	İzlemeyen	264	66.8
	1-2 saat	103	26.1
	2-3 saat	16	4.1
	3-4 saat	7	1.8
	5 ve üzeri	5	1.3
Gündüz Kuşağında Talk Show Günlük İzleme Süresi	İzlemeyen	203	51.4
	1-2 saat	155	39.2
	2-3 saat	30	7.6
	3-4 saat	3	0.8
	5 ve üzeri	4	1.1

Çalışma içerisinde kullanılan ölçek alt puanlarına ilişkin ortalama, standart sapma değerleri ve ölçeklerden alınan en düşük ve en yüksek puan değerleri, basıklık ve çarpıklık değerleri Tablo 3'de gösterilmiştir.

Tablo 3

Ana Ölçek Değişkenlerine İlişkin Betimleyici Bilgiler (N=124)

Ölçekler	Ortalama	SS	Min. - Maks. Değer	Skewness	Kurtosis
Depresyon Anskiyete Stres Ölçeği (DASS-21)					
Depresyon Alt Ölçeği	5.35	4.39	0-21	1.11	1.51
Kaygı Alt Ölçeği	4.09	3.85	0-21	1.53	1.66
Stres Alt Ölçeği	6.46	4.31	0-21	0.69	0.56
Suç Korkusu: Mağduriyet Riskinin Yorumlanması Ölçeği					
Suç Mağduriyet Korkusu Ölçeği	63.15	27.08	10-100	-0.59	-0.99
Güvende Hissetme Ölçeği	10.4	3.46	5-20	0.53	-0.08
Mağduriyet Riski Algısı Ölçeği	53.37	27.39	10-100	0.25	-1.06

4.2. Çalışmadaki Temel Değişkenler Arası İlişkiler

Çalışmada kullanılan değişkenlerin birbirleri arasındaki ilişkiyi ölçmek amacıyla Pearson Korelasyon Analizi uygulanmıştır. Değişkenler arasındaki istatistiksel olarak anlamlılık durumları incelendiğinde temel değişkenler arasın olumlu yönde anlamlı ilişkiler olduğu görülmektedir.

Tablo 4

Temel Değişkenlere İlişkin Pearson Korelasyon Bulguları

Değişkenler	1	2	3	4	5	6
1 Depresyon	1					
2 Kaygı	,67**	1				
3 Stres	,71**	,69**	1			
4 Suç Mağduriyet Korkusu	.21**	,20**	,20**	1		
5 Mağduriyet Risk Algısı	.24**	,25**	,16**	,58**	1	
6 Güvende Hissetme	,34**	,41**	,30**	,32**	,39**	1
** p < .01, p < .05						

Çalışmada kullanılan değişkenler arasındaki Pearson korelasyon analizi sonucunda Depresyon ile Kaygı (r= ,67, p< .01), Stres (r= ,71, p<.01), Mağduriyet Risk Algısı (r= ,21, p<.01), Güvende Hissetme (r=,34, p<.01) arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkiler bulunmaktadır. Kaygı ile Stres (r=.69, p<.01), Mağduriyet Risk Algısı (r=.25, p<.01), Güvende Hissetme (r=.41, p<.01) arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkiler bulunmaktadır.

Suç Mağduriyet Korkusu ile Mağduriyet Risk Algısı (r=.58, p<.01), Güvende Hissetme (r=.32, p<.01) arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkiler bulunmaktadır. Mağduriyet Risk Algısı ve Güvende Hissetme((r=.39, p<.01) arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmaktadır. Suç Mağduriyet Korkusu ile Depresyon, Stres, Kaygı arasında ise anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

4.3. İzlenilen Program Türüne Göre Değişkenlerin Karşılaştırılması

Çalışmanın bu bölümünde katılımcıların gündüz kuşağında yayınlanan program türlerini (Haber, Dizi, Yemek Programı, Reality Show, Talk Show) izleyip izlemediklerine bakılarak temel değişkenler arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı *bağımsız gruplar için t testi* analiziyle incelenmiştir.

Katılımcıların gündüz kuşağı diliminde haber programlarını izleme değişkenine göre depresyon, kaygı, stres, SMK, SMRA, güven puanları açısından karşılaştırılmasına yönelik bilgiler Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5

Katılımcıların Gündüz Kuşağı İçerisinde Haber Programları İzleme Değişkenine Göre Depresyon, Kaygı, Stres, SMK, SMRA, Güven Puanları Açısından Karşılaştırılması (N=124)

Değişkenler	Grup	n	X	ss	t	Sd	p
Depresyon	İzleyen	148	5.28	4.63	-,0.27	395	.798
	İzlemeyen	247	5.40	4.27			
Kaygı	İzleyen	148	4.16	4.30	0.29	395	.770
	İzlemeyen	247	4.04	3.58			
Stres	İzleyen	148	6.65	4.42	0.68	395	.497
	İzlemeyen	247	6,34	4.28			
SMK	İzleyen	148	63.86	26.96	0.43	395	.663
	İzlemeyen	247	62.62	27.32			
SMRA	İzleyen	148	56,75	29.25	0.92	395	.359
	İzlemeyen	247	52.64	25.49			
Güven	İzleyen	148	9.54	3.49	-0.74	395	.462
	İzlemeyen	247	9.93	3.43			

Gündüz Kuşağı programları içerisinde haber programlarını izleyen ve izlemeyenlere göre Depresyon, Kaygı, Stres, SMK, SMRA ve Güven puanlarının incelenmesine yönelik veriler Tablo 5'te gösterilmiştir. Yapılan bağımsız gruplar için t testi sonucuna bakıldığında katılımcıların gündüz kuşağı programları içerisinde haber programlarını izleyenler ve izlemeyenler arasında değerlendirilen değişkenler ile ilgili anlamlı bir fark bulunmamıştır. (p>0,05= fark yok)

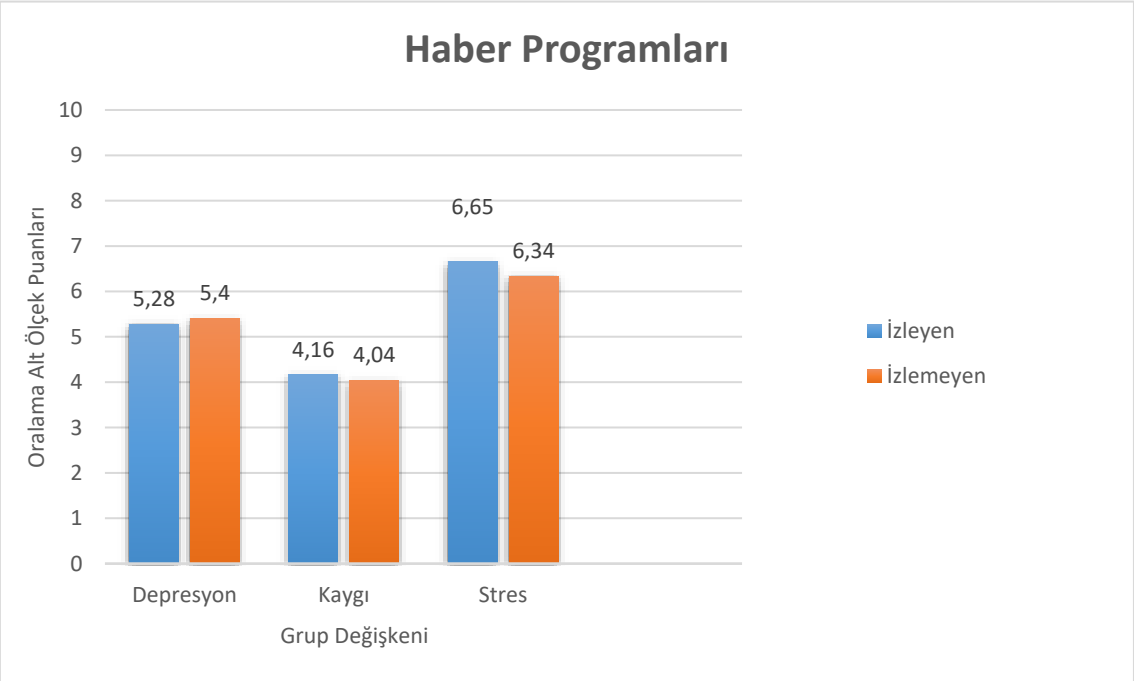
Gündüz Kuşağı programları arasında haber türü program izleyen bireylerin (n=148); Kaygı ($\bar{x}_{kay}$=4,16, SS= 4,30),) Stres ($\bar{x}_{stres}$=6,65, SS= 3,42), Suç Mağduriyeti Korkusu ($\bar{x}_{SMK}$=63,86, SS= 26,96) ve Suç Mağduriyeti Risk Algısı ($\bar{x}_{SMRA}$=56,75, SS= 29,25) puan ortalamaları izlemeyen bireylerin (n=247); Kaygı ($\bar{x}_{kay}$=4,04, SS= 3,58), Stres

($\bar{x}_{stres}$=6,34, SS= 4,28), Suç Mağduriyeti Korkusu ($\bar{x}_{SMK}$=62,62, SS= 27,32) ve Suç Mağduriyet Risk Algısı ($\bar{x}_{SMRA}$=52.64, SS= 25,49) alt ölçek puan ortalamalarından yüksek olduğu görülmektedir.

Haber programlarını izleyen ve izlemeyen bireylerin depresyon, kaygı stres, suç mağduriyet korkusu ve suç mağduriyet risk algısı puanları arasındaki farklar Şekil 1 ve Şekil 2'de gösterilmiştir.

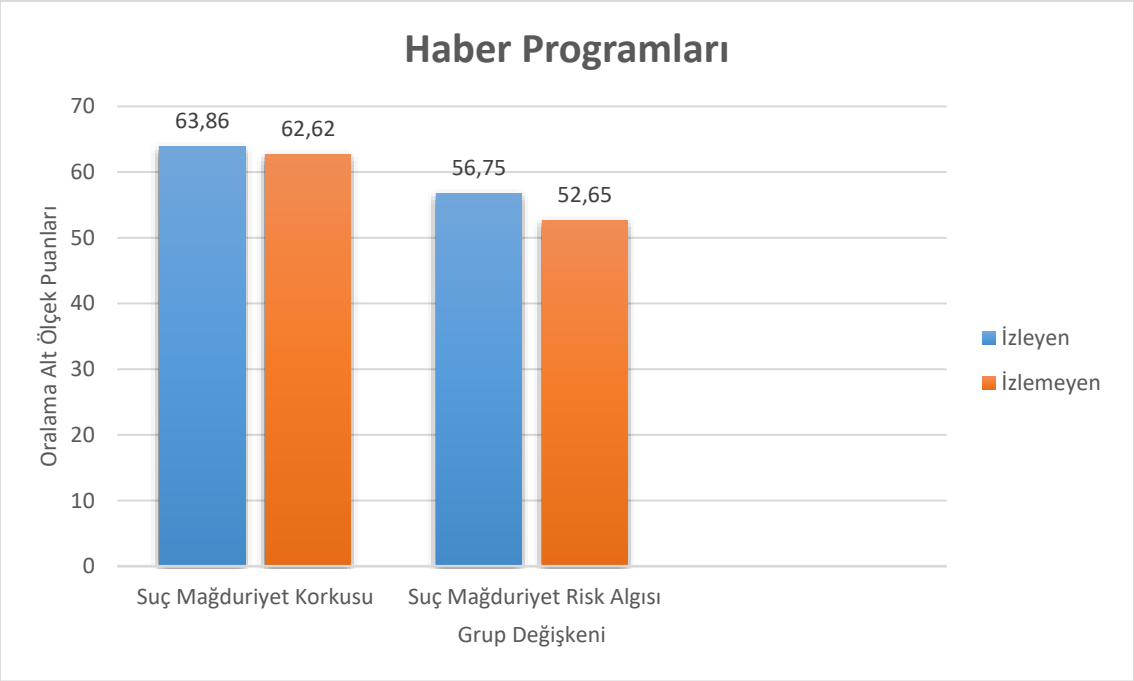
Şekil 1

Tablo 5'teki Haber Programlarını İzleyen Ve İzlemeyen Bireylerin Depresyon, Kaygı, Stres Puan Ortalamalarını Gösteren Bar Grafiği

Şekil 2

Tablo 5'teki Haber Programlarını İzleyen Ve İzlemeyen Bireylerin Depresyon, Kaygı, Stres Puan Ortalamalarını Gösteren Bar Grafiği

Katılımcıların gündüz kuşağı diliminde reality show programlarını izleme değişkenine göre depresyon, kaygı, stres, SMK, SMRA, güven puanları açısından karşılaştırılmasına yönelik bilgiler Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6

Katılımcıların Gündüz Kuşağı İçerisinde Reality Show İzleme Durumlarının Depresyon, Kaygı, Stres, SMK, SMRA, Güven Puanları Açısından Karşılaştırılması (N=124)

Değişkenler	Grup	n	X	ss	t	Sd	p
Depresyon	İzleyen	131	6.22	4.83	2.80	395	.005*
	İzlemeyen	264	4.92	4.10			
Kaygı	İzleyen	131	4.95	4.31	3.16	395	.003*
	İzlemeyen	264	3.67	3.53			
Stres	İzleyen	131	7.31	4.59	2.76	395	.006*
	İzlemeyen	264	6.04	4.12			
SMK	İzleyen	131	69.02	23,34	1.48	395	.045*
	İzlemeyen	264	60.90	27.13			
SMRA	İzleyen	131	56.89	26.33	1.18	395	.072
	İzlemeyen	264	51.62	27.79			
Güven	İzleyen	131	10.28	3.77	0.99	395	.323
	İzlemeyen	264	9.92	3.30			

SMK: Suç Mağduriyet Korkusu; SMRA: Suç Mağduriyet Risk Algısı

Gündüz Kuşağı programları içerisinde reality show programlarını izleyen ve izlemeyenlere göre Depresyon, Kaygı, Stres, SMK, SMRA ve Güven puanlarının incelenmesine yönelik veriler Tablo 5'te gösterilmiştir. Yapılan bağımsız gruplar için t testi sonucuna bakıldığında katılımcıların gündüz kuşağı programları içerisinde reality show izleyenler ve izlemeyenler ile Depresyon, Kaygı, Stres, SMK arasındaki ilişkiye baktığımızda aralarında anlamlı bir farklılığın olduğu bulunmuştur. ($p<0,05$) Reality show izleyen ve izlemeyenler ile, SMRA ve Güven arasında ise anlamlı bir farklılığın olmadığı bulunmuştur. ($p>0,05$= fark yok)

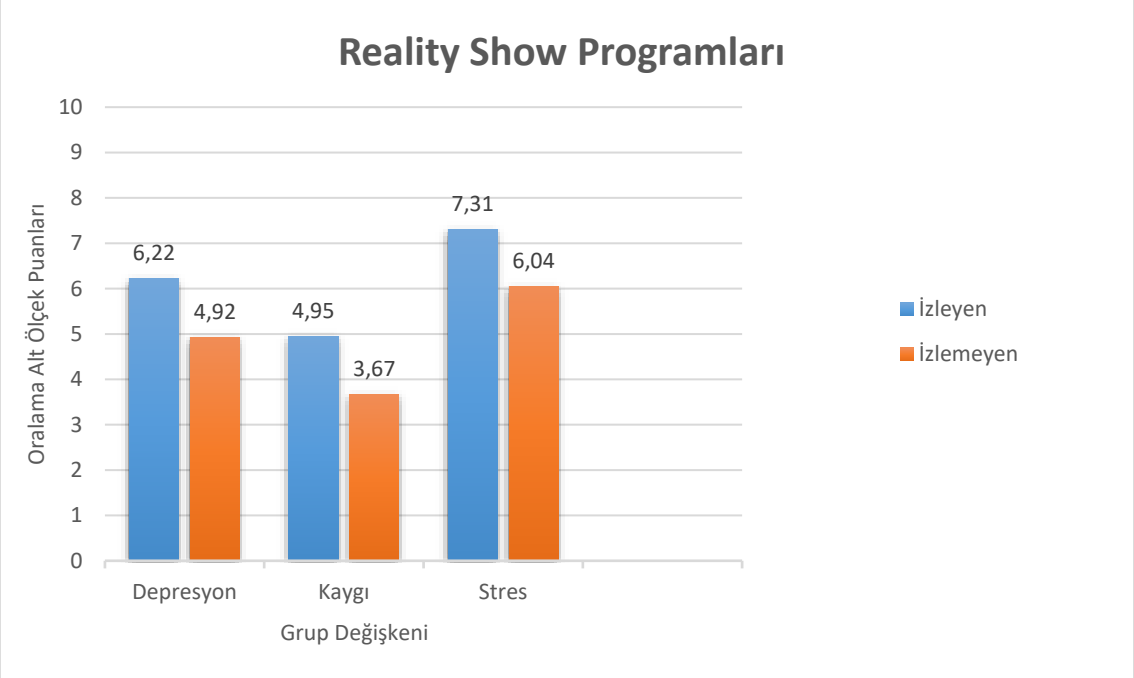
Gündüz Kuşağı programları içerisinde reality show izleyen bireylerin (Depresyon puan ortalaması ($\bar{x}_{dep}$=6,22, SS=4,83) ile izlemeyen bireylerin depresyon puan ortalaması ($\bar{x}_{dep}$=4,92, SS=4.10) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır. ($t_{(395)}$=2,80, p< .05) Bu duruma bakıldığında gündüz kuşağı içerisinde reality show izleyen bireyler izlemeyen bireylere göre daha fazla depresyon belirtisi göstermektedir. Kaygı puan ortalamalarına bakıldığında reality show izleyen bireylerin kaygı puan ortalaması ($\bar{x}_{kay}$=4,95, SS=4,31) ile izlemeyen bireylerin kaygı puan ortalaması ($\bar{x}_{kay}$=3,67, SS= 3.53) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır. ($t_{(395)}$=3,16, p<.05) Bu durum gündüz kuşağında reality show izleyen bireylerin kaygı belirtilerinin izlemeyen bireylere göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. Gündüz kuşağında reality show izleyen bireylerin stres puan ortalaması ($\bar{x}_{stres}$=7,31, SS=4,59) ile izlemeyen bireyler ($\bar{x}_{stres}$=6,04, SS=4,12) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır. ($t_{(395)}$=2,76, p< .05) Bu durum gündüz kuşağında reality show izleyen bireylerin stres belirtilerinin izlemeyen bireylere göre daha yüksek olduğu göstermektedir. Suç mağduriyet korkusu puan ortalamalarına bakıldığında reality show izleyen bireylerin suç mağduriyet korkusu puan ortalaması ($\bar{x}_{SMK}$=69,02, SS=23,34) ile izlemeyen bireylerin suç mağduriyet korkusu puan ortalaması ($\bar{x}_{SMK}$=60,90, SS= 27.13) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır. ($t_{(395)}$=1.48, p<.05) Bu durum gündüz kuşağında reality show izleyen bireylerin suç mağduriyet korkusunun izlemeyen bireylere göre daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Gündüz kuşağı programları içerisinde reality show izleyen bireylerin (n=131), Suç Mağduriyet Risk Algısı ($\bar{x}_{SMRA}$=56,89 SS= 26,33), Güvende Hissetme ($\bar{x}_{GÜV}$=10,28, SS= 3,27) puan ortalamaları izlemeyen bireylerin, (n=264) Suç Mağduriyet Risk Algısı ($\bar{x}_{SMRA}$=51,62 SS= 27,79), Güvende Hissetme ($\bar{x}_{GÜV}$=9,92, SS= 3,30) alt ölçek puan ortalamalarından yüksek olduğu görülmektedir.

Reality show programlarını izleyen ve izlemeyen bireylerin depresyon, kaygı stres, suç mağduriyet korkusu ve suç mağduriyet risk algısı puanları arasındaki farklar Şekil 3 ve Şekil 4'te gösterilmiştir.

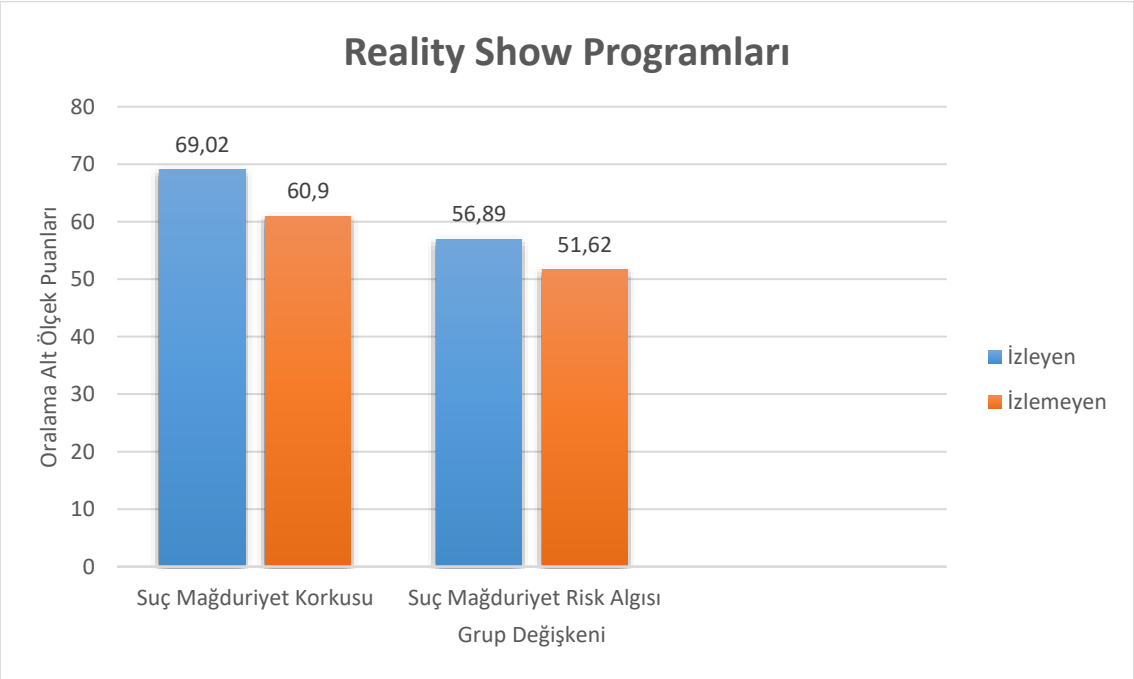
Şekil 3

Tablo 6'daki Reality Show İzleyen Ve İzlemeyen Bireylerin Depresyon, Kaygı, Stres Puan Ortalamalarını Gösteren Bar Grafiği

Şekil 4

Tablo 6'daki Reality Show İzleyen Ve İzlemeyen Bireylerin Suç Mağduriyet Korkusu Ve Suç Mağduriyet Risk Algısı Puan Ortalamalarını Gösteren Bar Grafiği

Katılımcıların gündüz kuşağı diliminde yemek programlarını izleme değişkenine göre depresyon, kaygı, stres, SMK, SMRA, güven puanları açısından karşılaştırılmasına yönelik bilgiler Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7

Katılımcıların Gündüz Kuşağı İçerisinde Yemek Programları İzleme Durumlarının Depresyon, Kaygı, Stres, SMK, SMRA, Güven Puanları Açısından Karşılaştırılması (N=124)

Değişkenler	Grup	n	X	ss	t	Sd	p
Depresyon	İzleyen	100	5.14	4.00	-0.55	395	.582
	İzlemeyen	295	5.42	4.42			
Kaygı	İzleyen	100	3.73	3.48	-1.09	395	.275
	İzlemeyen	295	4.22	3.97			
Stres	İzleyen	100	6.45	3.78	-0.29	395	.977
	İzlemeyen	295	6.46	4.49			
SMK	İzleyen	100	64.03	26.71	0.37	395	.708
	İzlemeyen	295	62.85	27.24			
SMRA	İzleyen	100	55.85	26.32	1.05	395	.290
	İzlemeyen	295	52.53	27.73			
Güven	İzleyen	100	9.74	3.23	-0.99	395	.319
	İzlemeyen	295	10.14	3.53			

SMK: Suç Mağduriyet Korkusu; SMRA: Suç Mağduriyet Risk Algısı

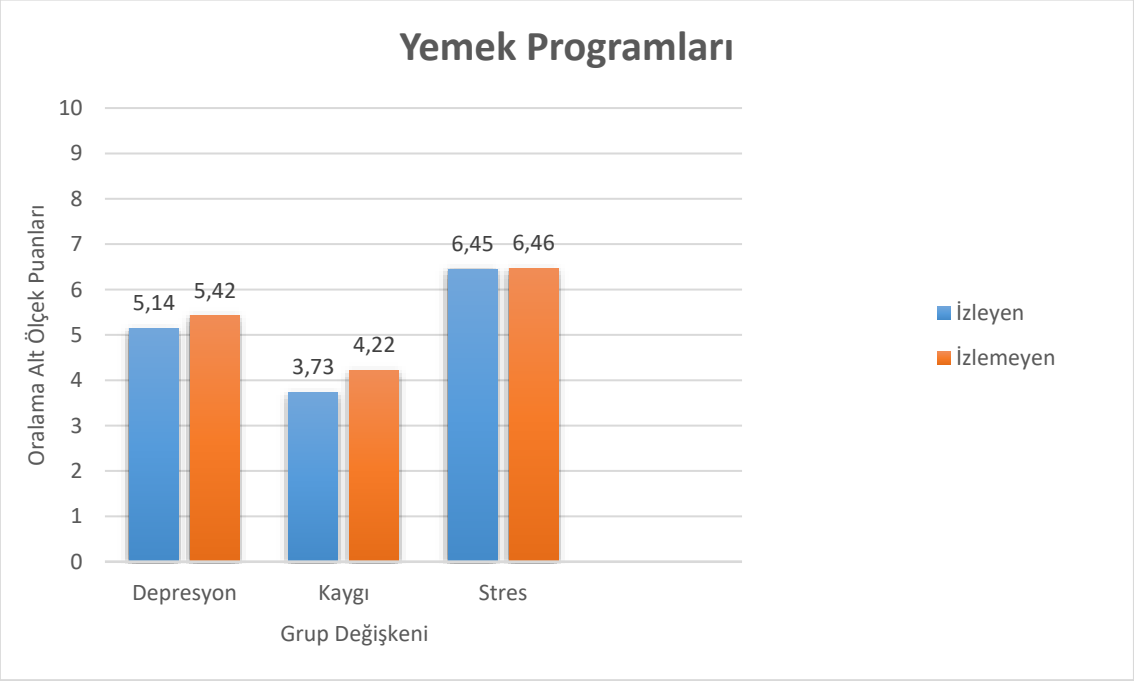
Gündüz Kuşağı programları içerisinde yemek programlarını izleyen ve izlemeyenlere göre Depresyon, Kaygı, Stres, SMK, SMRA ve Güven puanlarının incelenmesine yönelik veriler Tablo 6'da gösterilmiştir. Yapılan bağımsız gruplar için t testi sonucuna bakıldığında katılımcıların gündüz kuşağı programları içerisinde yemek programlarını izleyenler ve izlemeyenler arasında analizi yapılan değişkenler ile ilgili anlamlı bir fark bulunmamıştır. (p>0,05= fark yok)

Gündüz Kuşağı programları arasında Yemek türü program izleyen bireylerin (n=100); Depresyon ($\bar{x}_{dep}$=5,14 SS= 4,00) Kaygı ($\bar{x}_{kay}$=3,73, SS= 3,48), Suç Mağduriyeti Korkusu ($\bar{x}_{SMK}$=64,03, SS= 26,71) ve Suç Mağduriyeti Risk Algısı ($\bar{x}_{SMRA}$=55,85, SS= 26,32) puan ortalamaları izlemeyen bireylerin (n=295); Depresyon ($\bar{x}_{dep}$=5,42, SS= 4,42) Kaygı ($\bar{x}_{kay}$=4,22, SS= 3,97), Stres ($\bar{x}_{stres}$=6,46, SS= 4.49) Suç Mağduriyeti Korkusu ($\bar{x}_{SMK}$=62,85, SS= 27,24) ve Suç Mağduriyeti Risk Algısı ($\bar{x}_{SMRA}$=52,53, SS= 27,73) alt ölçek puan ortalamalarından düşük olduğu görülmektedir.

Yemek programlarını izleyen ve izlemeyen bireylerin depresyon, kaygı stres, suç mağduriyet korkusu ve suç mağduriyet risk algısı puanları arasındaki farklar Şekil 5 ve Şekil 6'da gösterilmiştir.

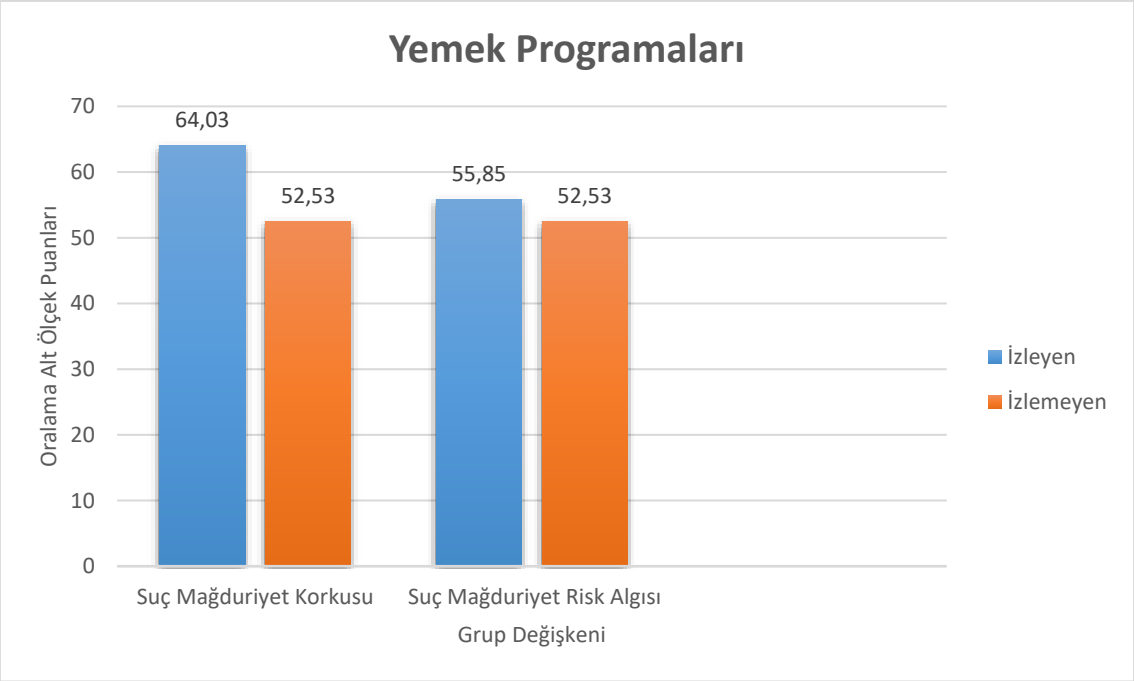
Şekil 5

Tablo 7'deki Yemek Programlarını İzleyen Ve İzlemeyen Bireylerin Depresyon, Kaygı, Stres Puan Ortalamalarını Gösteren Bar Grafiği

Şekil 6

Tablo 7'deki Yemek Programlarını İzleyen Ve İzlemeyen Bireylerin Suç Mağduriyet Korkusu Ve Suç Mağduriyet Risk Algısı Puan Ortalamalarını Gösteren Bar Grafiği

Katılımcıların gündüz kuşağı diliminde dizi programlarını izleme değişkenine göre depresyon, kaygı, stres, SMK, SMRA, güven puanları açısından karşılaştırılmasına yönelik bilgiler Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 8

Katılımcıların Gündüz Kuşağı İçerisinde Dizi İzleme Durumlarının Depresyon, Kaygı, Stres, SMK, SMRA, Güven Puanları Açısından Karşılaştırılması (N=124)

Değişkenler	Grup	n	X	ss	t	Sd	p
	İzleyen	185	5.72	4.55			
Depresyon					1.59	395	.111
	İzlemeyen	210	5.02	4.23			
Kaygı	İzleyen	185	4.58	3.93			
					2.36	395	.019*
	İzlemeyen	210	3.67	3.74			
Stres	İzleyen	185	6.76	4.36			
					1.28	395	.201
	İzlemeyen	210	6.20	4.26			
SMK	İzleyen	185	68.23	25.20			
					3.55	395	.006*
	İzlemeyen	210	58.68	27.93			
SMRA	İzleyen	185	58.29	27.84			
					3.40	395	.001*
	İzlemeyen	210	49.03	26.29			
Güven	İzleyen	185	10,70	3,44			
					3.61	395	.001*
	İzlemeyen	210	9,46	3,37			

SMK: Suç Mağduriyet Korkusu; SMRA: Suç Mağduriyet Risk Algısı

Gündüz kuşağı programları içerisinde dizi programlarını izleyen ve izlemeyenlere göre Depresyon, Kaygı, Stres, SMK, SMRA ve Güven puanlarının incelenmesine yönelik veriler Tablo 6'da gösterilmiştir. Yapılan bağımsız gruplar için t testi sonucuna bakıldığında katılımcıların gündüz kuşağı programları içerisinde dizi programlarını izleyenler ve izlemeyenler arasında analizi yapılan Depresyon ve Stres ile ilgili anlamlı bir fark bulunmamıştır. (p>0,05= fark yok) Gündüz Kuşağında dizi izleyen bireylerin kaygı puan

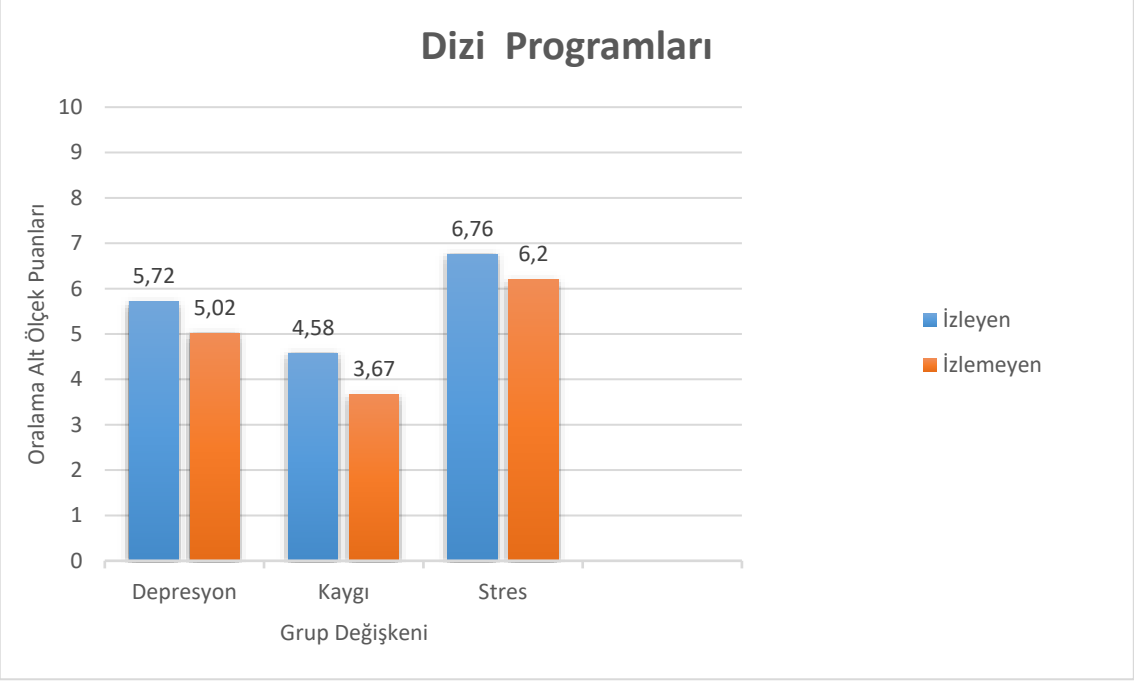
ortalaması ($\bar{x}_{kay}$=4,58, SS=3,93) ile izlemeyen bireylerin kaygı puan ortalaması ($\bar{x}_{kay}$=3,67, SS= 3,74) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır. ($t_{(395)}$=2,36, p<.05) Bu durum gündüz kuşağında dizi izleyen bireylerin kaygı belirtilerinin izlemeyen bireylere göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. Gündüz Kuşağında dizi izleyen bireylerin Suç Mağduriyet Korkusu puan ortalaması ($\bar{x}_{SMK}$=68.23, SS=25,20) ile izlemeyen bireylerin Suç Mağduriyet Korkusu puan ortalaması ($\bar{x}_{SMK}$=58,68, SS= 27,93) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır. ($t_{(395)}$=3,55, p<.05) Bu durum gündüz kuşağında dizi izleyen bireylerin suç mağduriyeti korkusunun izlemeyen bireylere göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. Gündüz Kuşağında dizi izleyen bireylerin Suç Mağduriyet Risk Algısı puan ortalaması ($\bar{x}_{SMRA}$=58,29, SS=27,84) ile izlemeyen bireylerin Suç Mağduriyet Risk Algısı puan ortalaması ($\bar{x}_{SMRA}$=49,03, SS= 26,29) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır. ($t_{(395)}$=3,40, p<.05) Bu durum gündüz kuşağında dizi izleyen bireylerin suç mağduriyet risk algısının izlemeyen bireylere göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. Gündüz Kuşağında dizi izleyen bireylerin Güvende Hissetme puan ortalaması ($\bar{x}_{Güven}$=10,70, SS=3,44) ile izlemeyen bireylerin Güvende Hissetme puan ortalaması ($\bar{x}_{Güven}$=9,46, SS= 3,37) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır. ($t_{(395)}$=3,61, p<.05) Bu durum gündüz kuşağında dizi izleyen bireylerin suça yönelik güvende hisetmeme düzeylerinin izlemeyen bireylere göre daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Gündüz kuşağı programları arasında dizi türü program izleyen bireylerin (n=185); Depresyon ($\bar{x}_{dep}$=5,72, SS= 4,55),Stres ($\bar{x}_{stres}$=6,76, SS= 4,36), puan ortalamaları izlemeyen bireylerin (n=210); Depresyon ($\bar{x}_{dep}$=5,02, SS= 4,23), Stres ($\bar{x}_{stres}$=6,20, SS= 4,26) alt ölçek puan ortalamalarından yüksek olduğu görülmektedir.

Dizi programlarını izleyen ve izlemeyen bireylerin depresyon, kaygı stres, suç mağduriyet korkusu ve suç mağduriyet risk algısı puanları arasındaki farklar Şekil 8 ve Şekil 9'da gösterilmiştir.

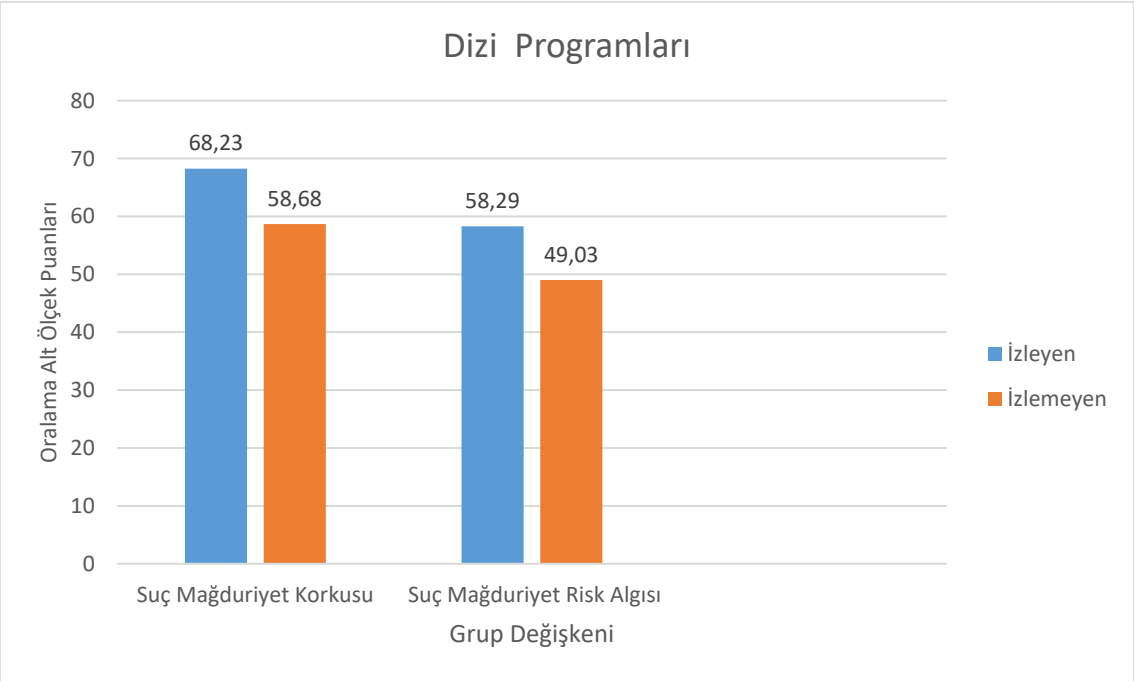
Şekil 7

Tablo 8'deki Dizi İzleyen Ve İzlemeyen Bireylerin Depresyon, Kaygı, Stres Puan Ortalamalarını Gösteren Bar Grafiği

Şekil 8

Tablo 8'deki Dizi İzleyen Ve İzlemeyen Bireylerin Suç Mağduriyet Korkusu Ve Suç Mağduriyet Risk Algısı Puan Ortalamalarını Gösteren Bar Grafiği

Katılımcıların gündüz kuşağı diliminde talk show programlarını izleme değişkenine göre depresyon, kaygı, stres, SMK, SMRA, güven puanları açısından karşılaştırılmasına yönelik bilgiler Tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo 9

Katılımcıların Gündüz Kuşağı İçerisinde Talk Show İzleme Durumlarının Depresyon, Kaygı, Stres, SMK, SMRA, Güven Puanları Açısından Karşılaştırılması (N=124)

Değişkenler	Grup	n	X	ss	t	Sd	p
Depresyon	İzleyen	187	5.67	4.14	1.39	395	.164
	İzlemeyen	208	5.06	4,60			
Kaygı	İzleyen	187	4.26	3.57	0.78	395	.423
	İzlemeyen	208	3.95	4.08			
Stres	İzleyen	187	6.62	4.36	0.70	395	.486
	İzlemeyen	208	6.32	4.28			
SMK	İzleyen	187	65.04	26.44	1.32	395	.189
	İzlemeyen	208	61.45	27.59			
SMRA	İzleyen	187	54.40	25.16	0.71	395	.477
	İzlemeyen	208	52.44	29.27			
Güven	İzleyen	187	10.19	3.35	0.84	395	.400
	İzlemeyen	208	9.90	3.55			

SMK: Suç Mağduriyet Korkusu; SMRA: Suç Mağduriyet Risk Algısı

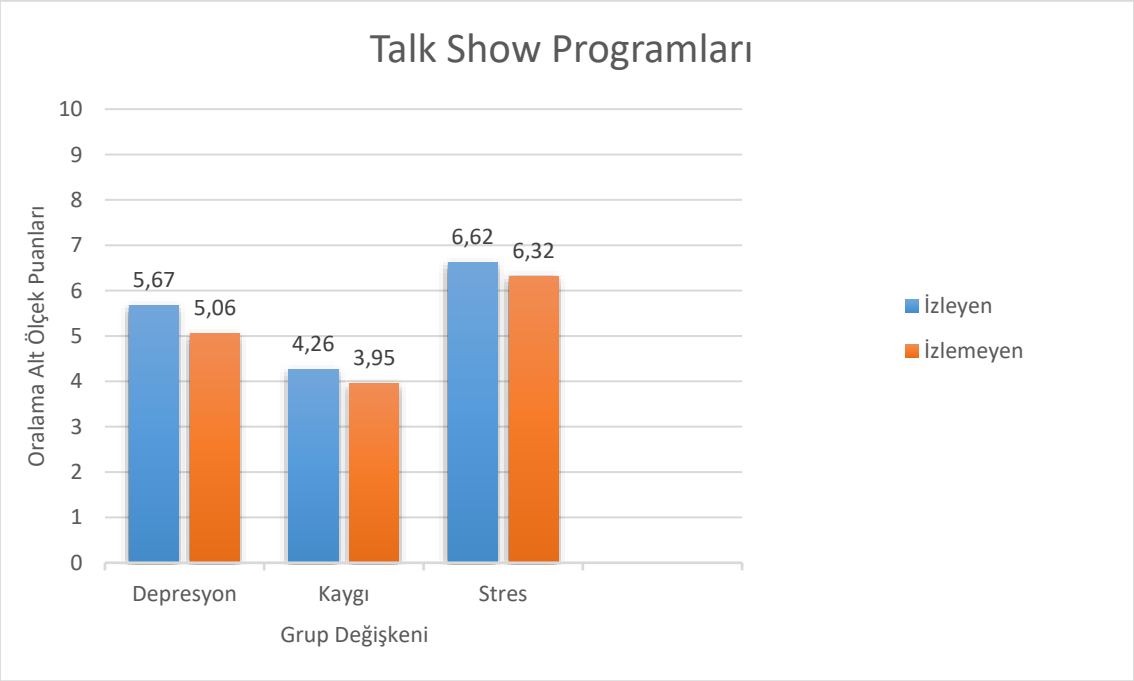
Gündüz kuşağı programları içerisinde talk show programlarını izleyen ve izlemeyenlere göre Depresyon, Kaygı, Stres, SMK, SMRA ve Güven puanlarının incelenmesine yönelik veriler Tablo 6'da gösterilmiştir. Yapılan bağımsız gruplar için t testi sonucuna bakıldığında katılımcıların gündüz kuşağı programları içerisinde talk show programlarını izleyenler ve izlemeyenler arasında analizi yapılan değişkenler ile ilgili anlamlı bir fark bulunmamıştır. (p>0,05= fark yok)

Gündüz kuşağı programları arasında talk show programlarını izleyen bireylerin (n=187) Depresyon ($\bar{x}_{dep}$=5,67, SS= 4,14),Kaygı ($\bar{x}_{kay}$=4,26, SS= 3,57),Stres ($\bar{x}_{stres}$=6,62, SS= 4,36), Suç Mağduriyeti Korkusu ($\bar{x}_{SMK}$=65,04, SS= 26,44), Suç Mağduriyet Risk Algısı ($\bar{x}_{SMRA}$=54,40, SS= 25,16), Güvende Hissetme ($\bar{x}_{güv}$=10,19, SS= 3,35) puan ortalamaları izlemeyen bireylerin (n=208); Depresyon ($\bar{x}_{dep}$=5,06, SS= 4,50), Kaygı ($\bar{x}_{kay}$=3,95, SS= 4,08) Stres ($\bar{x}_{stres}$=6,32, SS= 4,28), Suç Mağduriyeti Korkusu ($\bar{x}_{SMK}$=61,45, SS= 27,59), Suç Mağduriyet Risk Algısı ($\bar{x}_{SMRA}$=52,44, SS= 29,27) ve Güvende Hissetme ($\bar{x}_{güv}$=9,90, SS= 3,55) alt ölçek puan ortalamalarından yüksek olduğu görülmektedir.

Talk show programlarını izleyen ve izlemeyen bireylerin depresyon, kaygı stres, suç mağduriyet korkusu ve suç mağduriyet risk algısı puanları arasındaki farklar Şekil 9 ve Şekil 10'da gösterilmiştir.

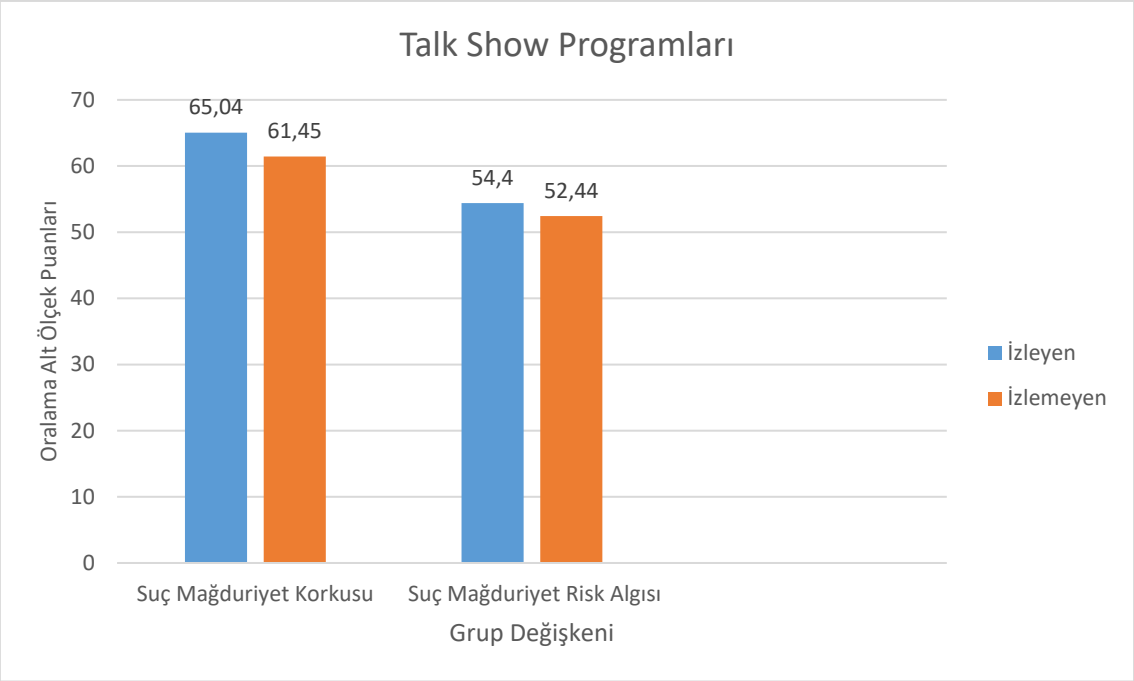
Şekil 9

Tablo 9'daki Talk Show İzleyen Ve İzlemeyen Bireyler Depresyon, Kaygı, Stres Puan Ortalamalarını Gösteren Bar Grafiği

Şekil 10

Tablo 9'daki Talk Show İzleyen Ve İzlemeyen Bireylerin Suç Mağduriyet Korkusu Ve Suç Mağduriyet Risk Algısı Puan Ortalamalarını Gösteren Bar Grafiği

BÖLÜM 5

TARTIŞMA VE YORUMLAR

Tez çalışmasında, gündüz kuşağı programlarını takip eden bireylerin izledikleri program türüne göre, depresyon, kaygı ve stres puan düzeylerinin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Ayrıca, bu bireylerin suç mağduriyeti korkusu, suç mağduriyeti risk algısı ve güvende hissetme düzeylerindeki farklılaşmalar da değerlendirilmiştir. Çalışmalar sonrasında elden eden bulguların anlamlı olup olmadığına dair bilgiler Tablo 10'da özetlenmiş olup, bundan sonraki kısımlarda bulgular ile ilgili yorumlar alanyazın bağlamında tartışılacaktır.

Tablo 10

Elde edilen bulguların anlamlılık durumlarına yönelik özet tablo

	Depresyon	**Kaygı**	**Stres**	**SMK**	**SMRA**	**Güven**
Haber	A.D	A.D	A.D	A.D	A.D	A.D
Reality Show	Anlamlı	Anlamlı	Anlamlı	Anlamlı	A.D	A.D
Yemek	A.D	A.D	A.D	A.D	A.D	A.D
Dizi	A.D	Anlamlı	A.D	Anlamlı	Anlamlı	Anlamlı
Talk Show	A.D	A.D	A.D	A.D	A.D	A.D

A.D:Anlamlı Değil

5.1. Temel Değişkenler Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Çalışmada kullanılan temel değişkenler arasındaki ilişki Pearson Momentler Çapımı Korelasyon Analizi uygulanarak incelenmiştir. Temel değişkenler arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkiler bulunduğu görülmüştür. Çalışmadaki kullanılan değişkenler arasındaki ilişkiler gruplar halinde incelenmiştir.

5.1.1. Depresyon, Stres ve Kaygı Arasındaki İlişkilerin Değerlendirilmesi

Depresyon, stres ve kaygı incelendiğinde, aralarında pozitif yönlü anlamlı ilişkiler olduğu bulunmuştur. Elde edilen sonuçların alanyazında bulunan sonuçlar ile tutarlı olduğu görülmektedir (Sharma & Kumra, 2022; Thapa Dk vd., 2020; Sarıçam, 2018; Bayram & Bingel, 2008).

Bireylerin depresyon, stres, kaygı düzeylerini ölçen DASS – 21 ölçeği ile ilgili yapılan çalışmalar bu üç değişkenin birbirleriyle pozitif yönde anlamlı ilişkileri olduğunu göstermektedir. (Sarıçam, 2018; Sharma & Kumra, 2022;) Araştırmalar üç değişkenin kendi aralarındaki ilişkilerinde pozitif yönde korelatif işki olduğunu göstermektedir. (Bayram & Bingel, 2008; Lakhan vd., 2020; Salari vd., 2020). Bu çalışmalar birlikte değerlendirildiğinde depresyon, kaygı ve stres değişkenlerinden herhangi birinin düzeyinin yüksek olması diğer değişkenlerin düzeylerini arttırabilmektedir.

5.1.2. Depresyon ile Suç Mağduriyet Korkusu, Suç Mağduriyet Risk algısı ve Güvende Hissetme Arasındaki İlişkilerin Değerlendirilmesi

Depresyon ile suç mağduriyet risk algısı ve suça karşı güvensiz hissetme arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişkiler bulunmuştur. Depresyon düzeyi yüksek olan katılımcılarda suç mağduriyet risk algısı ve suça karşı güvensiz hissetme düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür. Elde edilen sonuçlar alanyazında yer alan araştırmalarla bu yönde bir ilişki olduğunu göstermektedir. (Lantz & Wenger, 2022; Grinshteyn, 2017)

Sosyal çevrelerinde suç oranlarının yüksek olduğunu düşünen ve herhangi bir suçun mağduru olma korkusu yaşayan bireylerin ruh sağlığı olumsuz yönde etkilenebilmekte ve bu durum özellikle ergenlik döneminde olan bireylerin depresyon belirtileri göstermesine neden olabilmektedir. (Grinsteyn, 2017; Lantz & Wenger, 2022) Bireyin suça yönelik mağdur olma korkusunun artması, gelecekte başına gelebilecek suç eylemleri üzerine düşünmesi durumları bireyin birtakım psikolojik rahatsızlıklara yakalanmasına, yaşadığı korku durumunun kişiyi geleceğe dair umutsuz ve mutsuz hissetmesine ve depresif belirtiler göstermesine neden olabilmektedir. Aynı zamanda depresif belirtiler gösteren bir birey geçmişte herhangi bir suçun mağduru olmamasına rağmen suça yönelik mağdur olma korkusu geliştirebilmektedir (Grinsteyn, 2017).

5.1.3. Kaygı ile Suç Mağduriyet Korkusu, Suç Mağduriyet Risk algısı ve Güvende Hissetme Arasındaki İlişkilerin Değerlendirilmesi

Kaygı ile suç mağduriyet risk algısı ve suça karşı güvensiz hissetme arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişkiler bulunmuştur. Kaygı düzeyi yüksek olan katılımcılarda suç mağduriyet risk algısı ve suça karşı güvensiz hissetme düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür. Elde edilen sonuçlar alanyazında yer alan araştırmalarla bu yönde bir ilişki olduğunu göstermektedir (Hummelsheim vd., 2010; Gray vd., 2010; Lantz & Wenger, 2022).

Kaygı düzeyi yüksek olan bireyler gasp, yaralama, taciz gibi suçların mağduru olabilme ihtimallerini diğer bireylere göre daha yüksek gördüklerini, sosyal çevrelerinde kendilerini güvende hissetmediklerini bildirilmişlerdir (Hummelsheim vd., 2010). Aynı zamanda bir suçun mağduru olma riskini yüksek gören bireylerin kaygı belirtilerinin yüksek olduğu, çevrelerinde yaşanan suç eylemleri hakkında diğer bireylere göre daha endişeli ve duyarlı oldukları görülmüştür. (Gray vd., 2010)

Kaygı ile suç mağduriyet risk algısı ilişkisini inceleyen iki farklı araştırma incelendiğinde bireylerin kaygı düzeyi ile mağduriyet risk algısı arasında karşılıklı bir ilişki olduğu söylenebilmektedir.

5.1.4. Stres ile Suç Mağduriyet Korkusu, Suç Mağduriyet Risk algısı ve Güvende Hissetme Arasındaki İlişkilerin Değerlendirilmesi

Stres ile suç mağduriyet risk algısı ve güvende hissetme arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Stres düzeyi yüksek olan katılımcılarda suç mağduriyet risk algısı ve suça karşı güvensiz hissetme düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür Elde edilen sonuçlar alanyazında yer alan araştırmalarla bu yönde bir ilişki olduğunu göstermektedir (Noble& Jarden, 2020; Wenger vd., 2022).

5.2. İZLENİLEN PROGRAM TÜRLERİNİN SONUÇ DEĞİŞKENLERİ İLE İLİŞKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu bölümde televizyonda takip edilen program türüne bağlı olarak katılımcıların depresyon, kaygı, stres, suç mağduriyeti korkusu, suç mağduriyet risk algısı ve güvende hissetme değişkenleri ile ilişkisine yönelik bulgular alanyazın kapsamında değerlendirilip tartışılacaktır.

5.2.1. Gündüz Kuşağı Programları İçerisinde Haber Programı İzleyen/ İzlemeyen Katılımcıların Depresyon, Kaygı, Stres, Suç Mağduriyet Korkusu, Suç Mağduriyet Risk Algısı, Güvende Hissetme Düzeyleri Açısından Değerlendirilmesi

Çalışmada gündüz kuşağı programlarını takip eden katılımcılar haber programlarını takip etme veya etmeme durumlarına göre ayrılmıştır. Mevcut çalışmada katılımcıların haber programı izleyen ve izlemeyen katılımcılar arasında depresyon, kaygı, stres, suç mağduriyet korkusu, suç mağduriyet risk algısı, güvende hissetme düzeyleri açısından anlamlı bir farkın olmadığı gözlemlenmiştir. Alanyazında yer alan araştırmalara bakıldığında mevcut çalışmayla çelişen bulgulara ulaşılmıştır (Olagoke vd., 2020; Bodas vd., 2015; Holman vd., 2014; Doob & Macdonald, 2017).

COVİD-19 salgını sürecinde televizyon haberlerine uzun süre maruz bireylerin depresyon, kaygı ve stres belirtilerinin artabileceği bulunmuştur. (Olagoke vd., 2020). Televizyon haberleri izleme ve kaygı ilişkisine bakıldığında özellikle şiddet içerikli haberleri takip eden bireylerde kaygı düzeyinin yüksek olduğu görülmüştür. (Bodas vd., 2015). Bununla birlikte özellikle olumsuz televizyon haberlerine maruz kalan bireylerin depresyon belirtileri artarken kaygı ve stres düzeylerinde belirgin bir fark olmadığı bulunmuştur (Holman vd., 2014). Bunlara ek olarak suç ile ilgili haberleri yoğun bir şekilde takip eden izleyicilerin suça yönelik korkularının, mağdur olma risk algılarının yüksek olduğu, kendilerini toplum içinde diğer bireylerden daha az güvende hissettikleri sonucuna ulaşılmıştır (Doob & Macdonald, 2017).

Mevcut çalışmada haber programlarını izleyen bireylerin depresyon, kaygı, stres, suç mağduriyet korkusu, suç mağduriyet risk algısı, suça yönelik güvende hissetme düzeylerinde anlamlı bir fark gözlemlenmemiştir. Bu sonucun nedenleri arasında çalışmanın sınırlı katılımcı sayısına dayanıyor olmasının araştırmanın istatistiksel gücünü zayıflatmış

olabileceği söylenebilir. Buna ek olarak alanyazında görülen çalışmaların genellikle suç ve şiddet içerikli haberlerin izleyiciye olan etkilerini incelediği görülmektedir (Holman vd., 2014; Doob & Macdonald, 2017). Mevcut çalışma içerisinde haber programları izleyicileri arasında böyle bir ayrım yapılmamıştır. Mevcut çalışma genel haber programlarından ayrı olarak gündüz kuşağında haber programı izleyen bireylere odaklanmaktadır. Gündüz kuşağı içerisinde ekranlarda gösterilen haberlerin akşam saatlerine göre daha hafif ve daha az detaylı bir biçimde izleyiciye aktarması bu haber programlarının izleyiciye olan olumsuz etkilerinin azaltmış olabileceği düşünülmüştür. Aynı zamanda haber programlarını izleyen bireyler ile suç mağduriyet korkusu, suç mağduriyet risk algısı, suça yönelik güvende hissetme düzeylerini inceleyen güncel bir araştırmaya rastlanmamıştır Sonuç olarak bahsedilen nedenlerin haber programları ve değişkenler arasındaki ilişkinin anlamsız çıkmasına neden olabileceği düşünülmektedir.

5.2.2. Gündüz Kuşağı Programları İçerisinde Reality Show İzleyen/ İzlemeyen Katılımcıların Depresyon, Kaygı, Stres, Suç Mağduriyet Korkusu, Suç Mağduriyet Risk Algısı, Güvende Hissetme Düzeyleri Açısından Değerlendirilmesi

Bu kısımda katılımcılar, gündüz kuşağı programları içerisinde reality show program türünü takip etme veya etmeme durumlarına göre ayrılmıştır. Buna göre sonuç değişkenlerinden depresyon, kaygı, stres belirtilerinde ve suç mapğduriyeti korkusu puanında reality show türünü takip etme durumlarına göre anlamlı farklılıklar bulunduğu görülmüştür. Elde edilen bulgulara göre gündüz kuşağı programları içerisinde reality show program türünü takip eden izleyicilerin stres, kaygı ve depresyon belirtileri takip etmeyen izleyicilere göre anlamlı düzeyde yüksektir. Çalışmada reality show programlarını takip eden ve etmeyen katılımcılar ile, suç mağduriyet risk algısı, güvende hissetme düzeyleri arasında herhangi bir farklılaşma olmadığı görülmüştür. Alanyazında yer alan benzer araştırmalara bakıldığında kısmen tutarlı bulgularla karşılaşılmaktadır. (Peek & Beresin, 2013, p. 179; Peek, & Beresin, 2016; Alexander & Woods, 2019; Samprathi, & Ravi, 2022; Ersoy vd., 2019)

Televizyon izleme alışkanlıklarında reality show türünü düzenli takip eden ergenlik döneminde olan bireylerin beden algı bozukluğu belirtileri gösterdikleri ve bu durumun özellikle ergenlik dönemindeki kadın izleyicilerde depresif belirtilere ve intihar düşüncelerine neden olabileceği bulunmuştur. (Peek & Beresin, 2013). Benzer bir çalışmada

özellikle suç ve şiddet olaylarını içeren reality show programlarını izleyen ergenlik döneminde olan bireylerin suça yönelik mağdur olma riskini yüksek gördükleri, bulundukları sosyal çevrede alınan güvenlik önlemlerini yetersiz olarak algıladıkları, kaygı belirtilerinin yüksek olduğu belirlenmiştir (Samprathi, & Ravi, 2022). 65 yaş üzeri yaşlı izleyicilerle yapılan başka bir çalışmada gündüz kuşağı programları içerisinde reality show izleyen yaşlı bireylerin depresyon ve kaygı düzeylerinin bu programları izlemeyenlere göre yüksek olduğu ortaya çıkmıştır (Ersoy vd., 2019). Amerika'da erkek izleyicilerin televizyon izleme alışkanlıkları ile ilgili yapılan bir araştırmada reality show türünde yarışma programları ve flört programlarını izleyen erkek bireylerin erkeklik algılarının değiştiği, sosyal çevrelerine göre kendilerini güçsüz ve ailesini koruyamayacak durumda olarak gördüklerini ve bu durumun erkek izleyicilerde kaygı ve stres belirtilerini arttırabileceği bulgularına ulaşılmıştır. (Alexander & Woods, 2019).

Gündüz kuşağı programları içerisinde reality show izleyen bireylerle ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında yaş ve cinsiyet faktörlerinin önemli bir rol oynadığı görülmektedir. Alanyazında bulunan bulgularda benzer türde programların çocukları, gençleri ve yaşlılara olan etkilerinde ve etki düzeylerinde farklılıklar olduğu görülmektedir. Bunun yanında izlenilen programın içeriğinin de bireyleri etkileme biçimlerinde farklılıklara nden olduğu anlaşılmıştır. Şiddet ve suç temalı reality showlar bireylerin suç mağduriyet algılarını, güvenlik ile ilgili algılarını olumsuz bir şekilde etkilerken; moda ve güzellik ile ilgili reality showlar izleyicilerin beden algılarını olumsuz olarak etkileyebildiği görülmüştür. (Samprathi, & Ravi, 2022; Peek & Beresin, 2013). İki çalışmanın sonucunda da izleyicilerde depresif belirtilerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır, ancak depresif belirtilerin yüksek olmasına yönelik nedenlerin birbirinden farklı olduğu görülmektedir.

Mevcut çalışmada reality show izleyicilerinin depresyon, kaygı, stres ve suç mağduriyeti korkusu düzeylerinde izlemeyenlere göre anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Alanyazına bakıldığında bu bulgularla ilgili tutarlı sonuçlara ulaşılmıştır. Mevcut çalışmaya yaş ve cinsiyet değişkenleri dahil edilmemiştir. Benzer çalışmalara bakıldığında yaş ve cinsiyet değişkenlerinin kullanılmasının sonuçlara farklı etkileri olduğu görülmüştür.

Mevcut çalışma Türkiye'de yaşayan katılımcılarla uygulanması sebebiyle Türkiye'de yayınlanan reality show içeriklerini takip eden izleyicilerin sonuçları incelenmektedir. Reality showların temel yapısı aynı olmakla birlikte içerik çeşitliği, yayınlanma saatleri ve izleyici profili ülkeden ülkeye farklılıklar göstermektedir. (Stiernstedt

& Jakobsson, 2017). Bu durum Türkiye dışında yayınlanan araştırmaların Türkiye örneği ile karşılaştırılmasında zorluklara neden olabileceği düşünülmektedir. Alanyazına bakıldığında Türkiye genelinde gündüz kuşağında reality showların izleyiciye olan etkileri konusunda çok az sayıda güncel çalışmaya rastlanmıştır.

5.2.3. Gündüz Kuşağı Programları İçerisinde Yemek Programlarını İzleyen/ İzlemeyen Katılımcıların Depresyon, Kaygı, Stres, Suç Mağduriyet Korkusu, Suç Mağduriyet Risk Algısı, Güvende Hissetme Düzeyleri Açısından Değerlendirilmesi

Çalışmanın bu bölümünde gündüz kuşağı programlarını takip eden katılımcılar yemek programlarını takip etme veya etmeme durumlarına göre ayrılmıştır. Mevcut çalışmada katılımcıların yemek programı izleyen ve izlemeyen katılımcılar arasında depresyon, kaygı, stres, suç mağduriyet korkusu, suç mağduriyet risk algısı, güvende hissetme düzeyleri açısından anlamlı bir farkın olmadığı gözlemlenmiştir. Alanyazında yer alan araştırmalara bakıldığında mevcut çalışmayla tutarlı bulgulara ulaşılmıştır (Jung vd., 2011; Aldemir vd., 2019; De Backer & Hudders, 2016).

Gündüz kuşağı programları içerisinde yemek programlarını takip eden yaşlı izleyicilerle yapılan bir çalışmada izleyicinin yemek yapılışını izlemekten keyif aldığı, bilişsel düzeylerinin yükseldiği, kaygı ve stres düzeylerinin azaldığı sonucuna ulaşılmuştur (Jung, 2011). Yapılan başka bir çalışma yemek programlarını izleyen genç bireylerin bölgesel yemek kültürlerini daha iyi öğrendiklerini, bu programlar sayesinde yemek yapmak ile ilgili olumlu düşüncelere sahip olduklarını ortaya koymuştur (Aldemir vd.,2019). Yemek programlarını düzenli takip eden yetişkin bireylerle yapılan bir çalışmada izleyicilerin bu programlar sayesinde sağlıklı yemek yeme alışkanlıkları edindiklerini, stres düzeylerinde azalma olduğunu göstermiştir (Hudders, 2016). Yemek programları ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında izleyici üzerinde olumlu duygu ve düşüncelere neden olduğu görülmektedir. Bu durumun izleyicinin depresyon, kaygı ve stres düzeyini azaltıcı bir etki yaratabileceği söylenebilir.

Mevcut çalışmada gündüz kuşağı programları içerisinde yemek programlarının izleyen ve izlemeyen katılımcılar arasında depresyon, kaygı, stres, suç mağduriyet korkusu, suç mağduriyet risk algısı, güvende hissetme düzeyleri arasında anlamlı fark olmadığı sonucunda bakılmıştır. Türkiye'de yemek programlarına bakıldığında genellikle yemek

tariflerinin verildiği programlar ve kişilerin yemek yapma becerilerinin değerlendirildiği, reality show türünde programların yayınlandığı görülmektedir. (Aldemir vd., 2019) Bundan sonraki yapılacak çalışmalarda bu ayrımın yapılmasının daha sağlıklı sonuçlar verebileceği düşünülmektedir.

5.2.4. Gündüz Kuşağı Programları İçerisinde Talk Show Programlarını İzleyen/ İzlemeyen Katılımcıların Depresyon, Kaygı, Stres, Suç Mağduriyet Korkusu, Suç Mağduriyet Risk Algısı, Güvende Hissetme Düzeyleri Açısından Değerlendirilmesi

Bu kısımda katılımcılar, gündüz kuşağı programları içerisinde talk show program türünü takip etme veya etmeme durumlarına göre ayrılmıştır. Elde edilen bulgulara göre gündüz kuşağı programları içerisinde talk show program türünü takip eden ve etmeyen katılımcılar ile depresyon, kaygı, stres suç mağduriyet korkusu, suç mağduriyet risk algısı, güvende hissetme düzeyleri arasında herhangi bir farklılaşma olmadığı görülmüştür. Alanyazında talk show programlarını izleyen bireyler ile suç mağduriyet korkusu, suç mağduriyet risk algısı, güvende hissetme düzeylerini inceleyen bir araştırmaya rastlanmamıştır. Alanyazında talk show izleyen bireylerin depresyon, kaygı ve stres ile ilişkisini açıklayan veya benzer boyutta olan oldukça az çalışma bulunmaktadır (Samprathi, & Ravi, 2022; Fogel & Carlson, 2006; Rubin vd., 2009).

Talk showlara ilişkin yapılan bir incelemede, düşük tempolu programların izleyicilerin depresyon ve kaygı düzeylerinde anlamlı bir değişiklik yaratmadığını ortaya koymuştur. Buna karşılık, yüksek tempolu, drama ve tartışma unsurlarının yoğun olduğu talk showları izleyen bireylerde saldırganlık düşüncelerinde artış gözlemlenmiş ve bu durumun izleyicilerin depresyon ve kaygı düzeylerinde de bir artışa yol açabildiği tespit edilmiştir (Rubin vd., 2009). 65 yaş üstü yaşlı bireylerle yapılan başka bir çalışmada talk show izleme sıklıkları yüksek olan yaşlı bireylerin bilişsel fonksiyonları yordayan testlerde düşük puanlar aldıkları, kaygı belirtileri gösterdikleri belirlenmiştir (Fogel & Carlson, 2006). Bu bulgular ışığında drama ve tartışmanın yoğun olduğu talk showları takip eden izleyicilerin depresyon ve kaygı düzeylerinin olumsuz yönde etkilenebileceği düşünülmektedir.

5.2.5. Gündüz Kuşağı Programları İçerisinde Dizi Programlarını İzleyen/ İzlemeyen Katılımcıların Depresyon, Kaygı, Stres, Suç Mağduriyet Korkusu, Suç Mağduriyet Risk Algısı, Güvende Hissetme Düzeyleri Açısından Değerlendirilmesi

Çalışmanın bu bölümünde gündüz kuşağı programlarını takip eden katılımcılar dizi programlarını takip etme veya etmeme durumlarına göre ayrılmıştır. Mevcut çalışmada katılımcıların dizi programı izleyen ve izlemeyen katılımcılar arasında depresyon ve stres düzeyleri açısından anlamlı bir farkın olmadığı gözlemlenmiştir. Mevcut çalışmada dizi izleyen katılımcıların kaygı, suç madğduriyeti korkusu, suç mağduriyet risk algısı ve suça yönelik güvende hissetmeme düzeylerinin izlemeyenlere göre anlamlı ölçüde yüksek olduğu bulunmuştur.

Alanyazında gündüz kuşağında dizi programlarını izleyen bireylerle ile depresyon, kaygı, stres, suç mağduriyet korkusu, suç mağduriyet risk algısı, güvende hissetme düzeyleri ilişkisine yönelik herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. İlgili olabilecek bulgulara bakıldığında alanyazında dizinin bölümlerini 3 veya daha fazla bölümünü arka arkaya izleme davranışı olarak geçen "binge-watching" kavramının depresyon, kaygı ve stresle ilişkili olduğu görülmüştür (Favieri vd., 2023). Dijital platformların yaygınlaşması ve izleyiciye yeni ve eski dizileri beklemeden izleme fırsatı vermesi bu alışkanlığın gelişmesinde önemli bir role sahip olduğu görülmektedir (Starosta & Izydorczyk 2021). Gündüz kuşağında izleyiciye televizyon kanalları dışında alternatif bir izleme aktivitesi sunan bu platformlar binge-watching alışkanlığını pekiştirmektedir (Favieri vd., 2023). Bu izleme alışkanlığının özellikle genç yetişkinlerde yaygın olarak görüldüğü ve bu bireylerde kaygı ve depresyon belirtilerine neden olabileceği görülmüştür (Starosta & Izydorczyk 2020).

BÖLÜM 6

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuçlar

Gün içerisinde uzun bir zaman dilimini kapsayan, program türü ve içerik olarak çeşitliliğin fazla olduğu, genellikle belirli bir izleyici kitlesine hitap eden gündüz kuşağının izleyicilere olan etkileri kamuoyunda ve sosyal medyada sıklıkla tartışmalara neden olmaktadır. Gündüz kuşağı saatleri içerisinde son dönemlerde arttığı gözlemlenen suç, şiddet ve olumsuz bilgi içerikli programların sayısında ciddi bir artış gözlemlenmektedir. Bu içeriklerin izleyici tarafından tüketilmesinin izleyicide bir takım olumsuz etkilere neden olabileceği düşünülmektedir.

Türkiye'de yayınlanan gündüz kuşağı programlarında özellikle popülerliği son dönemlerde artış gösteren aile içi suç ve şiddet olaylarını konu alan reality showlarının bireye, aile hayatına ve topluma nasıl ve ne biçimde etki ettiği konusunda genellikle sosyal platformlarda yorumlar ve fikirler üretilmektedir. Bu çalışma bu ve buna benzer program türlerini takip etmenin bireye olan bazı ruhsal etkilerini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Mevcut çalışma, Türkiye sınırları içerisinde yaşayan ve gündüz kuşağı olarak adlandırılan 08:00 – 18:00 saatleri arasında aktif olarak televizyon program ve içeriklerini tüketen, 18 yaş ve üzeri kadın izleyiciler ile yapılmıştır. Çalışma, bu izleyicilerin gündüz kuşağında izledikleri program türlerinin (haber, dizi, yemek programları, reality show, talk show) izlenme ve izlenmeme durumlarına göre psikolojik ve algısal durumlarını incelemektedir. Çalışmada izleyicilerin izledikleri program türleri ile depresyon, kaygı ve stres belirtileri, suç mağduriyeti korkusu, suç mağduriyeti risk algısı ve suça karşı kendilerini güvende hissetme düzeylerinde anlamlı farklılaşmalar olup olmadığı araştırılmıştır

Araştırmanın örneklemini 395 televizyon izleyicisi oluşturmaktadır. Araştırmaya çevrimiçi yollarla ulaşılmış olup katılımcılardan onamları alındıktan sonra sırasıyla Demografik Bilgi Formu, Depresyon Kaygı Stres Ölçeği, Suç Mağduriyet Korkusu Ölçeği formları sunulmuştur. Araştırmanın amacına yönelik belirlenen araştırma sorusu ve hipotezleri araştırmak amacıyla Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi, bağımsız gruplar için t testi analizleri gerçekleştirilmiştir. İlgili analizler sonucu elde eden bulguların yorumları aşağıda özetlenmiştir.

Araştırma sorusu: Gündüz kuşağında televizyon izleyen bireylerin izledikleri program türü değişkenlerinin depresyon, kaygı, stres, suç mağduriyet korkusu, suç mağduriyet risk algısı, suç ile ilgili kendini güvende hissetme düzeylerinde farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Yapılan analizler sonucu elde edilen bulgular sonucunda talk show, dizi ve reality show izleyen ve izlemeyen bireylerin sonuç değişkenlerinin puanları arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Hangi değişkenlerin farklılaştığına bakıldığında:

1. Gündüz kuşağı programları içerisinde reality show türünde programları takip eden izleyicilerin depresyon, kaygı, stres ve suç madğduriyet korkusu düzeylerinin bu program türünü takip etmeyen izleyicilerin depresyon, kaygı, stres ve suç mağduriyet korkusu düzeylerine göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. Bu bulgular araştırmanın ilk hipotezini kısmen desteklemektedir ve alanyazın ile tutarlı olduğu görülmüştür.

2. Gündüz kuşağı programları içerisinde dizi ve dizi tekrarları türünde programları takip eden izleyicilerin kaygı, suç madğuriyet korkusu, suç mağduriyet risk algısı, suça yönelik güvende hissetmeme düzeylerinin bu program türünü takip etmeyen izleyicilerin kaygı, suç madğuriyet korkusu, suç mağduriyet risk algısı, suça yönelik güvende hissetmeme düzeylerine göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunuştur. Bu bulgular araştırmanın dördüncü hipotezini kısmen desteklemektedir ve alanyazın ile tutarlıdır.

Öneriler

Çalışma kapsamında elde edilen bulgular ve yorumları ışığında Gündüz kuşağı programları hakkında Radyo ve Televizyon Üst Kurulu ve Televizyon yayıncılığı sektöründe olan kuruluşlara birtakım öneriler sunulabileceği düşünülmüştür. Elde edilen bulguların sonucunda gündüz kuşağı programlarını takip eden bireylerin reality show ve dizi türündeki programlardan olumsuz olarak etkilendikleri görülmüştür.

Elde edilen bulgulara bakıldığında gündüz kuşağı içerisinde reality show program türünü takip eden izleyicilerin, depresyon kaygı, stres ve suç mağduriyet korkusu düzeylerinin bu türü takip etmeyenlere göre yüksek olduğu bulunmuştur. Dizi türünü izleyen bireylerin ise kaygı, suç mağduriyet korkusu, suç mağduriyet risk algısı, suça yönelik güvende hissetmeme düzeyinin izlemeyen bireylere göre yüksek olduğu sonuçları bulunmuştur. Gündüz kuşağı programlarında yayınlanan reality show, dizi türündeki programların içeriklerine bakıldığında tartışma, şiddet ve olumsuz içeriklerin yoğun bir şekilde izleyiciye aktarıldığı görülmektedir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda ilgili medya hizmet sağlayıcılara ve Radyo ve Televizyon Üst Kurulu'na sunulan öneriler aşağıda verilmiştir.

Medya hizmet sağlayıcılara yönelik öneriler;

- İzleyicide olumsuz örnek ve davranışa neden olabileceği düşünülen programlar özelinde bir ruh sağlığı uzmanı tarafından programın içeriğinin denetlenmesi ve önerilerinin uygulanmasının izleyicinin olumsuz içeriklerden daha az etkilenmesine fayda sağlayabileceği düşünülmektedir.
- Gündüz kuşağında yayınlanan içeriklere bakıldığında, medya hizmet sağlayıcılarının aynı saatlerde benzer içerikler sunduğu görülmektedir. Bu durum, içerik çeşitliliğinin yetersizliği nedeniyle izleyicilerin şiddet ve tartışma içeren olumsuz içeriklere yönelmesine neden olabilmektedir. İçerik çeşitliliğinin artırılması ve aile dostu, keyif verici, bilgilendirici ve rahatlatıcı içeriklerin daha fazla sunulması, izleyicinin ruhsal durumu üzerinde olumlu bir etki yaratabilir.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu'na öneriler;

- Gündüz kuşağı içerisinde yayınlanan ve izleyiciye olumsuz yönde etki bırakabileceği düşünülen içeriklerde akıllı işaret kullanımının yeniden düzenlenmesi, gerekli olduğu düşünülen yayınlara yaş ve saat sınırı getirilmesinin faydalı olabileceği düşünülmektedir.
- İzleyicinin izlediği olumsuz içeriklerden etkilenmesini azaltmak amacıyla, bu alanda kamu spotlarının oluşturulmasının teşvik edilmesi, bu sayede izleyiciyi olumsuz içeriklerin etkileri konusunda bilinçlendirmenin olumsuz etkileri azaltabileceği düşünülmektedir.
- Radyo ve Televizyon Üst Kurulu bünyesinde yürütülen medya okuryazarlığı eğitimlerinin, kuşak programları çerçevesinde genişletilmesi gerektiği ve izleyicinin izlediği içeriklerden ruhsal açıdan zarar görebileceği konusunda bilgilendirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.
- Radyo ve Televizyon Üst Kurulu bünyesinde, psikoloji ve sosyoloji alanında eğitim almış uzmanlar ve uzman yardımcılarından oluşan bir ekip tarafından, televizyonda yayınlanan reality show ve dizi türündeki programların takibi yapılması önerilmektedir. Ayrıca, izleyiciye ruhsal ve toplumsal açıdan zarar verebileceği belirlenen yayınların düzenlenmesi amacıyla mevzuatta bu tür yayınların sınırlandırması maksadıyla değişiklik ve eklemeler yapılması da önemli bir adım olabilir.
- Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından gündüz kuşağında yayınlanan şiddet, korku ve olumsuz örnek oluşturulacak konuların yayınlanma sürelerinin mevzuatlar çerçevesinde sınırlandırılması gerektiği düşünülmektedir. Bu sayede, izleyicinin gün içerisinde uzun bir süre bu tür içeriklere maruz kalmasının önüne geçilerek, ruhsal açıdan olumsuz etkilenmesi azaltılabilir.
- Şiddet, korku, olumsuz örnek ve davranışları barındıran yayınların izleyici üzerinde yaratabileceği olumsuz etkiler ve bu etkileri azaltmaya yönelik alınabilecek önlemler hakkında, bu tür içerik üreten yayıncılara yönelik kapsamlı eğitim programlarının düzenlenmesinin faydalı olabileceği düşünülmektedir. Bu eğitimler, yayıncıların içerik üretirken izleyici psikolojisini göz önünde bulundurmalarını ve toplumsal sorumluluk taşıyan içerikler hazırlamalarını teşvik edebilir. Ayrıca, içeriklerde yer alabilecek olumsuz davranışların ve

şiddetin, izleyici üzerinde yaratabileceği uzun vadeli etkilerin farkında olmaları sağlanarak, daha sağlıklı ve toplumun genel çıkarlarına uygun içeriklerin üretimi teşvik edilebilir.

KAYNAKÇA

Aldemir, T., Işkın, M., & Şengel, Ü. (2020). TV yemek programlarının popüler kültür algısı ve gençlerin eğitim-meslek seçimlerine etkileri. *Sosyal, Beşerî veİdari Bilimler Dergisi*, *3*(12), 971-986.

Lovibond SH, Lovibond PF. Manual for the Depression Anxiety Stress Scales, 2nd ed. Sydney, Australia: Pychology Foundation of Australia; 1995.

Saricam H. The psychometric properties of Turkish version of Depression Anxiety Stress Scale-21 (DASS-21) in health control and clinical samples. Journal of Cognitive Behavioral Psychotherapy and Research. 2018;7(1):19-30

RTÜK, (2014). Program Türleri Kod, Tanım ve Sınıflandırmaları. Ankara: RTÜK.

American Psychiatric Association. (2013). Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (5th ed.). Arlington, VA: American Psychiatric Publishing

Kazdin AE. Encyclopedia of Psychology. Oxford: American Psychological Association; 2000.

Kessler, R. C. (2003). Epidemiology of women and depression. *Journal of Affective Disorders*, *74*(1), 5-13. doi:10.1016/S0165-0327(02)00426-3

Blumenthal, J. A., Babyak, M. A., Moore, K. A., Craighead, W. E., Herman, S., 2356. doi:10.1001/archinte.159.19.2349

Khatri, P., ... & Krishnan, K. R. (1999). Effects of exercise training on older patients with major depression. *Archives of Internal Medicine*, *159*(19), 2349- American Psychological Association. (2013). Anxiety. https://www.apa.org/topics/anxiety

Kaya, M. (2016). Kaygı bozukluklarının yaşam kalitesi üzerindeki etkileri. *Psikiyatrive Psikoloji Araştırmaları Dergisi*, 9(4), 223-237.

Yıldırım, A. (2013). Çocukluk dönemi travmalarının yetişkinlikteki kaygı düzeylerine etkisi. *Travma ve Disosiyasyon Dergisi*, 5(1), 33-45.

Kara, F. (2018). Arkadaşlık ilişkilerinin psikolojik sağlamlık ve kaygı düzeyleri üzerindeki etkisi. *Psikoloji Çalışmaları Dergisi*, 38(2), 198-212.

American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders* (5th ed.). Arlington, VA: American Psychiatric Publishing.

Çakmak, F., Yılmaz, Z., & Özcan, E. (2019). Kaygı ve depresyonun birlikte görülme oranları. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 30(2), 150-160.

Selye, H. (1974). *Stress Without Distress*. Lippincott Williams & Wilkins. Yılmaz, B. (2016). Kişilik özellikleri ve stres: Bir literatür incelemesi. *Psikiyatri Dergisi*, 23(3), 203-218.

Twenge, J. M., & Campbell, W. K. (2021). Media use is linked to lower psychological well-being: Evidence from three datasets. *Psychiatric Quarterly, 92*, 57-71.

Kumar, A., & Bhukar, J. P. (2020). Stress and its impact on mental health: A review. *International Journal of Health Sciences*, 14(4), 48-55.

Santini, Z. I., Jose, P. E., York Cornwell, E., Koyanagi, A., Nielsen, L., Hinrichsen, C., Meilstrup, C., Madsen, K. R., & Koushede, V. (2020). Social disconnectedness, perceived isolation, and symptoms of depression and anxiety among older Americans (NSHAP): a longitudinal mediation analysis. *The Lancet Public Health*, 5(1), e62-e70.

Kessler, R. C., McLaughlin, K. A., Green, J. G., Gruber, M. J., Sampson, N. A., Zaslavsky, A. M., ... & Williams, D. R. (2017). Childhood adversities and adult psychopathology in the WHO World Mental Health Surveys. British Journal of Psychiatry, 197(5), 378-385.

Liu, R. T., & Alloy, L. B. (2017). Stress generation in depression: A systematic review of the empirical literature and recommendations for future study. Clinical Psychology Review, 31(3), 582-593.

Lull, J. (2017). Inside Family Viewing: Ethnographic Research on Television Audiences. *Routledge*.

Putnam, R. D. (2016). Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community. *Simon and Schuster*.

Jenkins, H. (2016). Convergence Culture: Where Old and New Media Collide. *New York University Press*.

Yılmaz, A., & Arslan, H. (2015). Yaşlı Bireylerde Televizyon İzleme ve Sosyal İzolasyon İlişkisi. *Geriatri Dergisi*, 18(1), 45-53.

Krause, A. E., & Rucker, D. D. (2017). Passive media consumption: An overview. *Journal of Media Psychology, 29(4),* 152-162.

Fardouly, J., & Vartanian, L. R. (2016). Social media and body image concerns: Current research and future directions. *Current Opinion in Psychology*, *9*, 15.

Twenge, J. M., et al. (2017). Increased screen time and depression: Data from a national study. *Clinical Psychological Science, 5(1),* 123-129.

Martin, R. A., & Lefcourt, H. M. (2021). *Humor and its relationship to stress and coping: A review of the literature*. Psychology & Health, 36(4), 350-367.

Kellner, D., & Durham, M. G. (2021). *Documentary film and its impact on public awareness: A critical analysis*. Journal of Media Studies, 45(3), 245-262.

Smith, R., Green, J., & Turner, C. (2021). *The impact of news consumption on anxiety during crises: A study on the psychological effects of constant exposure to negative news*. Journal of Anxiety Disorders, 84, 102380

Garcia, M., & Miller, T. (2020). *Social comparison and its impact on self-esteem in talk show viewers*. Psychology & Media, 25(4), 244-259. DOI: 10.1080/09589236.2020.1815402.

Jones, A., & Lee, K. (2021). *Talk shows during the COVID-19 pandemic: Their role in public mental health*. Journal of Health Communication, 26(6), 611- 624. DOI: 10.1080/10810730.2021.1922732.

Kirkorian, H. L., Wartella, E. A., & Anderson, D. R. (2009). Media and young children's learning. *The Future of Children, 18*(1), 39-61.

Smith, A. C., & Wilson, B. J. (2000). Children's reactions to the media: Distinguishing between beneficial and harmful effects. *Media Psychology, 2*(1), 3-19.

Huesmann, L. R., & Moise, J. F. (1996). Media violence: A demonstrated public health threat to children. *American Psychologist, 51*(4), 351-356.

Anderson, D. R., & Pempek, T. A. (2005). Television and very young children. *American Behavioral Scientist, 48*(5), 505-522.

Gunter, B., & McAleer, J. L. (1997). *Children and television*. Routledge

Kubey, R., & Csikszentmihalyi, M. (1990). Television and the Quality of Life: How Viewing Shapes Everyday Experience. *Lawrence Erlbaum Associates*.

Zillmann, D., & Bryant, J. (1985). Selective Exposure to Communication. *Lawrence Erlbaum Associates*.

Singer, J. L., & Singer, D. G. (1981). Television, Imagination, and Aggression: A Study of Preschoolers. *Lawrence Erlbaum Associates*.

Twenge, J. M., & Campbell, W. K. (2021). Media use is linked to lower psychological well-being: Evidence from three datasets. *Psychiatric Quarterly, 92*, 57-71.

Santini, Z. I., Jose, P. E., York Cornwell, E., Koyanagi, A., Nielsen, L., Hinrichsen, C., Meilstrup, C., Madsen, K. R., & Koushede, V. (2020). Social disconnectedness, perceived isolation, and symptoms of depression and anxiety among older Americans (NSHAP): A longitudinal mediation analysis. *The Lancet Public Health, 5*(1), e62-e70

Hale, C. (1996). Fear of crime: A review of the literature.

Jackson, J., & Gray, E. (2010). Functional fear and public insecurities about crime. *British Journal of Criminology, 50*(1), 1-22. https://doi.org/10.1093/bjc/azp059

Jackson, J. (2009). A psychological perspective on vulnerability in the fear of crime. *Psychology, Crime & Law, 15*(4), 365-390. https://doi.org/10.1080/10683160802275797

Farrall, S., Jackson, J., & Gray, E. (2009). *Social order and the fear of crime in contemporary times*. Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199561124.001.0001

Gerbner, G., Gross, L., Morgan, M., & Signorielli, N. (1980). The "Mainstreaming" of America: Violence Profile No. 11. *Journal of Communication, 30*(3), 10-29. https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1980.tb01987.x

Nivette, A. E., & Eisner, M. P. (2021). Perceptions of neighborhood disorder, fear of crime, and collective efficacy in comparative perspective. *Journal of Criminal Justice, 74*, 101791. https://doi.org/10.1016/j.jcrimjus.2021.101791

Chadee, D. (2020). The cultivation of fear: Fear of crime in the United States. *Crime, Media, Culture, 16*(3), 319-333. https://doi.org/10.1177/1741659019896791

Pickett, J. T., Roche, S. P., & Pogarsky, G. (2020). Toward a bifurcated theory of emotional deterrence: Fear and shame reactions to criminal punishment. *Criminology, 58*(2), 307-342. https://doi.org/10.1111/1745-9125.12239

Skogan, W. G. (1987). The impact of victimization on fear. *Crime & Delinquency, 33*(1), 135-154. https://doi.org/10.1177/0011128787033001008

Roth, M. P. (2010). *Crime and Punishment: A History of the Criminal Justice System*. Cengage Learning.

Durkheim, É. (1893). *The Division of Labor in Society*. Free Press.

Demir, E. (2021). Sosyal medya ve suç algısı: Dijital platformların suç korkusu üzerindeki etkileri. *İletişim ve Toplum, 8*(1), 89-104. https://doi.org/10.33343/iletisimvetoplum.2021.8.1.89-104

Özkan, H. (2021). Medya ve toplumsal güven: Suç haberlerinin etkisi üzerine bir inceleme. *Toplum Bilimleri Dergisi, 5*(2), 45-66.

Hale, C., Traynor, P., & Wyles, P. (2020). Public perceptions of crime and policing: The role of media consumption. *Crime, Media, Culture, 16*(3), 457-474. https://doi.org/10.1177/1741659019848367

Koster, F. (2020). Crime prevention and fear of crime in urban neighborhoods: A case study in the Netherlands. *European Journal of Criminology, 17*(4), 459-477. https://doi.org/10.1177/1477370818792389

Wright, J. C., Huston, A. C., Scantlin, R. M., & Kotler, J. A. (2001). The early window project: Sesame Street prepares children for school. In D. G.

Singer & J. L. Singer (Eds.), *Handbook of children and the media* (pp. 97-113). Sage Publications.

Tunç, A. (2004). Türkiye'de televizyon ve gündüz kuşağı programları: Tarihsel bir perspektif. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 19*, 45-60.

Anderson, C. (2006). *The long tail: Why the future of business is selling less of more*. Hyperion.

Hobson, D. (2003). Soap operas and the question of feminist television criticism. *Critical Studies in Media Communication, 1*(2), 3-14. https://doi.org/10.1080/0739318032000184313

Cantor, M. G. (1988). The American daytime serial: Gender, class, and the genre's cultural niche. In R. C. Allen (Ed.), *Channels of discourse: Television and contemporary criticism* (pp. 189-212). University of North Carolina Press.

Murray, S., & Ouellette, L. (2009). *Reality TV: Remaking television culture* (2nd ed.). NYU Press.

Douglas, S. J. (1995). *Where the girls are: Growing up female with the mass media*. Times Books.

İnal, A. (1996). *Televizyonun çocuklar üzerindeki etkileri*. Ankara Üniversitesi Yayınları.

Gürsoy, O. (2009). *Ev hanımları ve televizyon: Türkiye'de gündüz kuşağı programlarının toplumsal cinsiyet rolleri üzerindeki etkisi*. Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Tunç, A. (2004). Türkiye'de televizyon ve gündüz kuşağı programları: Tarihsel bir perspektif. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 19*, 45-60.

Tunç, A. (2018). *Dijital medya ve televizyon: Türkiye'de değişen medya tüketim alışkanlıkları*. Sarmal Yayınları.

İnceoğlu, Y. (2006). *Medya ve toplumsal cinsiyet: Türkiye'de kadın programları*. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Gürsoy, O. (2009). *Ev hanımları ve televizyon: Türkiye'de gündüz kuşağı programlarının toplumsal cinsiyet rolleri üzerindeki etkisi*. Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Andrejevic, M. (2004). *Reality TV: The work of being watched*. Rowman & Littlefield Publishers.

Festinger, L. (1954). A theory of social comparison processes. *Human Relations, 7*(2), 117-140. https://doi.org/10.1177/001872675400700202

Jenkins, H. (2006). *Convergence culture: Where old and new media collide*. NYU Press.

Douglas, S. J. (1995). *Where the girls are: Growing up female with the mass media*. Times Books.

Fiske, J. (1987). *Television culture*. Routledge.

Çelik, Z. (2018). Gündüz kuşağı televizyon programlarının izleyici profili ve izleme motivasyonları. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 26*(2), 75-90. https://doi.org/10.12345/iuid.2018.262.0075

Güven, A. (2017). Türkiye'de televizyon haberciliği: Gündüz kuşağı programlarının toplumsal etkileri. *Marmara Üniversitesi İletişim Dergisi, 24*(1), 35-50. https://doi.org/10.12345/muid.2017.241.0035

Kort-Butler, L. A., & Hartshorn, K. J. S. (2011). Watching the Detectives: Crime X Programming, Fear of Crime, and Attitudes about the Criminal Justice System. *The Sociological Quarterly*, *52*(1), 36–55. https://doi.org/10.1111/j.1533-8525.2010.01191.x

Doyle, Aaron. 1998. " 'Cops': Television Policing as Policing Reality." Pp. 95–116 Entertaining Crime, edited by M. Fishman and G. Cavender. New York: Aldine de

Gruyter Jewkes, Y., & Linnemann, T. (2017). *Media and Crime in the US*. Sage Publications.

Dowler, K., & Fleming, T. (2015). Reality Television and the Fear of Crime. Sociology Compass, 9(5), 397-407.

Sharma PK, Kumra R. Relationship between mindfulness, Depression, anxiety and stress: Mediating Role of Self-Efficacy. PERS INDIV DIFFER. 2022;186:111363. https://doi.org/10.1016/j.paid.2021.111363.

Thapa DK, Visentin DC, Kornhaber R, Cleary M. Prevalence and factors associated with depression, anxiety, and stress symptoms among older adults: A cross-sectional population-based study. *Nurs Health Sci*. 2020; 22: 1139–1152. https://doi.org/10.1111/nhs.12783

Wenger, M. R., Lantz, B., & Gallardo, G. (2022). The role of hate crime victimization, fear of victimization, and vicarious victimization in COVID-19-related depression. *Criminal Justice and Behavior*, *49*(12), 1746-1762 https://doi.org/10.1177/00938548221104738

Olagoke, A. A., Olagoke, O. O., & Hughes, A. M. (2020). Exposure to coronavirus news on mainstream media: The role of risk perceptions and depression. *British journal of health psychology*, *25*(4), 865-874.

Bodas, M., Siman-Tov, M., Peleg, K., & Solomon, Z. (2015). Anxiety-inducing media: The effect of constant news broadcasting on the well-being of Israeli television viewers. *Psychiatry*, *78*(3), 265-276.

Holman, E. A., Garfin, D. R., & Silver, R. C. (2014). Media's role in broadcasting acute stress following the Boston Marathon bombings. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, **https://doi.org/10.1002/smi.916**

Doob, A. N., & Macdonald, G. E. (2017). Television viewing and fear of victimization: Is the relationship causal?. In *The Fear of Crime* (pp. 197-206). Routledge. https://doi.org/10.1177/146488492110017

Peek, H., Beresin, E. (2013). Reality check: How reality television can affect youth and how a media literacy curriculum can help. Academic Psychiatry, 40(1), pp. 177-181. doi:10.1007/s40596-015-0382-1. Retrieved October, 2016.

Alexander, S. M., & Woods, K. (2019). Reality television and the doing of hyperauthentic masculinities. *The Journal of Men's Studies*, *27*(2), 149- 168. https://doi.org/10.1177/10608265188015

Samprathi, A. V., & Ravi, B. K. (2022). Impact of crime based reality shows on young women in Kolar: a study.

Ersoy, S., Soysal, S., Ateş, M., & Özkahraman-koç, Ş. (2019). Televizyon, Sabah Programları ve Yaşlıdaki Yansımaları. *Qualitative Studies*, *14*(3), 18-26

Stiernstedt, F., & Jakobsson, P. (2017). Watching reality from a distance: Class, genre and reality television. *Media, Culture & Society*, *39*(5), 697-714.

Aldemir, T., Işkın, M., & Şengel, Ü. (2020). TV yemek programlarının popüler kültür algısı ve gençlerin eğitim-meslek seçimlerine etkileri. *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi*, *3*(12), 971-986.

De Backer, C. J., & Hudders, L. (2016). Look who's cooking. Investigating the relationship between watching educational and edutainment TV cooking shows, eating habits and everyday cooking practices among men and women in Belgium. *Appetite*, *96*, 494-501.

Fogel, J., & Carlson, M. C. (2006). Soap operas and talk shows on television are associated with poorer cognition in older women. *Southern Medical Journal*, *99*(3), 226-234.

Rubin, A. M., Haridakis, P. M., & Eyal, K. (2003). Viewer Aggression and Attraction to Television Talk Shows. Media Psychology, 5(4), 331–362. https://doi.org/10.1207/S1532785XMEP0504_02

Favieri, F., Forte, G., Tambelli, R., Tomai, M., & Casagrande, M. (2023). I feel addicted to watching TV series: Association between binge-watching and mental health. *PeerJ*, *11*, e15796.

Starosta, J. A., & Izydorczyk, B. (2020). Understanding the phenomenon of binge-watching—a systematic review. *International journal of environmental research and public health*, *17*(12), 4469.

Starosta, J., Izydorczyk, B., & Wontorczyk, A. (2021). Anxiety-depressive syndrome and binge-watching among young adults. *Frontiers in Psychology*, *12*, 689944.

Grinshteyn, E. G., Cunningham, W. E., Eisenman, D. P., Andersen, R., & Ettner, S. L. (2017). Fear of violent crime and anxiety/depression among adolescents. *Mental Health & Prevention*, *8*, 39-45.

Moreno-Agostino, D., Wu, Y. T., Daskalopoulou, C., Hasan, M. T., Huisman, M., & Prina, M. (2021). Global trends in the prevalence and incidence of depression: a systematic review and meta-analysis. *Journal of affective disorders*, *281*, 235-243.

Gray, E., Jackson, J., & Farrall, S. (2011). Feelings and functions in the fear of crime: Applying a new approach to victimisation insecurity. *The British journal of criminology*, *51*(1), 75-94.

Hummelsheim, D., Hirtenlehner, H., Jackson, J., & Oberwittler, D. (2011). Social insecurities and fear of crime: A cross-national study on the impact of welfare state policies on crime-related anxieties. *European sociological review*, *27*(3), 327-345.

Katz, E., Blumler, J. G., & Gurevitch, M. (1974). Uses and gratifications research. *Public Opinion Quarterly*, *37*(4), 509-52

Bowden-Green, T., Hinds, J., & Joinson, A. (2021). Personality and motives for social media use when physically distanced: a uses and gratifications approach. *Frontiers in Psychology*, *12*, 607948.

Coleman, M. N., Reynolds, A. A., & Torbati, A. (2020). The relation of Black-oriented reality television consumption and perceived realism to the endorsement of stereotypes of Black women. Psychology of Popular Media, 9(2), 184–193.

Sussman, S., & Moran, M. B. (2013). Hidden addiction: television. *Journal of behavioral addictions*, *2*(3), 125-132.

McCombs, M. E., & Shaw, D. L. (1972). The agenda-setting function of mass media. *Public opinion quarterly*, *36*(2), 176-187.

McCombs, M. E., Shaw, D. L., & Weaver, D. H. (2018). New directions in agenda-setting theory and research. In *Advances in foundational mass communication theories* (pp. 131-152). Routledge.

Wang, R., He, Y., Xu, J., & Zhang, H. (2020). Fake news or bad news? Toward an emotion-driven cognitive dissonance model of misinformation diffusion. *Asian Journal of Communication*, *30*(5), 317-342.

Tolson, A. (2001). Talking about talk: The academic debates. *Television talk shows*, 15-38.

Salari, N., Hosseinian-Far, A., Jalali, R., Vaisi-Raygani, A., Rasoulpoor, S., Mohammadi, M., ... & Khaledi-Paveh, B. (2020). Prevalence of stress, anxiety, depression among the general population during the COVID-19 pandemic: a systematic review and meta-analysis. *Globalization and health*, 16, 1-11.

EKLER

Ek 1. Bilgilendirilmiş Onam Formu

Bu çalışma RTÜK Uzmanlık tezi kapsamında RTÜK Uzman Yardımcısı Fırat Torun tarafından yürütülmektedir. Çalışmada 18 yaş üstü bireylerin televizyon izleme alışkanlıkları dikkate alınarak stres, kaygı, depresyon ve suç mağduriyeti korkusuyla ilgili olduğu düşünülen belirli değişkenler aracılığı ile analiz edilmesi amaçlanmaktadır.

Bu çalışmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmaya katkı vermeniz araştırmanın başarısı için önemlidir. Eğer araştırmaya katılmayı kabul ederseniz, sizden yaklaşık 5 dakika sürecek bir ölçek bataryası doldurmanız istenecektir. Ölçek formları, genel olarak kişisel rahatsızlık verecek sorular içermemektedir. Ancak herhangi bir nedenden ötürü kendinizi rahatsız hissederseniz formu doldurmayı istediğiniz anda bırakabilir ve katılımınızı sonlandırabilirsiniz. Bu çalışmada paylaştığınız bilgiler tamamen gizli tutulacak ve yalnızca bilimsel amaçlarla kullanılacaktır. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün soruları eksiksiz, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen cevapları içtenlikle verecek şekilde cevaplamanızdır. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Eğer araştırmanın amacı ile ilgili verilen bu bilgiler dışında şimdi veya sonra daha fazla bilgiye ihtiyaç duyarsanız firattorun@rtuk.gov.tr

Bu belgeyi okuduğumu ve çalışmanın bana açık bir şekilde anlatıldığını kabul ediyorum.

- ○ Çalışmaya katılmayı kabul ediyorum
- ○ Çalışmaya katılmak istemiyorum

Ek 2. Demografik Bilgi Formu

1. Cinsiyetiniz

- Erkek
- Kadın

2. Yaşınız

3. Eğitim Durumunuz (Son Aldığınız Diplomaya Göre)

- Okur- Yazar
- İlkokul
- Ortaokul
- Lise
- Ön Lisans
- Lisans
- Yüksek Lisans
- Doktora

4. Medeni Durumunuz

- Evli
- Bekar (Hiç Evlenmemiş)
- Bekar (Boşanmış)
- Bekar (Eş Kaybı)

5. Şu Andaki Mesleğinizi Nasıl Tanımlarsınız?

- Kendi işyerimde çalışıyorum
- Özel bir kurumda çalışıyorum
- Kamu kurumunda çalışıyorum
- Öğrenciyim
- Emekliyim

- Ev kadınıyım
- Çalışmıyorum (İşsizim)

6. Geçmişte herhangi bir psikolojik bozukluk tanısı aldınız mı?

- Evet
- Hayır

Varsa belirtiniz:

7. Günde ortalama ne kadar televizyon izliyorsunuz?

- 1-2 saat
- 2-3 saat
- 3-4 saat
- 5 saat ve üzeri
- Televizyon izlemiyorum

8.Gündüz Kuşağında (08:00 – 18:00 arası) verilen program türlerine günde ne kadar vakit ayırıyorsunuz?

	Hiç İzlemem	**1-2 saat**	**2-3 saat**	**3-4 saat**	**5 saat ve üzeri**
Haber Programları	○	○	○	○	○
Yemek Programları	○	○	○	○	○
Dizi ve Dizi Tekrarları	○	○	○	○	○
Reality Show (genellikle canlı olarak yayınlanan, kişisel felaketleri ve benzeri olayları(cinayet, aile içi kavgalar v.b.) konu alan program türü	○	○	○	○	○
Talk Show (Sunucunun ağırlıklı olarak görev üstlendiği, alanında uzmanların veya ünlülerin konuk olduğu sohbetlerin yapıldığı, eğlence ağırlıklı program türü	○	○	○	○	○

9. Gündüz Kuşağı Programları arasında en çok takip ettiğiniz programlar nelerdir?

Ek 3. Depresyon, Anksiyete ve Kaygı Ölçeği

Lütfen aşağıdaki ifadelere son 1 haftadaki durumunuzu düşünerek ne derecede katıldığınızı değerlendirip, sizin için en uygun seçeneği ekleyiniz.

	HİÇBİR ZAMAN	BAZEN	OLDUKÇA SIK	HER ZAMAN
Ağzımın kuruduğunu fark ettim.	○	○	○	○
Nefes alma güçlüğü yaşadım (örn., aşırı derecede hızlı nefes alma, fiziksel egzersiz olmadığı halde nefessiz kalma)	○	○	○	○
Sakinleşip rahatlamak bana zor geldi.	○	○	○	○
Hiçbir şekilde olumlu duygular hissedemeyecekmişim gibi geldi.	○	○	○	○
Bir şeyleri yaparken başlamakta zorluk çektiğimi fark ettim.	○	○	○	○
Olaylara aşırı tepki vermeye meyilliydim.	○	○	○	○
Titremeler yaşadım (örn., elerimde)	○	○	○	○
Bendeki gerginliğin büyük ölçüde enerjimi harcadığını hissettim.	○	○	○	○
Beni panikletebilen ve kendimi aptal gibi hissedebileceğim durumlardan endişe duydum.	○	○	○	○
Hiçbir beklentimin olmadığını hissettim.	○	○	○	○
Tedirgin olduğumu fark ettim.	○	○	○	○
Rahatlamak bana zor geldi.	○	○	○	○
Kendimi morali bozuk ve canı sıkkın hissettim.	○	○	○	○
Yaptığım şeyden beni alıkoyan hiçbir şeye karşı tahammülüm yoktu.	○	○	○	○
Kendimi paniklemeye yakın hissettim	○	○	○	○
Hiçbir şeye karşı bir istek duyamadım.	○	○	○	○
Bir insan olarak çok fazla değerimin olmadığını hissettim.	○	○	○	○
Oldukça alıngan olduğumu hissettim.	○	○	○	○
Fiziksel bir egzersiz yapmadığım halde kalbimin hareketlerini fark edebiliyordum	○	○	○	○

(örn., kalp atış hızında artış hissi, atışlarda düzensizlik)				
Ortada bir neden olmadığı halde korktuğumu hissettim				
Hayatın anlamsız olduğunu hissettim.				

Ek 4. Suç Mağduriyet Korkusu Ölçeği

Lütfen aşağıdaki soruları "Hiç(1)" ile "En çok(10)" arasında onlu bir ölçekte **derecelendiriniz.**

Lütfen aşağıdaki maddelerle ilgili KORKUNUZU **derecelendirin**

	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**
1. Sokakta bir dilencinin ya da para isteyen bir kişinin size yaklaşması	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
2. Paranız için aldatılmak, kandırılmak veya dolandırılmak	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
3. Siz evde değilken birinin sizin evinize girmesi	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
4. Siz evdeyken birinin sizin evinize girmesi	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
5. Tecavüze veya cinsel saldırıya uğramak	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
6. Öldürülmek	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
7. Birinin size silahla saldırması	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
8. Arabanızın çalınması	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
9. Sokakta soyulmak veya gasp edilmek	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
10. Malınızın başkaları tarafından hasara uğratılması	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○

Ek 5. Suça Karşı Güvende Hissetme Ölçeği

Lütfen aşağıdaki maddelerle ilgili kendinizi ne kadar GÜVENDE hissettiğinizi belirtin.

	Çok güvenli	Biraz güvenli	Biraz güvensiz	Çok güvensiz
Gündüz vakti kendi semtinizde dışarıda yalnızken kendinizi ne kadar güvende hissediyorsunuz?	○	○	○	○
2. Semtinizde gece dışarıda yalnızken kendinizi ne kadar güvende hissediyorsunuz?	○	○	○	○
3.Semtinizde gece dışarıda yalnızken; diyelim ki gün batımından 22:00'ye kadar olan sürede yalnızken kendinizi ne kadar güvende hissediyorsunuz?	○	○	○	○
4.Gündüz vakti evinizdeyken kendinizi suça karşı ne kadar güvende hissediyorsunuz?	○	○	○	○
5.Gece vakti evinizdeyken kendinizi suça karşı ne kadar güvende hissediyorsunuz?	○	○	○	○

Ek 6. Suç Mağduriyeti Risk Algısı Ölçeği

Şimdiye kadar farklı suç tiplerine karşı korkularınızı değerlendirdiniz. Şimdi "**GELECEK YIL İÇİNDE BELLİ BİR OLAYIN GERÇEKLEŞME İHTİMALİ"Nİ derecelendirmenizi istiyorum**. Lütfen derecelendirmenizi "1"den "10"a kadar bir cetvel üzerinde yapın. "**1" o olayın gerçekleşme olasılığının hiç olmadığı; "10" o olayın gerçekleşme olasılığının çok yüksek olduğu anlamına gelmektedir.**

	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**
1. Sokakta bir dilencinin ya da para isteyen bir kişinin size yaklaşması	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
2. Paranız için aldatılmak, kandırılmak veya dolandırılmak	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
3. Siz evde değilken birinin sizin evinize girmesi	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
4. Siz evdeyken birinin sizin evinize girmesi	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
5. Tecavüze veya cinsel saldırıya uğramak	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
6. Öldürülmek	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
7. Birinin size silahla saldırması	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
8. Arabanızın çalınması	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
9. Sokakta soyulmak veya gasp edilmek	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
10. Malınızın başkaları tarafından hasara uğratılması	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı ve Soyadı **:** Fırat TORUN

E-Posta Adresi **:**firattorunn@gmail.com

İş Deneyimi **:**

Unvan	**Görev Yeri**	**Yıl**
Psikolog	**Terapi Psikolojik Danışmanlık Merkezi**	**2016-2017**
Psikolog	**Erzurum E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu**	**2017-2021**
Üst Kurul Uzman Yardımcısı	**Radyo ve Televizyon Üst Kurulu**	**2021- Devam**

Akademik Bilgiler **:**

Öğrenim Durumu:

Derece	**Bölüm/Program**	**Üniversite**	**Yıl**
Lisans	Kamu Yönetimi	Dokuz Eylül Üniversitesi	2009 - 2012
Lisans	Psikoloji	Çağ Üniversitesi	2012 – 2016

RTÜK